

Møte torsdag den 9. juni kl. 14.13.

President: Geir - Ketil Hansen

Dagsorden (nr. 39):

1. Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om lov om eigedomsregistrering (Innst. O. nr. 118 (2004-2005), jf. Ot.prp. nr. 70 (2004-2005))
2. Innstilling fra kommunalkomiteen om lov om endringer i lov 6. juni 2003 nr. 39 om burettslag (burettslagslova) mv. (Innst. O. nr. 122 (2004-2005), jf. Ot.prp. nr. 52 (2004-2005))
3. Innstilling fra kommunalkomiteen om midlertidig lov om arbeids- og oppholdstillatelse for vietnamesere på Filippinene med nære slektninger i Norge (Innst. O. nr. 106 (2004-2005), jf. Ot.prp. nr. 82 (2004-2005))
4. Innstilling fra kommunalkomiteen om lov om endringer i kommuneloven (kommunalt rapporteringsregister) (Innst. O. nr. 108 (2004-2005), jf. Ot.prp. nr. 85 (2004-2005))
5. Innstilling fra sosialkomiteen om lov om endringer i lov 12. mai 2000 nr. 36 om strålevern og bruk av stråling og i lov 19. november 1982 nr. 66 om helsetjenesten i kommunene (Innst. O. nr. 95 (2004-2005), jf. Ot.prp. nr. 80 (2004-2005))
6. Innstilling fra sosialkomiteen om lov om råd eller anna representasjonsordning i kommunar og fylkeskommunar for menneske med nedsett funksjonsevne m.m. (Innst. O. nr. 114 (2004-2005), jf. Ot.prp. nr. 87 (2004-2005))
7. Innstilling fra familie-, kultur- og administrasjonskomiteen om lov om statens embets- og tjenestemenn (Innst. O. nr. 102 (2004-2005), jf. Ot.prp. nr. 67 (2004-2005))
8. Innstilling fra familie-, kultur- og administrasjonskomiteen om lov om endringer i lov 4. desember 1992 nr. 127 om kringkasting. Endra sanksjonsreglar mv. (Innst. O. nr. 116 (2004-2005), jf. Ot.prp. nr. 76 (2004-2005))
9. Referat

S a k n r . 1

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om lov om eigedomsregistrering (Innst. O. nr. 118 (2004-2005), jf. Ot.prp. nr. 70 (2004-2005))

Presidenten: Etter ønske fra energi- og miljøkomiteen vil presidenten foreslå at taletiden blir begrenset til 5 minutter til hver gruppe og 5 minutter til statsråden.

Videre vil presidenten foreslå at det blir gitt anledning til tre replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av Regjeringen innenfor den fordelte taletid.

Videre vil presidenten foreslå at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Leif Frode Onarheim (H) [14:13:43] (ordfører for saken): Forslaget til ny lov om eiendomsregistrering skaper ikke den store uenighet i komiteen. Det har vært en ryddig prosess fra alle partier, og innstillingen er enstemmig på mange områder. Likevel må vi bare registrere at de rød-grønne også på dette området vil markere sin ideologiske motstand mot konkurranseutsetting og privat tjenesteyting ved å gå imot Regjeringens forslag om å skille mellom tjenesteproduksjon og offentlig forvaltning når det gjelder eiendomsregistrering.

Jeg er imidlertid glad for at regjeringspartiene og Fremskrittspartiet danner flertall for Regjeringens forslag om et skille mellom produksjon og forvaltning på dette området.

Men det kan først være riktig å peke på betydningen av å få en slik lov som skal vedtas i dag. For de aller fleste utviklede land er en god registrering og matrikkelføring av eiendom, grenser, heftelser osv. svært viktig for å sikre den private eiendomsrett, og for å legge grunnlaget for en god økonomisk utvikling. Samspillet mellom matrikkelen og tinglysingsregisteret skal utfylle hverandre og danne hovedlinjene i et nasjonalt system for eiendomsinformasjon.

Videre vil et nytt registreringssystem kunne legge til rette for en raskere utvikling mot en mer brukervennlig og effektiv offentlig forvaltning. Bruk av moderne teknologi for datautveksling, både mellom offentlige etater og mellom registre og bruker, frigjør tid til andre viktige oppgaver i forvaltningen, og, ikke mindre viktig, gjør livet lettere for oss brukere.

Flertallet i komiteen slutter opp om Regjeringens forslag om å skille offentlig forvaltning og tjenesteproduksjon. Det er foreslått at kommunene selv kan velge organisering av arbeidet med tjenstedelen av eiendomsregistreringen, men at privat tjenesteyting lovteknisk er hovedløsningen. Det fremgår likevel at kommunene kan beslutte at den skal ha enerett på oppmålingsforretninger i sin kommune.

Oppmålingsforretningen innebærer ikke noen form for offentlig beslutning. Oppmåling har ofte vært en flaskehals i kommunene, og har ofte forsinket delings- og byggeprosesser. Det ligger derfor godt til rette for å få en raskere og mer fleksibel gjennomføring med private landmålerforetak. En utskilling av tjenstedelen kan også gjøre det mulig å løse mer kompliserte eiendomsforhold innenfor akseptable tidsrammer, og også gjøre det mulig å løse mer kompliserte eiendomsforhold på en slik måte. En klar forutsetning må være at den som skal foreta landmålingen, kan dokumentere høy kompetanse. Lovteksten slår fast krav om dette for private virksomheter, men sier ikke eksplisitt at slik kompetanse også er et krav dersom kommunen velger å videreføre sin enerett til oppmåling. Flertallet mener imidlertid at det bør være like selvsagt med kompetansekrav til offentlig oppmåling som til privat,

slik at vi kan sikre god kvalitet på denne type tjenester i hele landet.

Komiteen er enig i Regjeringens forslag om at en sentral styresmakt skal ha ansvar for drift av matrikkelen, men at lokale matrikkelstyresmakter skal føre den. Det er likeledes enighet om at Miljøverndepartementet v/Statens kartverk skal være den nasjonalt ansvarlige.

Kommunene bør ha ansvar for å føre matrikkelen enten alene eller i et interkommunalt samarbeid. Lovforslaget fører videre dagens registerenheter grunneiendom, festegrunn og eierseksjon. Men det innføres også to nye registerenheter: anleggseiendom og jordsameie. Registerenheten anleggseiendom innbefatter volum over eller under jordoverflaten, bygningsvolum som f.eks. parkeringshus under bakkenivå eller lokk over bakkenivå. Forslagene sikrer at retten til eiendom ikke faller utenfor matrikkelføringen.

Et langsiktig mål er å få et ensartet adressesystem for hele landet, og at alle eiendommer som ikke tidligere er kartlagt – og det er faktisk omtrent 900 000 eiendommer som mangler en fullverdig adresse – blir oppmålt og merket, og gitt en adresse som andre eiendommer.

Lov om eigedomsregistrering er en viktig lov. Den sikrer gode systemer for grenser mellom eiendommer, sikrer retten til eiendom i forbindelse med tinglysing, den forenkler og samler datainnsamlingen, og utskilling av tjenstedelen kan gi forbrukerne en fleksibel, rask og rimelig gjennomføring av oppmålingsforretninger. Tjenestene kan også gi en ny, spennende bransje, som med høy kompetanse kan heve standarden på oppmålingen. Flertallet i komiteen ser på utskilling av tjenstedelen som et viktig bidrag til at kommunene kan konsentrere sin innsats om alle de viktige områder hvor beslutninger må fattes av folkevalgte organer, slik at de ikke må bruke ressurser på tjenester som like bra eller bedre kan løses av private.

Jeg anbefaler med dette at lov om eigedomsregistrering vedtas.

Synnøve Konglevoll (A) [14:18:36]: Saken vi behandler her i dag, er full av politikk, og den har viktige prinsipielle sider.

Som saksordføreren var inne på, er det en enstemmig komite bak det meste av lovendringene. Mange av endringene er jo nødvendige for å møte nye krav til tjenester i forbindelse med eiendomsregistrering, bl.a. på grunn av teknologisk utvikling. Men på ett svært viktig og sentralt punkt er vi i mindretallet sterkt uenige, og det gjelder Regjeringas forslag om at grenser bør oppmåles etter anbudsprinsippet. Vi mener at dette er nok et eksempel på Regjeringas ensidige fokus på privatisering og konkurranseutsetting som middel for å effektivisere i kommunesektoren. Det blir hevdet at vår motstand er ideologisk begrunnet. Jeg vet ikke om det er noe galt i det. Min klare oppfatning er i hvert fall at den som er tilhenger av den endringa, er minst like ideologisk i sin begrunnelse.

I dag står kommunen for alle sider ved eiendomsregistreringen. Regjeringa vil ha som hovedregel at kommunene skal ha privat tjenesteyting og fritt landmålervalg. Nå åpner man likevel for at kommunene kan gjøre unntak fra

denne hovedregelen, enten ved å ha en landmåler ansatt som kombinerer tjenesten med andre oppgaver i kommunen, eller ved at kommunene etablerer egne landmålerforetak, som skal kunne levere tjenester i konkurranse med private foretak. Regjeringa bruker som et viktig argument for lovendringa at det vil stimulere til et helt nytt konsulentmarked. Jeg kan ikke forstå hvorfor det å etablere en egen konsulentbransje i seg selv er et argument for en endring av dagens praksis.

Eiendomsgrenser er i en særstilling ved å være både privat eiendom og offentlig infrastruktur, samtidig som det i alle fall svært sjelden er bare én part til en eiendomsgrense. Arbeiderpartiet mener eiendomsgrenser ikke eigner seg for anbudsprinsippet, der en av partene til en ny grense leier inn landmåleren som skal registrere hvor grensen skal gå.

Anbud på eiendomsmåling vil etter vår mening heller ikke gi bedre kvalitet eller billigere tjenester. I Danmark, som er det eneste landet i Norden som har privatisert denne tjenesten, er tjenesten langt dyrere enn i Norge. Slik loven nå fremmes, flyttes retten og plikten til eiendomsmåling bort fra kommunene og over til en anbudsrunde mellom hver enkelt privatperson som trenger en grense oppmålt, og tilbydere av landmålingstjenester.

Allerede i dag er det jo mange eksempler på at kommuner leier inn private landmålerforetak, f.eks. når de har kapasitetsproblemer. Slik sett er det ikke noe prinsipielt nytt som det åpnes for her. Det prinsipielt nye er at det skal være en hovedregel at man skal ha oppmåling foretatt av private landmålerforetak.

Vi frykter at de kartfaglige miljøene i kommunene vil bli utarmet dersom kommunene ikke lenger skal ha hovedansvaret for å drive oppmåling. Dette vil særlig ramme mindre kommuner. Da vil kommunene i tilfelle være enda mer avhengig av å ha et nærliggende fylkeskartkontor, men Regjeringa reduserte som kjent antall fylkeskartkontor i forbindelse med meldingen om «Norge digitalt». Det gjør forslaget enda mer uheldig.

Et stort antall kommuner, GeoForum, Norges Ingeniørorganisasjon og Kommunaldepartementet frykter at geodatakompetansen i kommunene vil bli svekket, og at en vil få et dårligere tjenestetilbud lokalt. Flere kommuner er bekymret for at det vil skje en kompetanseflukt fra kommunene innen fagområdet kart og oppmåling. I tillegg vil det naturligvis skje nedbemanning i de kommunene som velger å sette ut oppmålingsoppgavene, og det omfatter i dag ca. 480 årsverk i kommunene.

Vi mener denne saken fører seg inn i rekka av ideologisk høyrepolitikk. Siden dette er en av de siste gangene jeg har ordet i salen, vil jeg gjerne benytte anledningen til å sitere tidligere senterpartileder Anne Enger Lahnstein, som sa: Dette landet trenger ikke mer høyrepolitikk. Derfor sier Arbeiderpartiet, SV og Senterpartiet nei til Regjeringas forslag, som vil føre til mer markert og mindre samfunnsstyre.

Jeg tar opp de forslagene som vi er med på.

Presidenten: Representanten Synnøve Konglevoll har tatt opp de forslagene hun refererte til.

Hallgeir H. Langeland (SV) [14:23:31]: Endå ein gong opplever me denne høgeregjeringa sin ideologiske kamp mot offentlege tenester for å få privatisert mest mogleg av det som er offentleg og veldrive frå før.

Det er ikkje forunderleg at Høgre er ein pådrivar her, det som er forunderleg, er at Kristeleg Folkeparti bl.a. er med på denne galeien. Det har ikkje alltid vore slik at Kristeleg Folkeparti har ønskt seg ei veldig privatisering av offentleg sektor, men dei er no med på Høgre sitt løp gongen òg.

Det som elles er interessant, er at denne gongen gjer ikkje Høgre det dei pleier å gjera, nemleg å finna ein eller annan paragraf eller noko anna i EØS-avtalen og så seia at me har ikkje lov, at me må gjera dette på grunn av EØS-avtalen, slik som dei har sagt no dei siste dagane i forhold til industrikraftregimet, og som dei sa i går når det gjaldt å prioritera norsk verftsindustri, der dei sa at me ikkje kan gjera noko, for me har ikkje verktoy.

Det er iallfall hyggeleg at ein står for det ein står for, og ikkje skyv framfor seg ein avtale som ein sjølv er veldig for, for å få til ei privatisering. Det er ikkje tvil om at dette er ei ideologisk høgredreining frå ei høgeregjering som er avhengig av Framstegspartiet si støtte. I dag er det godt illustrert at Høgre treng Framstegspartiet, og Bondevik treng Framstegspartiet, for å sitja i den posisjonen som ein sit i for å driva gjennom høgrepolitikk.

Så er det slik at SV òg er einig i mange av dei grepa som blei tekne, med unntak av denne privatiseringa. Det er nødvendig å tilpassa ein del av lovverket til ei ny tid, og derfor er me med på det aller meste, med unntak av anbudsproblematikken som Høgre kjører fram. Det er litt forunderleg med dette tilbudet. Dersom ein ser litt annleis på det: Sei at ein har eit anbod på 10 000 kr. Så skal ein lysa det ut på anbod i staden for slik som i dag, kor me har nokon i kommunen som gjer dette. Så skal ein leggja dette ut på anbod, og det skal sitja ti til femten selskap og rekna på dette. Korleis blir rekninga då? Er det ikkje slik at når ein skal ha ulike folk som skal konkurrera om ulike anbod, blir det ein samfunnsrekneskap ut av dette, der anbod faktisk blir ganske dyrt, dersom ein reknar dei timane det tek å rekna på dette tilbudet? Så denne privatiseringa og den ideologiske kampen som Høgre med støtte av Framstegspartiet, Kristeleg Folkeparti og Venstre fører, har ei skuggeside, ein medalje og ein utgiftspost som ikkje alltid blir så synleggjord.

Så har ein altså det faktum at når ein har føreteke denne privatiseringa, kan ein skyva ansvaret føre seg og seia at dette kan me ikkje gjera noko med, for dette er privatisert. Det er ikkje offentleg styrt lenger, og det er god høgrepolitikk. Overlat meir og meir til marknadskreftene, så ordnar dette seg av seg sjølv, og så treng ein eigentleg ikkje nokon politikk til å styra dette i det heile. Så blir det meir usikkert for dei tilsette, og det blir meir usikre arbeidsplassar, men det viktigaste er at me får privatisert det, og får konsulentar som kan driva på med dette.

Så er det i tillegg slik at Danmark, som har gått i spissen for dette, seier at etter at dei har privatisert, har det blitt tre gonger dyrare. Då burde det vera ein tankekross for Høgre-folka, som er opptekne av at ting skal vera så

billege, og som har det som sin einaste verdi at det skal kosta minst mogleg, at det faktisk er blitt dyrare i Danmark å få utført denne tenesta.

Me meiner at det burde vera ei offentleg oppgåve. Kva er det eigentleg med det systemet me har i dag, som er så problematisk? I og med at det sannsynlegvis er billigare å driva det slik som det er i dag, og i og med at det sannsynlegvis er mykje tryggare for arbeidsplassane og for arbeidsfolk å ha det slik som me har det i dag, korfor skal denne høgeregjeringa pressa fram denne privatiseringa òg? Jo, sjølv sagt, for det er deira politikk. Så får me berre sjå om dei andre partia i Regjeringa, med Framstegspartiet si støtte, framleis er med på galeien for å privatisera offentlege tenester. Då er det slik at den nye regjeringa, den raud-grøne, vil motarbeida denne privatiseringa. Den regjeringa me har no, er avhengig av Framstegspartiet. Vinn dei valet, vil ytterlegare offentlege tenester bli privatiserte, og tilsette vil gå ei usikker framtid i møte med den eventuelle fortsetjinga av Bondevik-regjeringa.

Bror Yngve Rahm (KrF) [14:28:56] (komiteens leder): Jeg hadde i utgangspunktet ikke tenkt å ta ordet, men Hallgeir H. Langeland gav Kristelig Folkeparti en invitt som jeg føler jeg må kommentere.

Jeg vil svare et bekræftende nei til både Synnøve Konglevoll og Hallgeir Langeland om at dette er et ideologisk spørsmål for Kristelig Folkeparti, men vi ser at det er det for de to partiene. Det ligger en refleksbevegelse i ryggmargen bare den første stavelsen av ordet privat nevnes i en eller annen sammenheng, og jeg kan stille spørsmålet tilbake til Hallgeir Langeland: Hva i all verden er det man ikke skal privatisere lenger i Norge? Det er nesten slik at ut fra argumentasjonen til Hallgeir Langeland vil man kanskje av ideologiske grunner i dag også gjøre private virksomheter offentlige.

For Kristelig Folkeparti er det først og fremst viktig – og det gjenspeiler seg i flertallets innstilling – å være på brukernes side. Det vi ønsker, er å gi et tilbud som først og fremst brukerne er tjent med, og ikke nødvendigvis byråkrater eller de som måtte sitte i ulike arbeidstakerorganisasjoner rundt i kommunenes tjeneste. Vi skal være i brukernes tjeneste. Det ligger til grunn. Så er også målet at vi skal kunne gjøre dette rimeligere. Det er hele poenget med å sende noe ut på anbud. Begge de foregående talerne refererte til Danmark, at det har blitt dyrere der. Poenget er nettopp at når man har det på anbud, skal man kunne få det rimeligere. Og vi har den åpningen som flertallet legger til grunn, at hvis kommunene vurderer det slik at det er best for dem å ha dette på offentlige monopolhender, ja, så har de anledning til å gjøre det. Loven setter altså ikke noe stengsel for det.

Av hensyn til brukerne og for å få vekk en flaskehals som er svært byråkratisk i mesteparten av Kommune-Norge, vil vi gi brukerne muligheten til å velge tjenester. Det vil bidra til at vi får en mer effektiv og mer funksjonell og fleksibel tjenesteyting.

Det at vi skiller tjenesteyting og forvaltning akkurat på dette området, kan da umulig være det store privatiseringsspøkelset i Norge. Jeg har inntrykk av at man ser

spøkelses nær sagt på høyllys dag i denne sammenheng. Fra Kristelig Folkepartis side mener vi at det er viktigere oppgaver for det offentlige Norge å ta vare på som en offentlig oppgave, enn spørsmålet om hvem som skal måle landgrenser til eiendommer rundt omkring i landet.

Vårt utgangspunkt er hele tiden å være på brukernes side i dette, og loven legger til rette for det. Vi er helt overbevist om at når dette har fått gått seg til i den enkelte kommune, vil en positiv effekt komme til å vise seg først og fremst for brukerne.

Avslutningsvis vil jeg igjen si: Vi fjerner en flaskehals, vi skaper et mer fleksibelt system, og ikke minst åpner vi for en type valgfrihet for kommunene som de ikke har pr. i dag. Den kan man altså nyttiggjøre seg hvis man kommer til den konklusjonen at det ikke er hensiktsmessig.

Jorunn Ringstad (Sp) [14:32:16]: Senterpartiet støttar hovudtrekka i lovforslaget. Korrekte og relevante eigedomsopplysningar er nyttige og viktige for samfunnsutvikling og økonomisk verksemd. Difor er vi òg med på det meste av det som står i innstillinga i saka. Men som representantane for Arbeidarpartiet og SV har vore inne på, er det eit mindretal i komiteen som er ueinige i den privatiseringa av oppmålingstenestene som Regjeringa legg opp til som ein hovudregel.

Senterpartiet kan vanskeleg sjå at ei deling av oppmålingstenestene i ein tenestedel, som i hovudsak skal utførast av private, og ein forvaltningsdel, som skal utførast av kommunane, vil gi særlege gevinstar. Erfaringane frå Danmark tyder faktisk på det motsette. Då kan det vere grunn til å spørje om hovudpoenget med ei slik oppdeling er å leggje til rette for ein ny konsulentbranse.

Det går òg fram av proposisjonen at ei slik endring kan ventast å gi dyrare tenester for innbyggjarane og dårlegare tilgang til slike tenester i mange delar av landet. Det er ei utvikling som Senterpartiet ikkje ynskjer. Halvparten av dei kommunane som har uttalt seg om forslaget, er imot å dele opp oppmålingstenestene og privatisere delar av dei.

Kommunaldepartementet og mange kommunar uttalar at privatiseringsforslaget vil resultere i dårlegare lokalt tenestetilbod. I område med lite kundegrunnlag vil det neppe vere grunnlag for å etablere private oppmålingsfirma. Dermed må folk kjøpe tenestene frå firma som får lang reiseveg. Dermed vil òg tenestene bli dyrare.

Då er dagens ordning, der alle kan få denne tenesta utført av eigen kommune, eller dersom kommunen ikkje har kapasitet sjølv, at ein leiger inn private til å ta seg av delar av oppmålingstenestene, ei betre løysing. Dette vil vere meir rasjonelt enn at kvar enkelt tomtekjøpar skal leggje ut oppdraget sitt på anbod.

Kommunane vil dessutan framleis vere avhengige av å ha tilsett kartfagleg personale. Kommunane skal kontrollere og føre opplysningane inn i matrikkelen. For å halde ved lag dei kartfaglege miljøa i kommunane og hindre at kommunane blir tappa for fagfolk, bør det liggje ei viss mengd kartfaglege arbeidsoppgåver i kommunane.

Det er mykje som talar for at det er mest rasjonelt og gir billigaste tenester om kommunane framleis har heile oppmålingstenesta. I Regjeringa sitt forslag er det rett nok

gitt opning for å innføre lokal forskrift om kommunal einere rett til å utføre oppmålingstenestene. Men Senterpartiet meiner at dette berre i liten grad vil kunne kompensere for dei problema som vil oppstå i mange distriktkommunar. Privatisering vil med dette lovforslaget bli hovudregelen, og det vil ikkje gi innbyggjarane korkje betre eller billigare tenester.

Statsråd Knut Arild Hareide [14:35:45]: Eg er glad for at ein samla komité kan slutta seg til dei fleste forslaga frå departementet til ny lov om eigedomsregistrering, sjølv om komiteen deler seg i spørsmålet om fritt landmålarval.

Eg legg avgjerande vekt på at kommunane skal kunna stå fritt til å finna den organiseringa som høver best for den einskilde kommunen. Eg trur mange kommunar vil følgja den lovtekniske hovudløyninga, med fritt landmålarval. Nokre kommunar vil nytta høvet til å overlata tenesteområdet til private føretak åleine. Mange kommunar har ei vel fungerande oppmålingsteneste som dei ønskjer å vidareføra i open konkurranse med dei private. Lovforslaget legg godt til rette for dette. Men kommunen kan òg vedta å vidareføra det kommunale eineansvaret dersom kommunen finn dette ønskjeleg.

Eg kan ikkje anbefala modellen til mindretallet i komiteen. Modellen inneber at eigedomsoppmåling framleis vil vera ei pliktig oppgåve for alle kommunar. Mange kommunar ønskjer å konsentrere innsatsen mot helse, skule, kultur og andre sentrale velferdstilbod. Eigedomsoppmåling er ei teneste som godt kan utførast av private fagfolk, på same måten som me har private eigedomsmeklararar og private advokatar. Landmålararen har ikkje noka form for dommar- eller styresmaktrolle. Dette kjem klart fram i lovforslaget.

Ein trygg og effektiv eigedomsmarknad spelar ei viktig rolle for velstandsutviklinga. I 2004 blei det tinglyst eigedomsoverdragingar til ein verdi av nesten 180 milliardar kr. Når tala blir så store, har sjølv små forbetringar i effektiviteten mykje å seia for dei totale kostnadene. Reforma legg til rette for ei enklare eigedomsforvaltning. Ei rekkje samfunnsøkonomiske studiar frå ulike land viser at investeringar i geografisk informasjon og eigedomsinformasjon gir høg nytte.

Grunneigedoms-, adresse- og bygningsregisteret, GAB, blei etablert i 1978. Registeret var for si tid eit moderne EDB-basert eigedomsregister, men treng i dag modernisering.

Matrikkelen vil bli ei moderne vidareføring av GAB-registeret, men skal også omfatta kart over eigedommane. Matrikkelen vil betre tilgangen til eigedomsinformasjon for brukarane. Brukarane vil få tilgang til nye opplysningar om offentlege pålegg, kulturminne og forureina grunn. Informasjonen vil kunne bli presentert på ein meir forståeleg måte.

I 2002 vedtok Stortinget å overføra tinglysinga frå domstolane til Statens kartverk. Matrikkel og grunnbok skal fylle ut kvarandre. Medan grunnboka er eit rettsregister, skal matrikkelen gi informasjon om fysiske forhold og andre viktige opplysningar som det ikkje er nødvendig

eller mogleg å tinglysa. Statens kartverk vil ha det sentrale ansvaret for både matrikkelen og grunnboka.

Brukarane har lenge etterlyst ein lovleg måte å registrera lagerhallar under jorda, bygningar på lokk over jorda og andre tilsvarande bygningsvolum. Dette blir no løyst ved at ein innfører anleggseigedom som ny registereining.

Lova vil også gi eit betre grunnlag for å kunna registrera tradisjonelle jordsameige, dvs. areal som ligg i sameige mellom fleire gardar.

Lova innfører arealoverføring som eit nytt tilbod for enkel og tenleg arealbyte i alle storleikar mellom eigedommar som grensar til kvarandre.

Lova legg òg eit godt grunnlag for å få eit fullt utbyggt adresse-system for heile landet.

Til sist vil eg peika på at reforma vil medverka til ei meir effektiv og brukarvennleg offentleg forvaltning. Enkel tilgang til nøkkelopplysningar som gards- og bruksnummer og bygningsadresser vil gi effektive offentlege servicekontor.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Synnøve Konglevoll (A) [14:40:24]: Regjeringa argumenterer for forslaget sitt bl.a. med verdien av å få opprettet et helt nytt konsulentmarked i det private. For meg sier dette det meste om begrunnelsen for forslaget, særlig med tanke på erfaringene fra andre land, som viser at dette gir verken billigere eller bedre tjenester for innbyggerne.

Norge er et langstrakt land med mye spredt bosetting. Mitt spørsmål er: Kan statsråden forklare hvordan Regjeringas forslag har fordeler for folk som bor i dette langstrakte landet, og som faktisk skal bruke tjenestene, og ikke bare for en helt ny konsulentbransje som skal tjene penger på det.

Statsråd Knut Arild Hareide [14:41:18]: Dette forslaget som me legg fram her, vil nettopp føra til ei modernisering av dette arbeidet. Det er slik at i enkelte kommunar fungerer dette godt i dag, i andre kommunar fungerer det dårlegare. Me legg opp til ei modernisering som vil gi forbetringar. Det er ikkje utan grunn at Forbrukarrådet gir oss si fulle tilslutning.

Det er noko rart ved at det var ei tidlegare arbeidspartiregjering som sette i gang dette arbeidet. Eit utval kom fram til eit forslag, og rett nok deler utvalet seg i to, men heile utvalet gir si tilslutning til det Regjeringa legg fram her. Ingen i det utvalet, som altså arbeidspartiregjeringa sette ned, går for det mindretalet her vil. Om det er slik vi vil få oppleve ei eventuell ny raud regjering, ei regjering som ikkje vil sjå framover, men som derimot vil vera bakstreversk og ikkje velja moderniserte og gode løysingar for folk flest, ja, da synest eg det er skremmande.

Hallgeir H. Langeland (SV) [14:42:38]: SV synest det er viktig å vera moderne. Men me vil ikkje vera moderne om det dreiar seg om å byggja ned arbeidsplassar og privatisera og så stempla det som moderne. Med ein gong ein

er for privatisering, så er ein moderne, men så enkelt er det ikkje, og det veit statsråden òg.

Statsråden var i innlegget sitt inne på at det var viktig no at kommunane konsentrerte seg om kjerneverksemdar som kultur, skule og velferd, osb. Ja, det er jo det ein må gjera etter kvart når kommuneøkonomien til statsrådene Solberg og Hareide begynner å verka. Det er ikkje råd til ting lenger i kommunane. SV tek konsekvensen av det og plussar på kommuneøkonomien nettopp for å kunna oppretthalda eit offentleg, effektivt servicetilbod på dei fleste område. Men det er umoderne, synest statsråden. Det moderne er å vera med på Høgre-laget, synest ein frå Kristeleg Folkeparti si side. Å leggja ting ut på anbod og eigentleg gjera ting dyrare, det er det som er det reelle. Er det ei god og moderne retning, dette?

Statsråd Knut Arild Hareide [14:43:54]: Ja, dette er eg heilt sikker på er ei moderne og god løysing.

Her gir vi valfridom til kommunane. Me seier til dei kommunane som ønskjer å behalda den praksisen dei har i dag: gjerne for vår del. Men for dei som ønskjer å utvikla interkommunalt samarbeid, ligg det no kjempegode moglegheiter her, m.a. til interkommunale selskap.

Vår erfaring er at for å sikra at køane går ned og for å få betre tenester, er ikkje konkurranse noko usunt. Landmålerval er ikkje kjernen av det eg meiner skal vera offentlege velferdsoppgåver. Landmålararen har inga dommaroppgåve, inga styresmaktoppgåve. Det skal utførast ein jobb, å måla opp ei grense. Dei som ønskjer å gjera det kommunalt, skal få lov til det. Men det blir utført like godt privat, og kven av oss ønskjer at eigedomssal i dag skal vera ei offentleg oppgåve?

Synnøve Konglevoll (A) [14:45:24]: Vi i Arbeiderpartiet mener faktisk at eiendomsgrenser er i en særstilling ved at de handler om både privat eiendom og offentlig infrastruktur. Så selv om dette verken gjelder sykehjem eller barnehager, er det faktisk en svært sentral oppgave i samfunnet som vi mener det offentlige bør ha styring med. I tillegg til det er det slik at en sentralisering av denne oppgaven kan føre til en utmagring av viktige, faglige miljø, som det bør være tilgang til for folk flest.

Det andre er at jeg synes det er litt merkelig at statsråden forutsetter at fordi vi satte ned et offentlig utvalg som skulle se på det, og som bl.a. har foreslått endringer for å tilpasse dette til ny teknologi og til nye krav, så skal vi på en måte adoptere alle de løsningene som det offentlige utvalget foreslår. Jeg regner med at Kristelig Folkeparti heller ikke kommer til å støtte alle detaljer i alt som offentlige utvalg de har satt ned, foreslår.

Statsråd Knut Arild Hareide [14:46:40]: Det som eg peikte på når det gjeld dette offentlege utvalet, var at det der var både eit mindretal og eit fleirtal, men at det altså ikkje var nokon i dette utvalet som peikte på den løysinga som mindretalet i Odelstinget i dag står bak. Det er eit paradoks at absolutt ingen i det utvalet fant den løysinga som Arbeidarpartiet, SV og Senterpartiet peiker på i dag.

Eg har lyst til å understreka at landmålarar ikkje har noka form for dommar- eller styringsrolle. Dette kjem òg tydeleg fram i lovforslaget. Ved påvising av eksisterande grense skal landmålar berre dokumentera kva partane faktisk er einige om. Ved deling av eigedom har naboane inga direkte rolle.

Mange peiker på at kommunane har ei viktig rolle her, men ofte er òg kommunane ein part i slike saker. Derfor synest eg at den moglegheita vi gir her, er valfridom, valfridom for kommunane, og det snakkar ofte desse partia høgt om i andre samanhengar.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Leif Frode Onarheim (H) [14:48:09]: Jeg skal forsøke ikke å provosere for da å få mange flere innlegg.

Danmark er nevnt, men vær klar over at epler og bananer ikke koster akkurat det samme. Hvis man sjekker, hvilket jeg faktisk har gjort, er det ikke helt riktig det som ble hevdet. Dette burde man i hvert fall sjekke litt bedre før man sier at det er en sannhet at det i Danmark er dobbelt så dyrt og ti ganger så dyrt. Det er ikke riktig hvis man sammenligner likt.

Det andre er dette med anbud. Det er heller ikke slik at man, hvis man ønsker å få en eiendom målt opp, sender det ut på anbud. Det er jo ikke slik. Det vil alltid være en landmålerforretning i nærheten – akkurat som det er en eiendomsmeglerforretning – kanskje er det to. Så foretar man en vurdering av dem, men man sender jo ikke ut svære anbud.

Det tredje er at jeg har jobbet med disse tingene for mange år siden. Da var det Arbeiderpartiet som styrte her i salen, og det var Arbeiderpartiet som styrte kommunene, og de køene og all den tiden man brukte for å få stokket disse oppmålingsforretningene, tok mye lengre tid enn å måle opp eiendommene. Det er altså viktig at man nå ser dette litt i sammenheng, at dette dreier seg om å få målt opp, satt ned pålene og få utstedt målerbrevet, og så er man ferdig. Det er ikke veldig mye politikk i det.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 1. (Votering, se side 987)

S a k n r . 2

Innstilling fra kommunalkomiteen om lov om endringer i lov 6. juni 2003 nr. 39 om burettslag (burettslagslova) mv. (Innst. O. nr. 122 (2004-2005), jf. Ot.prp. nr. 52 (2004-2005))

Presidenten: Etter ønske fra kommunalkomiteen vil presidenten foreslå at taletiden blir begrenset til 5 minutter til hver gruppe og 5 minutter til statsråden.

Videre vil presidenten foreslå at det vil bli gitt anledning til fem replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av Regjeringen innenfor den fordelte taletid.

Videre vil presidenten foreslå at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Torbjørn Andersen (FrP) [14:50:23] (ordfører for saken): I Ot. prp. nr. 52 for 2004–2005 foreslår departementet endringer i «lov av 6. juli 2003 nr. 39 om burettslag», slik at rettigheter i borettslagsandeler skal sikres rettsvern gjennom tinglysing i grunnboka. Dette vil medføre at man får et samlet offentlig register for både selveierboliger og borettslagsleiligheter.

Jeg vil innledningsvis vise til at da denne saken forrige gang ble behandlet – Innst. O. nr. 82 for 2002–2003, jf. Ot. prp. nr. 30 for 2002–2003 – vedtok stortingsflertallet at det skulle tilrettelegges for konkurranse mellom private og offentlige aktører om å etablere og drive borettsregistre. Stortingsflertallet, bestående av Arbeiderpartiet, SV, Senterpartiet og Fremskrittspartiet, satte imidlertid som forutsetning for vedtaket at det skulle være grunnlag for virksom konkurranse, og at et tilstrekkelig antall aktører ville melde sin interesse for å etablere og føre slike registre.

Departementets sonderinger om hvorvidt det er grunnlag for å sikre en nødvendig grad av konkurranse, slik stortingsflertallet forutsatte, har imidlertid vist at det er et heller svakt grunnlag for å få til en nødvendig og reell konkurranse om å etablere og føre disse borettsregistrene. Departementet har derfor konkludert med at Stortingets forutsetninger om konkurranse i markedet ikke lar seg oppfylle, og at man derfor i realiteten ville fått et tilnærmet privat monopol i regi av NBBL. Av disse grunner har derfor departementet funnet grunn til å fremme sitt opprinnelige forslag på nytt.

Mitt syn er at i valget mellom offentlig eller privat monopol tilsier en helhetlig vurdering at i en slik sammenheng vil den minst ønskelige situasjonen være et privat monopol. Det synes heller ikke å være noen tungtveiende, saklige argumenter som taler mot at rettigheter i borettslagsandeler ikke skal kunne inngå i det samlede eiendomsinformasjonsregisteret. Stortingets flertall, bestående av regjeringspartiene og Fremskrittspartiet, har således ikke funnet noen grunn til å trekke i tvil departementets konklusjon i så måte. Disse partier deler departementets vurderinger og støtter derfor departementets forslag om at rettsregistreringen av borettslagsboliger skal skje i offentlig regi, og at registerordningen integreres i grunnboka.

Departementet foreslår også at denne tjenesten skal utføres til selvkost, noe som fra departementets side er antydning til rundt 400–500 kr i registreringsgebyr. Det samme flertallet støtter denne tilrådingen.

Målet er at borettsregisteret skal være operativt innen 1. juni 2006. Siden det vil ta noen tid å få registeret opp å gå, foreslår departementet en delt innføring av den nye borettslagsloven, som altså ennå ikke har trådt i kraft, slik at hoveddelen av loven kan settes i kraft snarest mulig. Det foreslås også nødvendige overgangsregler for dette.

Det legges videre til grunn at borettsregisteret skal lokaliseres utenfor Oslo, og det er blitt signalisert at Ullens-

vang er Regjeringens forslag til lokaliseringalternativ for borettsregisteret dersom Stortinget slutter seg til en modell med en statlig registerordning.

Når det gjelder de andre partiene, Arbeiderpartiet, SV og Senterpartiet, forutsetter jeg at disse selv redegjør for sine respektive synspunkter i forbindelse med ulike problemstillinger vedrørende denne saken.

Jeg nevner også at komiteens medlemmer fra regjeringspartiene og Fremskrittspartiet i denne sammenheng fremmer forslag om å likebehandle avgiftsmessige «forvaltningstjenester som boligbyggelagene yter til tilknyttede borettslag og mellom frittstående borettslag og sameier».

Videre presiserer en enstemmig komite i merknadsform at oppretting av et offentlig borettslagsregister ikke må resultere i at borettslagsleiligheter og aksjeleiligheter kan pålegges dokumentavgift. Dette er en viktig presisering.

Jeg tar med dette avslutningsvis opp forslaget i innstillingen som regjeringspartiene og Fremskrittspartiet står bak, og anbefaler komiteens tilråding.

Presidenten: Representanten Torbjørn Andersen har tatt opp det forslaget han refererte til.

Signe Øye (A) [14:55:35]: For omtrent to år siden behandlet Stortinget en ny lov om borettslag og boligbyggelag. Da vedtok opposisjonen i Stortinget, Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, SV og Senterpartiet, at borettsregisteret fortsatt skulle kunne drives av private, og at bl.a. boligsamvirkene kunne være aktuelle i denne sammenheng.

Det er borettslagene som i dag så langt har utført denne oppgaven for de nesten 6 000 borettslag i Norge. Dette har fungert godt. Det har ikke vært noe å klage på. Det var ingen grunn til å gjøre endringer. Det ville ha sikret arbeidsplasser rundt omkring i det ganske land. Det ville ha vært med på å bidra til levedyktige boligbyggelag også i distriktene. Men igjen opplever vi her at Fremskrittspartiet skifter mening. Det er ikke første gang, og det kommer

sikkert ikke til å bli siste. Det man står for i dag, gjelder ikke i morgen. Det viser at partiet ikke er til å stole på. Det tar Arbeiderpartiet til etterretning.

Regjeringen mener at det ikke kunne bli noen effektiv konkurranse mellom private borettsregistre. Det er Arbeiderpartiet uenig i, for Regjeringen fastsatte aldri rammebetingelsene for konkurranse mellom private borettsregistre. Dermed har ingen private heller aldri blitt gitt anledning til å søke om å bli autorisert.

I brev til komiteen 26. mai i år dokumenterer bl.a. OBOS og Bergen og Omegn Boligbyggelag at de akter å drive konkurrerende borettsregistre. Men Stortingets flertall bare avviser hele saken. Her snakker vi om et statsmonopol, som Regjeringen og Fremskrittspartiet mener skal gjennomføres koste hva det koste vil. Det er ganske spesielt å se hvem som står bak dette flertallet.

Statsråden kan heller ikke ha respekt for lovlig fattede vedtak her i salen. For hva er det som skjer? Jo, statsråden bruker to år på å igangsette den nye loven, og kommer tilbake til Stortinget med et forslag om et statlig borettsregister – det motsatte av det Stortinget har bedt om. Er det fordi statsråden vet at ikke alle står fast på sine vedtak? Jeg bare spør.

Arbeiderpartiet har i innstillingen fremmet forslag med det formål å sikre fri konkurranse om drift av borettsregistrene for å kunne tilby beboerne i borettslag bedre og billigere tjenester. Arbeiderpartiet vil stemme imot store deler av innstillingen.

Vi har ikke endret standpunkt i denne saken. Vi mener fortsatt at vi skal gå inn for at det ikke skal være et statlig monopol, men at det skal være konkurranse om å drive borettsregistre, og vi vil gå inn for det.

Jeg tar dermed opp forslaget fra Arbeiderpartiet og SV i innstillingen.

Presidenten: Representanten Signe Øye har tatt opp det forslaget hun refererte til.

Den reglementsmessige tid for formiddagens møte er omme.

Møte torsdag den 9. juni kl. 18President: **H e i d i G r a n d e R ø y s**

D a g s o r d e n :

Sakene på dagens kart (39):

Ein heldt fram med handsaminga av

s a k n r . 2

Innstilling fra kommunalkomiteen om lov om endringer i lov 6. juni 2003 nr. 39 om borettslag (borettslagslova) mv. (Innst. O. nr. 122 (2004-2005), jf. Ot.prp. nr. 52 (2004-2005))

Kari Lise Holmberg (H) [18:02:02]: Det er ikke ofte jeg tar til orde for omkamper i denne sal, men det gjøres nå.

I Ot.prp. nr. 30 for 2002-2003 gav Kommunal- og regionaldepartementet tilråding om ett offentlig rettsregister. Registerordningen skulle opprettes som en integrert del av grunnboken. På denne måten ville man få ett samlet offentlig rettsregister for både borettslags- og selveierboliger.

Stortingsflertallet, alle unntatt regjeringspartiene, vedtok i stedet å tilrettelegge for konkurranse mellom private og offentlige aktører om å drive rettighetsregisteret, kalt borettsregisteret. Da viser jeg til Ot.prp. nr. 82 for 2002-2003 og de beslutninger som ble gjort i den sammenheng. Dette vedtaket bygger på en forutsetning om at det er forretningsmessig grunnlag for slik konkurranse, og at et tilstrekkelig antall aktører finner det regningssvarende å etablere slike registre nå. I likhet med ved behandlingen i 2003 mener departementet at forutsetningen om konkurranse i markedet for borettsregisteret ikke lar seg oppfylle. Det var også forutsetningen for stortingsflertallet.

En privat monopolist er meget uheldig, fordi aktøren dermed vil få en betydelig markedsrett som kan utnyttes overfor brukerne, andre tjenestetilbydere og det offentlige. Brukerne vil vanskelig kunne sikres den best mulige tjenesten til lavest mulig pris, samtidig som monopolisten vil ha styrke til å utkonkurrere andre tilbydere. At det offentlige ikke vil kunne sanksjonere ved å bytte tjenesteleverandør, gjør det vanskelig å stille krav til pris og kvalitet.

En situasjon med privat monopol vil dermed på sikt kunne påføre både brukerne og samfunnet store merkostnader og lavere kvalitet på tjenestene. En løsning med private registre vil dessuten medføre at det etableres et system for offentlig autorisasjon, tilsyn og klageordninger. Dette vil foruten økt byråkrati også gi økte kostnader for det offentlige og for samfunnet. I en situasjon med en privat monopolist vil det offentlige måtte benytte betydelige ressurser til å stille krav til kvalitet og pris på tjenestene og til å føre tilsyn med at kravene følges. Disse kravene vil bli gjort til gjenstand for vedvarende drøfting fra monopolistens side, og vil ut fra monopolistens sterke forhandlingsposisjon være vanskelig å opprettholde for det offentlige.

Jeg er derfor svært glad for at det nå er et flertall som av disse grunner støtter departementets forslag om at registrering av rettigheter i borettslagsandeler integreres i grunnboken, og at registreringsgebyrene skal tilsvare selvkost. Like fullt er jeg forbauset over de tre sosialistiske partiene som med åpne øyne leverer flere hundre tusen andelseiere i borettslag til NBBL, med den konsekvens at de vil betale mer enn de ellers ville behøve. Den tid burde være forbi.

Heikki Holmås (SV) [18:05:43]: Denne saken dreier seg om en regjering som ikke klarte å finne seg i å tape en sak om et register, og som derfor har latt være å gjennomføre en borettslagslov som borettslagsstyremedlemmer har ventet på i flere år og brukt flere millioner kroner på å kurse seg på.

Jeg er faktisk leder i borettslagsstyret der jeg bor, og jeg har visst – i motsetning til styremedlemmene i alle de andre borettslagene i Oslo – at dette kom til å ta tid, og derfor har jeg latt være å sende mine styremedlemmer av gårde for å kurse seg i den nye borettslagsloven. Alt dette fordi Regjeringen ikke kunne belite seg i forhold til dette registeret. Jeg vil kritisere Regjeringen for at de ikke har latt loven tre i kraft, men ventet – at de ikke heller lagde det de gjør nå, overgangsordninger i forhold til dette registeret, slik at borettslag over hele landet kunne tatt den nye borettsloven som vi lagde, i bruk og heller ventet og sett hva Regjeringen fant på i forhold til registeret.

Det er tydelig at alle representantene her har vært sendt på et drillkurs i enkel mikroøkonomi før de kommer her og begynner å snakke om monopolister og i det hele tatt. Det er jo litt besnærende tatt i betraktning at da denne loven i første omgang forelå hos oss, og vi snakket om hvor registeret skulle plasseres, var det helt utvilsomt at det ville koste mer penger å legge det til grunnboken. Satsene i grunnboken er mye høyere enn satsene gjennom NBBL, som i en årrekke har hatt ansvaret for føringen av disse registrene og registreringen av borettslagsandeler. Og så kommer man plutselig tilbake og sier at ok, vi klarte ikke å få dette igjennom sist, så nå prøver vi på nytt, og så legger vi det til grunnboken. Men akkurat for andelsleiligheter skal vi gjøre det veldig, veldig mye billigere enn for andre leiligheter og for annen eiendom å bli registrert. Det som er problemet med Regjeringens argumentasjon, er at de ikke har gjennomført en skikkelig avklaring av alle vilkårene i forhold til konkurransen som skulle være om dette registeret, før de nå har kommet tilbake igjen til Stortinget og på en eller annen mystisk måte fått med seg Fremskrittspartiet, som var klare på dette i forrige omgang. Og de klarer ikke å føre noen skikkelige argumenter, bortsett fra dette med at private monopoler er mye verre enn offentlige monopoler, selv om de private monopolene tidligere altså har vært i stand til å gjøre dette mye billigere enn den offentlige grunnboken. Så hvor man har det fra, er sannelig ikke godt å si.

Denne saken har flere betenkelige sider. Den ene er at det hadde vært bedre å fortsette å gjøre det på den måten vi har gjort til i dag, bare oppgradere dette i forhold til register og fortsette å la NBBL gjøre det. Det fikk vi altså

ikke noe flertall for i forrige runde, og da sa vi at dette isteden skulle konkurranseutsettes, og at vi på den måten skulle få en rimelig konkurranse. Jeg mener at Regjeringen ikke har lagt til rette for skikkelig konkurranse gjennom å klargjøre alle konkurranseforutsetningene. Derfor har man heller ikke gjennom de forhåndssonderingene man har gjort i markedet, klart å få fram gode konkurrerende aktører. Nå er det sånn at det har kommet flere konkurrerende aktører på banen i de siste ukene, noe som gjør at jeg tror at dette hadde vært fullt mulig å gjennomføre etter den loven som ligger der, og som Arbeiderpartiet har foreslått, og det gjør at vi støtter dette.

Så er det de andre betenkelighetene i forhold til dette, og det er følgende: I dag er det sånn at de boligene som ikke er registrert i grunnboken, men som altså er registrert i boligbyggelagens registre, er det ikke dokumentavgift på. Og jeg mener at Fremskrittspartiet nå blir stående igjen og må ta delvis ansvar hvis vi i framtiden ser at det blir dokumentavgift på disse leilighetene. SV sa i forbindelse med boligmeldingen klart ifra om at dokumentavgiften burde trappes ned og avskaffes, og ved hvert budsjett har vi fremmet forslag om at de unge menneskene som kjøper seg en leilighet, skal slippe dokumentavgift som et første skritt på veien. Dette har det altså ikke vært mulig å få flertall for.

Nå bidrar Fremskrittspartiet til at dette kommer inn i grunnboken, og det er klart at i lengden kan det bli vanskelig, både for Regjeringen og for andre, å argumentere for at én type leiligheter som er registrert i grunnboken, skal man slippe å betale dokumentavgift for – og betale lavere avgift for i forbindelse med omregistrering – mens en annen type eiendom skal man betale mer for. Så dette er altså noe Fremskrittspartiet må bære ansvaret for – at vi antakeligvis i framtiden kommer til å se en skatteøkning på dette. Men jeg skal i hvert fall gjøre det jeg kan for å kjempe imot det.

Så er det alltid slik at en sak som dette plutselig blir en lokaliseringssak. Og det må Erna Solberg ta ansvaret for, for hun gikk ut og varslet at det skulle komme 18 arbeidsplasser i Ullensvang. Vi støtter flyttingen, men synes det er rart at dette ble en lokaliseringssak.

Anita Apelthun Sæle (KrF) [18:11:15]: Dei fem minutta eg har, skal eg nok ikkje bruka, for det meste som kan seiast i denne saka, er vel no for så vidt sagt.

Men dette er ei litt merkeleg sak, for det verkar jo som, viss ein forenkler det, at venstresida ynskjer private løysingar med konkurranse, mens Regjeringa vil ha offentlege løysingar. Så enkel er nok ikkje saka likevel. Problemet er at grunnlaget for konkurranse neppe er til stades, slik føresetnaden var, og då må også representanten som nettopp var på talarstolen, innrømme at føresetnaden for stortingsvedtaket, som riktignok ikkje er følgt opp, var at det skulle vera konkurranse i marknaden. Regjeringa har altså ikkje funne at så er tilfellet. Vi har altså valet mellom eit privat og eit offentleg monopol, og vi vel då eit offentleg.

Så er heile komiteen einig i at dokumentavgift ikkje skal påleggjast burettslags- og aksjeleilegheiter, og det er

veldig bra. Men noka form for rettferd eller rimelegheit er det jo ikkje i at vanlege hus har denne flytteskatten på 2 pst., ikkje minst sidan ein også finn hus med dokumentavgift i Utkant-Noreg, mens burettslaga stort sett er i bynære strøk, der prisauken på bustader er betydeleg. Og det betyr jo at ein kan flytta utan å tapa pengar. Representanten frå SV er redd for at dette på sikt skal bety ein skatteauke. Det trur eg må vera på bakgrunn av at hans eige parti eventuelt foreslår det. Då burde etter mitt syn endringa vera at heile denne flytteskatten vart redusert eller fjerna på sikt.

Det eigentleg positive i denne saka, synest eg, er at det vert 18 arbeidsplassar i Hardanger. Det treng dei.

Magnhild Meltveit Kleppa (Sp) [18:13:32] (leiar i komiteen): Ja, dette er ei sak full av overraskingar. For det fyrste er det overraskande at det i det heile kjem ei sak frå Regjeringa, gitt det breie fleirtalet som for to år sidan vedtok korleis burettsregister skulle organiserast. Så er det òg overraskande at ein ikkje legg fram meir eksakt kva arbeid dette kan innebera. Fleirtalet i komiteen hadde i førre runden brei tillit til at burettslaga sjølve, som hadde oversikta, òg kunne vareta denne oppgåva, og det viser seg jo at vi no får fram tal som seier at det er 40–50 årsverk til saman, og mange av dei desentraliserte, som har dette arbeidet. Så er det for det tredje overraskande at Framstegspartiet utan å stilla spørsmål ved noko som helst berre godtek at Regjeringa har gjort eit arbeid for å prøva å få fram konkurranse, sjølv om det er tydeleg for dei fleste at noko særleg omfattande arbeid kan Regjeringa ikkje ha lagt ned for å følgja opp Stortinget sitt vedtak. Vi meiner frå Senterpartiet si side at Regjeringa kunne gjort meir. Vi synest det blir underbygd av den kontakten som har vore, og dei breva som har kome til komiteen både frå NBBL og frå OBOS.

Så er det òg rett som Kari Lise Holmberg seier, at det i utgangspunktet, frå begynnelsen av – kanskje det mest overraskande – var eit breitt fleirtal, alle utanom regjeringspartia, som ynskte at ulike aktørar skulle føra desse registra, medan Regjeringa, som elles pleier å flagga eit heilt anna standpunkt, ville ha eit offentleg register. Men no er altså dette som det er. Her avteikna det seg fort eit fleirtal i salen for eit offentleg register. Då vel vi i Senterpartiet å ta det til etterretning. Vi er ikkje med på nokon omkamp i høve til sjølve organiseringa.

Vi er opptekne av at nye statlege arbeidsplassar skal lokalisert utanom Oslo-området. Vi er svært einige i at Hardanger-regionen treng statleg medverknad for å sikra arbeidsplassar og kompetanse, så vi støttar den beslutninga som Regjeringa her har teke. Men vi meiner det er grunn til å stilla spørsmål ved kor mange årsverk som trengst til denne oppgåva. Regjeringa kalkulerer altså med 18 årsverk til et arbeid som ein i dag bruker 40-50 årsverk på. Eg synest ikkje det er nokon grunn til å tru at burettslaga i dag har så raust med ressursar på dette feltet. Tvert imot er det uro i høve til at kostnadene for den enkelte brukaren kan gå opp, når dette blir eit offentleg register.

Frå Senterpartiet si side gratulerer vi Hardanger med at dei får nye arbeidsplassar. Men vi føreset at Regjeringa kjem med ei meir eksakt vurdering av kor mange årsverk som skal til, og kva kostnader denne opprettinga av register i Ullensvang kjem til å medføra. Vi føreset at dette blir klårgjort i budsjettet for 2006, og dersom det ikkje blir det, får vi etterspørja det.

Statsråd Erna Solberg [18:18:36]: Denne saken er, som det er sagt, en sak som vi nå kommer tilbake igjen med til Stortinget, fordi vi ikke kunne oppfylle premisse- ne i Stortingets vedtak i forbindelse med saken, nemlig å sørge for konkurranse på dette feltet. Jeg mener at det er min plikt som statsråd, når vi ble klar over dette, etter at vi hadde sendt forskrifter ut på høring og fått høringsutta- lelsene inn, og fått vurdert i hvilken grad vi kunne få til et marked her, å komme tilbake til Stortinget. En vesentlig premiss for det faktum at et stortingsflertall ønsket å ha konkurranse, og at flere skulle kunne konkurrere, var jo faktisk at det var forretningsmessig grunnlag for konkur- ransen. Det har vi altså ikke funnet at det er. Så enkel er egentlig saken, og jeg er glad for at et flertall på Stortinget er enig i at saken er så enkel.

Det var kanskje litt avslørende når representanten Heikki Holmås i sitt innlegg sa: Vi mente egentlig at NBBL skulle fortsette å gjøre det sånn som de alltid har gjort, men det fikk vi ikke flertall for, så derfor fant vi ut at vi måtte legge inn dette med konkurranse. Det var alt- så ikke den gangen vurdert om det var forretningsmessig grunnlag for det nødvendigvis. Jeg skjønner at SV ikke synes at private monopoler er et problem – private mo- nopoler som skal utøve myndighetsoppgave. Det er det som er forskjellen mellom den loven som blir vedtatt, og det som har vært tidligere, at man nå får tilført en offentlig myndighetsoppgave som registerfører for borettsre- gister.

Jeg er egentlig litt forbauset over at man på venstresi- den har så få prinsipielle holdninger til hva som er offent- lige oppgaver, og hva som er mulig og riktig å konkurran- seutsette, at med en gang man liker organisasjonen, da er det greit. Så jeg lurte egentlig på da jeg måtte sitte under formiddagsmøtet og høre på debatten om forrige sak på Odelstingets kart, om jeg kunne få låne representanten Hallgeir Langelands innlegg, som var voldsomt prinsipi- elt i forhold til at når det skulle bli konkurranse om land- oppmålingen, var det en del av Regjeringens forferdelige Høyre-privatisering. Jeg synes at man burde være ærlig og si ja, det er sånn at venstresiden liker NBBL så godt og sy- nes at det er en grei organisasjon, og da har vi ikke prin- sipper.

Prinsippet måtte jo være at man fikk flere til å levere og hadde konkurranse. Det har vi jobbet med å få til, og vi har altså jobbet mot alle som er relevante og uavhengi- ge i forhold til å føre register. Svaret vi har fått, er at de må være sikre på at de har mellom 40 og 50 pst. av markedet for at det kan være økonomisk regningssvarende å etab- lere et sånt register. Med den monopolsituasjonen som NBBL i utgangspunktet har, vil investeringskostnaden aldri kunne inntjenes. Sånn er situasjonen. Når markedet

ikke fungerer, mener iallfall jeg at da skal vi heller ikke bruke markedet, for markedet skal gi oss bedre tjenester.

Så innebærer det utrolig stor reguleringsaktivitet hvis vi ønsker å regulere et monopol. Ett av problemene er f.eks. hvordan vi gjør det med prissettingen. Det er klart at et monopol, som ikke har konkurranse, reelt sett ikke kommer til å ha det. Og – unnskyld meg – både OBOS og BOB er deler av NBBL-familien – det er den samme tek- niske plattformen, og de sitter i styrene til hverandre. Så det er jo de samme. Dette er en skinnmanøver for å si at det blir konkurranse.

Men hva er det da som er problemet? Jo, da må vi be- gynne å sette i gang med å regulere, f.eks. hvilken maksi- malpris som skal settes på et sånt borettsregister. Skal vi detaljregulere kostnadene? Det blir feil – istedenfor at det offentlige kan drive en offentlig monopolaktivitet, som dette kommer til å være.

Vi har altså gjort beregninger som viser at vi faktisk kan gjøre registreringen av pantsettelser billigere enn det OBOS gjør i dag. Mellom 400 og 500 kr viser våre bereg- ninger pr. dags dato at selve registertjenesten vil kunne ligge på, mens OBOS i dag krever 1 364 kr for å registrere en pantsettelse. Vi kan aldri si på øret hvor mye det blir, for det skal lages en teknisk plattform. Men vi skal ha elektronisk databehandling fra dag én, og vi skal sørge for at dette er operasjonelt fra 1. juli 2006. Justisdepartemen- tet kommer til å ha ansvaret for å utforme det videre.

Det er ikke det at jeg ikke kan belite meg – jeg er enig med Heikki Holmås i at det er et ord vi bør få inn i et bre- dere vokabular i Norge enn bare det bergenske – men det var faktisk forutsetningen, som jeg oppfattet var viktig for Fremskrittspartiet, at det ble konkurranse, og at det ikke var SVs ønske om å overføre myndighetsoppgaver til pri- vate organisasjoner som skulle være grunnlaget for dette. Vi har altså funnet ut at det klarer vi ikke. Da synes jeg det er redelig at også et flertall sier greit, da går vi tilbake til å gjøre dette til en offentlig oppgave.

Presidenten: Det vert replikkordskifte.

Signe Øye (A) [18:23:56]: Statsråden og Høyre er for konkurranseutsetting og privatisering på alle områder i samfunnet. Store statsinstitusjoner som Jernbaneverket, NSB, Vegvesenet osv. har blitt konkurranseutsatt under denne regjeringen – bare ikke Borettsregisteret, som har vært drevet desentralisert av borettslagene, og har fungert. Det skal bli et statsmonopol. Forstå det den som kan! De prinsippene som statsråden snakker om, er ikke lett å se.

OBOS og BOB har i brev til komiteen meldt at de øns- ker å delta i konkurranse om Borettsregisteret med bl.a. Kartverket. Det ville oppfylt kravet om konkurranse på feltet. Mitt spørsmål til statsråden er: Får de muligheter til det?

Statsråd Erna Solberg [18:25:02]: Med det valget som gjøres nå, er utgangspunktet at dette blir en felles lokalisering og samordning gjennom grunnboken. Det var en annen modell som var oppe ved Stortingets for- rige behandling, nemlig at man skulle konkurranseutset-

te selve tjenesten. Men det som ligger her, er i utgangspunktet at man samorganiserer dette med grunnboken. Det vil gi en ganske stor synergieffekt og også bidra til at den enkelte forbruker får lavere kostnader. Det er en viktig del av det.

Så må jeg si at det er kanskje vondt for Arbeiderpartiet å oppdage at det vrengebildet som representanten Øye nettopp la frem, at vi vil konkurranseutsette alt, faktisk ikke er riktig. Vi vil konkurranseutsette der hvor markedet kommer til å gi oss tjenester og effektivitet og endringer i organisasjonsformer som faktisk gjør at tjenester blir bedre og billigere, eller at vi kan få utviklet nye modeller for det. Men vi har aldri foreslått at det grunnleggende skal være å konkurranseutsette spørsmål som myndighetsregistrering og -utførelse.

Heikki Holmås (SV) [18:26:22]: Jeg synes det er én ting som er veldig interessant i dette her, og det er at Erna Solberg ikke er i stand til å skille. Hun mener at venstresiden ikke er i stand til å skille mellom de selskapene vi liker, og de selskapene vi ikke liker, i den forstand at hvis vi liker noen, støtter vi dem, og hvis vi ikke liker dem, er vi imot. Den samme påstanden kunne gått direkte tilbake til statsråden, for statsråden er jo ikke i stand til å skille mellom det vi kan kalle frivillig sektor, og det som er medlemsstyrt og organisasjoner, som borettslagene og boligbyggelagene og ikke minst boligbyggelagenes organisasjon Boligsamvirket alltid har vært.

Nå skal det jo sies at gjennom borettslagsloven har statsråden gjort det hun har kunnet for å gjøre borettslagene mest mulig lik aksjeselskaper – noe som venstresiden hele tiden har satt seg imot – og øvrig privat virksomhet.

Mitt spørsmål til statsråden er veldig enkelt: Hvis det er slik at de som fører grunnboken, kan gjøre alt så mye billigere enn borettsregisteret til NBBL kan gjøre, hva er da bakgrunnen for at statsråden tør påstå at det ikke er konkurranse? Kan de ikke bare levere inn et anbud?

Statsråd Erna Solberg [18:27:46]: Det er så enkelt som at dette er en type register hvor man har stordriftsfordeler. Og det er altså slik i økonomien – unnskyld at jeg virker litt belærende – at med fallende kostnader på grunn av store initialkostnader vil det alltid være vanskelig for andre å komme inn i et marked når man først har etablert seg og tatt alle grunnkostnadene. Det er på en måte hovedproblemet. Det er grunnen til at det kommer til å bli et monopol av dette. Man må opp i en så stor del av markedet før man kan konkurrere med de samme prisene, fordi det er investeringskostnadene i utgangspunktet som er kostnadselementet. Så kan en presse ned alt det andre.

Det er derfor NBBL naturlig kommer til å bli et monopol. Det er derfor alle andre, f.eks. Verdipapirsentralen, som på vår oppfordring har vært inne og alvorlig vurdert om det var et grunnlag for dem å gå inn og drive, har sagt at hvis de ikke kommer opp i 40–50 pst. av markedet – noe de tror er lite trolig fordi de ikke vil kunne være konkurransedyktig på pris i begynnelsen – vil det ikke være mulig for dem å konkurrere.

Per Sandberg (FrP) [18:29:07]: Fremskrittspartiet støtter Regjeringen i denne saken, bortsett fra på ett område. Det har for øvrig statsråden fått et spørsmål om – det er om lokalisering. Regjeringen har jo bestemt, parallelt med at vi behandlet denne saken i vår komite, at dette skal lokaliseres til Ullensvang, noe som en kan stille spørsmål ved, uavhengig av saken vi behandler her i dag.

Men så sier statsråden i sitt svar til representanten Holmås at en av årsakene til at de gjør dette grepet, selvfølgelig er det med stordriftsfordeler. Da er mitt spørsmål: Hva er poenget med å opprette et nytt register, med nye ansatte i Ullensvang, når man med enkelhet bare kunne lagt dette til Kartverket eller andre eksisterende institusjoner i statlig regi?

Statsråd Erna Solberg [18:30:18]: Representanten har rett i at lokaliseringsspørsmålet egentlig ikke er et tema i denne proposisjonen – det er altså ikke tatt opp der, og vi har ikke forsøkt å gjøre det til et lokaliseringsspørsmål. Men man har allerede nå etablert fra Justisdepartementets side et servicekontor i Ullensvang. Det betyr at det eksisterer en infrastruktur der allerede. Det er derfor vi har valgt å bygge videre på Ullensvang, og også fordi vi har ambisjoner om å flytte flere arbeidsplasser ut i kommuner og områder med fallende bosetting, som et ledd i distriktpolitikken. Vi har altså valgt å gjøre det på det området hvor det vil være mest synergieffekter knyttet til det, og det er ved at det allerede etableres en infrastruktur for dette i Ullensvang, gjennom de etableringene som Justisdepartementet allerede har gjort.

Magnhild Meltveit Kleppa (Sp) [18:31:28]: Eg har to spørsmål. Det eine er eg nøydd til å stilla fordi eg synest statsråden ordlegg seg noko nonchalant i forhold til bustadsamvirket. Eg må seia at er det noko eg har lært gjennom arbeidet mitt i kommunalkomiteen, er det det å ha respekt for det store arbeidet som nettopp er lagt ned i bustadsamvirket. Det fyrste spørsmålet mitt vil då vera: Synest ho at det er viktig å vareta og tilretteleggja for bustadsamvirket sitt arbeid?

Det andre spørsmålet mitt går på det med 18 årsverk. Ho trur sjølv sagt at det held i dag, men kjem ho til å gå litt meir nøye inn i tala, sidan denne jobben utgjør mellom 40 og 50 årsverk i dag?

Statsråd Erna Solberg [18:32:34]: Jeg er også imponert over boligsamvirkets måte å jobbe på og de mange gode boligprosjektene ikke minst OBOS her i byen får frem for tiden. De er en god samarbeidspartner i forhold til å holde boligbyggingen i landet på det rekordnivå som den for øyeblikket er på – vi har jo ikke vært på dette nivået på over 20 år i Norge. Men det betyr ikke at jeg ikke også skjønner at det er en organisasjon som på en måte har en monopolsituasjon i denne sammenheng, og at det er unaturlig å lage lovreguleringer, tvangsmessige reguleringer om registrering, og legge det ansvaret over på noen i en reell monopolsituasjon, for det er ikke alle borettslag som er medlem av NBBL. Det er ikke alle som har NBBLs medlemsorganisasjoner som forretningsførere

for seg, og det er selvfølgelig slik at dette ville gitt dem en konkurranseposisjon i forhold til andre oppgaver og uavhengige og frittstående.

Så til Ullensvang: Jeg skal love å se på det, men vi gjør det vel så billig og så effektivt som vi ønsker.

Presidenten: Fleire har ikkje bedt om ordet til replikk.

Dei talarane som heretter får ordet, har ei taletid på inntil 3 minutt.

Per Sandberg (FrP) [18:34:12]: Jeg skal være litt forsiktig, en kvier seg litt for å forlenge debatter i disse tidder – vi nærmer oss slutten. Men det er et par ting jeg ønsker å kommentere.

La meg først få lov til å si at vi er i en merkelig situasjon, for vi registrerer her i dag at nå er det SV, Arbeiderpartiet og Senterpartiet som går i front for konkurranseutsetting og privatisering, mens Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre ønsker et statlig monopol. Det i seg selv burde jo få noen bjeller til å klinge for noen hver! For meg er faktisk den bjelleklngen nok til at jeg sannsynligvis ville ha falt ned på et statlig monopol omtrent uavhengig av innholdet.

Men det er én ting som det ikke er sagt så mye om i dag, og det er at Fremskrittspartiet får flertall for et viktig forslag, nr. 1, der Regjeringen blir bedt om å

«utrede og fremme forslag til full avgiftsmessig likebehandling av forvaltningstjenester som boligbyggelagene yter til tilknyttede borettslag og mellom frittstående borettslag og sameier».

Det forteller jo også noe om den debatten vi har her i dag, for her ser vi at de forskjellige flertallskonstellasjonene skifter posisjon. Det synes jeg også avtegner litt av de posisjonene som er i salen her i dag. Jeg tror faktisk at det forslaget har vel så mye virkning i forhold til det å få konkurranse – på andre felt, riktignok, men det er av betydning.

Statsråden var litt tvilende til hvorvidt man klarer å skape konkurranse med det som Arbeiderpartiet, SV og Senterpartiet ønsker seg her. I den forbindelse vil jeg sitere fra brev av 30. mai fra statsråden til komiteen. For hvis en skal skape konkurranse i regi av NBBL, OBOS og BOB, er det interessant å se at alle disse registrene ville bli opprettet innenfor boligsamvirket:

«Både OBOS og BOB er som kjent, medlemmer av NBBL. I tillegg er adm. direktør i OBOS Martin Mæland nestleder i NBBL's styre og styreleder i BOB Per Rune Henriksen medlem i NBBL's styre. OBOS har dessuten investert 9,8 mill. kroner i NBBL's register, jf. NBBL's årshefte for 2004.»

Det i seg selv forteller jo at en ikke greier å skape noen sunn konkurranse mellom disse.

Presidenten: Fleire har ikkje bedt om ordet til sak nr. 2.

(Votering, sjå side 1000)

S a k n r . 3

Innstilling fra kommunalkomiteen om midlertidig lov om arbeids- og oppholdstillatelse for vietnamesere på Filippinene med nære slektninger i Norge (Innst. O. nr. 106 (2004-2005), jf. Ot.prp. nr. 82 (2004-2005))

Heikki Holmås (SV) [18:37:48] (ordfører for saken): Vedtaket vi fatter i dag, er skjellsettende for dem det angår, og mine lykkønskninger går til de om lag hundre vietnamesiske båtflyktninger som har vært på Filippinene i en årrekke. Jeg håper og tror de vil bli tatt vel imot når de kommer til Norge.

Debatten ble tatt i forbindelse med behandlingen av det som ble Stortingets anmodningsvedtak nr. 181, og vi er enige i komiteen om at vi er uenige. Derfor er det en enstemmig komite som stemmer for loven slik den foreligger.

Jeg vil gi ros til statsråd og departement for det arbeidet som har vært gjort for å klare å følge opp det vedtaket som Stortinget fattet, og for måten loven er utformet på. Jeg vil altså avslutte med å gi ros til Erna Solberg.

Presidenten: Fleire har ikkje bedt om ordet til sak nr. 3.

(Votering, sjå side 1004)

S a k n r . 4

Innstilling fra kommunalkomiteen om lov om endringer i kommuneloven (kommunalt rapporteringsregister) (Innst. O. nr. 108 (2004-2005), jf. Ot.prp. nr. 85 (2004-2005))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.

(Votering, sjå side 1005)

S a k n r . 5

Innstilling fra sosialkomiteen om lov om endringer i lov 12. mai 2000 nr. 36 om strålevern og bruk av stråling og i lov 19. november 1982 nr. 66 om helsetjenesten i kommunene (Innst. O. nr. 95 (2004-2005), jf. Ot.prp. nr. 80 (2004-2005))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.

(Votering, sjå side 1006)

S a k n r . 6

Innstilling frå sosialkomiteen om lov om råd eller anna representasjonsordning i kommunar og fylkeskommunar for menneske med nedsett funksjonsevne m.m. (Innst. O. nr. 114 (2004-2005), jf. Ot.prp. nr. 87 (2004-2005))

Presidenten: Etter ynske frå sosialkomiteen vil presidenten foreslå at taletida vert avgrensa til 10 minutt til

Kristeleg Folkeparti og 5 minutt til kvar av dei andre gruppene.

Vidare vil presidenten foreslå at det ikkje vert gitt høve til replikkar etter dei enkelte innlegga, og at dei som måtte teikne seg på talarlista utover den fordelte taletida, får ei taletid på inntil 3 minutt.

– Det er å sjå på som vedteke.

Per Steinar Osmundnes (KrF) [18:40:38] (ordfører for saka): Ved behandlinga av St.meld. nr. 40 for 2002-2003, Nedbygging av funksjonshemmende barrierer, bad eit fleirtal i denne salen – Framstegspartiet, Høgre og Kristeleg Folkeparti – om at Regjeringa måtte komme tilbake til Stortinget med eit forslag om lovfesting av kommunale råd for menneske med nedsett funksjonsevne. I Ot.prp. nr. 87 for 2004-2005 følgjer Regjeringa opp denne bestillinga på ein god måte.

For Kristeleg Folkeparti er det gledeleg at Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet i eit valår vel å snu og bli med oss i denne saka. Det er altså ein samla komite som stiller seg bak odelstingsproposisjonen som sikrar personar med nedsett funksjonsevne endå betre brukarmedverknad. Dagen i dag er derfor gledeleg og ein viktig milepæl i kampen for eit samfunn som ikkje stengjer nokon ute.

Komiteen ønskjer at menneske med nedsett funksjonsevne skal sikrast open, brei og tilgjengeleg medverknad i arbeidet med saker som er særleg viktige for dei. Dette gjeld m.a. tilkomst, arbeid mot diskriminering på grunnlag av nedsett funksjonsevne og tenester for menneske med nedsett funksjonsevne.

Det har lenge vore eit ønske frå organisasjonar for funksjonshemma om lovfesting av kommunale råd på linje med eldreråd. Svara frå organisasjonane i høyringane i samband med St.meld. nr. 40 var veldig tydelege med omsyn til eit ønske om lovfesting. Om lag halvparten av kommunane og fylkeskommunane har i dag oppretta slike råd for funksjonshemma, og erfaringane derifrå har vore veldig positive.

Komiteen viser vidare i innstillinga til at ei lovfesting av kommunale råd er i tråd med FN's standardreglar for like vilkår for funksjonshemma og dei forslaga som ligg føre til konvensjonen om rettane til funksjonshemma. Komiteen er oppteken av at interessene til dei ulike gruppene med menneske med nedsett funksjonsevne må ivaretakast utan at ein er avhengig av sterke pressgrupper, som berre tek vare på interessene til nokre få. Ved å lovfeste brukarmedverknaden i kommunale råd meiner komiteen at den reelle medverknaden i avgjerder som har konsekvensar for dei, vil bli betydeleg styrkt.

Det viktige for komiteen i behandlinga av denne saka har vore eit krav om at brukarmedverknad skal vere ei formalisert ordning. Komiteen understrekar likevel at hovudregelen skal vere at kvar kommune har eit kommunalt råd for menneske med nedsett funksjonsevne.

Komiteen meiner at det bør vere høve til å velje interkommunale løysingar. Komiteen vil likevel peike på at det bør vere kommunale løysingar der det er mogleg å få til

dette. Komiteen har også sagt veldig tydeleg at dei ser felles ordningar med fylkeskommunane som lite aktuelt.

Komiteen sitt fleirtal, alle utanom Framstegspartiet, understrekar at for å sikre at funksjonshemma får medverknad i saker som gjeld deira gruppe, skal det opprettast eigne råd for personar med nedsett funksjonsevne. Råd for eldre er alt lovfesta og etablert som eit talerør for dei eldre i kommunane. Desse råda har derfor eit anna fokus enn eit råd for personar med nedsett funksjonsevne. Fleirtalet meiner derfor at felles råd for funksjonshemma og eldre ikkje er ei ønskeleg løysing, men noko som skal nyttast berre i reine unntakshøve. Framstegspartiet er imot heile § 4, men eg reknar med at partiet sjølv gjer greie for det.

Komiteen støttar vidare dei vurderingane som kjem fram i proposisjonen som er knytte til utgangspunktet for val av representantar frå organisasjonane, og meiner at det er avgjerande at samansetjinga av kommunale råd er med på å støtte opp om formålet med denne lova.

Harald T. Nesvik (FrP) [18:44:57]: Først må jeg få lov til å si at dette faktisk er en gledens dag. Fremskrittspartiet har jobbet i flere år for å få på plass prinsippet om lovfestede råd for funksjonshemmede ute i kommunene, og nå endelig i dag faller dette på plass.

Det er en langvarig kamp som har vært ført. Organisasjonene har stått bak dette gang på gang, uten at man har klart å komme fram til en spesiell ordning, som vi her har fått på bordet.

Det som ligger til behandling nå, er en oppfølging av den avtalen som Fremskrittspartiet hadde med regjeringspartiene i forbindelse med behandling av St.meld. nr. 40 for 2002-2003, Nedbygging av funksjonshemmende barrierer. Jeg vil gi Regjeringen ros for raskt å komme tilbake med en god proposisjon, slik at vi allerede nå i dag kan vedta en lovfesting av disse rådene og få det på plass.

Saksordføreren var inne på at det var en merknad om eldreråd og kommunale råd som Fremskrittspartiet ikke er med på, og det er helt riktig. Det er ikke fordi vi er uenige i det som står der, men vi er veldig redde for at det fort kan bli en sammenblanding, i og med at vi har fått en paragraf som i spesielle tilfeller kan åpne for at kommunale råd for funksjonshemmede kan være det samme som eldreråd, at det altså blir en sammenblanding. Det er noe som bl.a. organisasjonene er veldig redde for, særlig når vi ser på sammensetning og på behandling av forskjellige typer saker. Det har man lagt inn i denne loven som § 4, som åpner for nettopp dette. Det er det som er bakgrunnen for at vi ikke er med på den merknaden. Vi ønsker å stemme imot § 4, fordi eldrerådene er lovfestet i en annen lov, med et annet regelverk og et annet innhold enn det vi skal behandle her. Derfor ønsker vi å stemme imot § 4, slik at man ikke skal få den sammenblandingen av disse to forskjellige rådene.

Jeg må også bare si at jeg er veldig glad for og veldig fornøyd med at både Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet har snudd i denne saken og nå går inn for det samme.

Det var jo interessant å lese bl.a. det som framkommer i Innst. S. nr. 162 for 2003-2004, dvs. innstillingen i forbindelse med St.meld. nr. 40. Jeg vil sitere derfra:

«Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet mener at lovfesting av krav om brukervedvirkning er riktig. Med bakgrunn i at norske kommuner er svært ulike både med hensyn til geografisk størrelse, folketall og organiseringsform, mener disse medlemmer at det vil være fornuftig å overlate til den enkelte kommune å bestemme hvordan en slik lovpålagt brukervedvirkning best kan ivaretas.»

Det er gledelig at man har tatt til fornuft i denne saken. Man snur, og det må jeg bare si at det skal man ha ære for. Det er faktisk fullt lovlig, og det er fornuftig, og vi sier hjertelig velkommen til den noe fornuftige løsning med lovfestede kommunale råd for funksjonshemmede. Så håper jeg også at man kan ta til fornuft på ett punkt til før man går til votering i denne salen, ved at man stemmer imot § 4, så slipper vi sammenblanding av kommunale råd for funksjonshemmede og eldrerådene. Jeg frykter at vi i framtiden vil få rimelig mye av klager på akkurat den biten og mye rot ute med det, så jeg håper man stemmer imot § 4.

Presidenten: Presidenten vil seie at fornufta er vel jamt fordelt, anten ein stemmer for eller imot ei innstilling i Stortinget.

Harald T. Nesvik (FrP) [18:48:26]: Muligens, president.

Ola D. Gløtvold (Sp) [18:48:44]: Det er gledelig at vi i dag kan bidra til at vi får råd for funksjonshemmede i kommuner og fylkeskommuner. Dette er i tråd med det som startet med arbeidet i det såkalte Manneråk-utvalget og ble lagt fram i den innstillingen som heter Fra bruker til borger. Videre ble det også omtalt i forbindelse med stortingssaken, St.meld. nr. 40 for 2002-2003, Nedbygging av funksjonshemmende barrierer.

Det som det har vært en del diskusjon omkring, er om det skal være felles råd for funksjonshemmede og eldre. Eldreråd er jo lovfestet, og nå blir også råd for funksjonshemmede lovfestet, og spørsmålet er om man kan slå sammen disse rådene. Det er det jeg har noen merknader til.

Jeg synes at i små kommuner må det være mulig, men det må da være slik at de som er brukere her, og de gruppe det gjelder, er enige om at begge grupper synspunkter og interesser blir godt ivaretatt. Disse rådene skal jo kunne være noe mer enn bare å komme med uttalelser i enkeltsaker. Det står jo også nevnt fra departementets side at en skal kunne fremme uttalelser og råd i alle de saker som gjelder funksjonshemmede og/eller eldre.

Jeg må bare si at når vi har gått inn for felles råd, er det ut fra at en del kommuner er så små at det kanskje vil være hensiktsmessig å ha felles råd. Men i fylkessammenheng synes dette lite aktuelt. Det er også lite aktuelt, etter min mening, å åpne for at det kan være interfylkeskommunale råd. Det bør være ett råd i hvert fylke.

Det er først og fremst disse tingene som har vært diskuterte i denne saken og i innstillingen – noe som det også ble gjort rede for av representanten Nesvik – i og med at Fremskrittspartiet stemmer imot § 4. Vi har valgt ikke å gjøre det. Jeg synes at det er riktig at kommunene får en viss fleksibilitet og mulighet til å finne en tilpasset ordning som passer for kommunen, og som passer for brukerne, med sterk innvirkning fra dem, og at en da kan ha ett felles råd.

Presidenten: Fleire har ikkje bedt om ordet til sak nr. 6.

(Votering, sjå side 1006)

S a k n r . 7

Innstilling fra familie-, kultur- og administrasjonskomiteen om lov om statens embets- og tjenestemenn (Innst. O. nr. 102 (2004-2005), jf. Ot.prp. nr. 67 (2004-2005))

Presidenten: Etter ynske frå familie-, kultur- og administrasjonskomiteen vil presidenten foreslå at taletida blir avgrensa til 5 minutt til kvar gruppe og 5 minutt til statsråden.

Vidare vil presidenten foreslå at det blir gitt høve til fem replikkar med svar etter innlegg frå medlemmer av Regjeringa innanfor den fordelte taletida.

Vidare vil presidenten foreslå at dei som måtte teikne seg på talarlista utover den fordelte taletida, får ei taletid på inntil 3 minutt.

– Det er å sjå på som vedteke.

Ordføraren i saka er ikkje kommen, så vi får då gå til Sonja Irene Sjøli, som er den neste innteikna på talarlista.

Sonja Irene Sjøli (H) [18:52:18] (komiteens leder): Ja, ettersom saksordføreren ikke er kommet, får jeg ta ordet.

Den nye embets- og tjenestemannsloven som vi i dag skal vedta, handler om å legge til rette for framtidens velferd og er en tilpassing til virkeligheten i arbeidslivet. Jeg er glad for at Regjeringen får gjennomslag for den viktige harmoniseringen av lovene i arbeidslivet, i tråd med innstillingen og anbefalingene fra Arbeidslivslovutvalget. Lovforslaget innebærer at de samme ordninger nå i stor grad vil gjelde for offentlig og privat sektor. Dette vil bidra til et mer fleksibelt arbeidsmarked, hvor arbeidstakerne i større grad vil kunne veksle mellom arbeid i offentlig og privat sektor. Dette er en mobilitet av kompetanse og erfaring som er viktig både for den enkelte arbeidstaker, for bedriftene og for det offentlige – ja for hele samfunnet.

Jeg har registrert at de rød-grønne partiene, Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, fremmer forslag om å sende loven tilbake til Regjeringen. De samme partiene har synspunkter på lovprosessen og mener at denne ikke følger utredningsinstruksens bestemmelser. Jeg vil understreke at proposisjonen og Regjeringens arbeid med den er en følge av, og i stor grad bygd på, Arbeidslivslovutvalgets utredning, NOU 2004:5. Behovet

for å harmonisere regelverket medførte i seg selv så store endringer i gjeldende tjenestemannslov at Regjeringen mente en samtidig burde foreta en revisjon av denne loven. Jeg regner med at statsråden i sitt innlegg også vil komme inn på dette punktet. Jeg har allikevel behov for å bemerke at det ikke kan være slik at sterke hovedsammenslutninger skal forsinke viktige tilpasninger av regelverk når sammenslutningene selv velger å trekke seg fra dialoger og prosesser rundt lovforslaget.

Høyre har vært og er en av pådriverne i moderniseringen av offentlig sektor. Vi har en forpliktelse som politikere til å våge å gjennomføre de endringer som er nødvendige for å sikre at offentlig sektor får flest og best mulig tjenester igjen for hver krone.

Jeg må få uttrykke undring over den vegring enkelte sosialistiske partier har for å ta innover seg at det faktisk er et kontinuerlig behov for å modernisere og tilpasse også det offentlige arbeidslivet til den faktiske virkeligheten. Når Regjeringen foreslår å oppheve ordningen med ventelønn, er det bl.a. fordi en har sett at spesielt eldre arbeidstakere støtes ut av arbeidslivet ved denne ordningen. Høyre mener at det er gjennom arbeid velferd skapes. Velferd skapes ikke gjennom ordninger som virker passiviserende, og i dette tilfellet utstøtende, på enkelte arbeidstakere.

Det er etter Høyres oppfatning også viktig at bestemmelser som regulerer tjenestemennenes rettsstilling i arbeidslivet, skal være identiske med dem som regulerer rettsstillingen til andre arbeidstakere i samfunnet. Regjeringens lovforslag om bl.a. opphevelse av ventelønnsordningen og endringer i stillingsvernsbestemmelser og rekrutterings- og ansettelsesordningen bidrar til at det ikke lenger skal være særregler for statens tjenestemenn. Som nevnt tidligere er dette viktig for å sikre økt flyt av kompetanse mellom offentlig og privat næringsliv, til det beste for samfunnet. Jeg konstaterer at Arbeiderpartiet, SV og Senterpartiet ikke ser behov for endringer for å møte de utfordringene som vårt samfunn og arbeidsliv står overfor. At ordningene har eksistert over lang tid, er etter Høyres syn ikke noe argument for at de må beholdes.

Regjeringens lovforslag bidrar til forenkling av regelverk og redusert byråkrati og sikrer større flyt av arbeidskompetanse mellom offentlig og privat næringsliv. I Høyre er vi tilfreds med at Regjeringen tilpasser gjeldende ordninger til dagens virkelighet.

Eirin Faldet (A) [18:56:25] (ordfører for saken): Arbeiderpartiet vil styrke arbeidstakervernet. Vi vil hindre at arbeidstakerne mister rettigheter, at stillingsvernet svekkes, og at overtidspresset øker. Arbeiderpartiet vil understreke at gode endringsprosesser i staten er avhengige av et samarbeid mellom alle parter. Vidtgående endringer av lover og regler må utredes grundig, og de ansattes organisasjoner må trekkes aktivt med i utredningsprosessen.

Arbeiderpartiet mener at de foreslåtte endringene er av et slikt omfang at de skulle ha vært utredet av et lovutvalg for å belyse ulike konsekvenser av forslagene. I stedet har departementet valgt å bruke en interdepartemental gruppes arbeid som utgangspunkt.

Jeg vil vise til at hovedsammenslutningene LO Stat, YS Stat, UHO, med tilslutning fra Forskerforbundet, er kritiske til departementets saksbehandling. De mener at prosessen har vært fragmentarisk og sterkt preget av manglende konsekvensanalyser. Hovedsammenslutningene peker også på at det aldri har blitt foretatt en helhetlig gjennomgang av forslaget til ny lov.

Arbeiderpartiet mener at den manglende dialogen med de ansattes organisasjoner er kritikkverdig, og at prosessen med utarbeidelse av ny lov tyder på et hastverksarbeid uten en grundig utredning, noe som gjør at Stortinget får et mangelfullt beslutningsgrunnlag for sin behandling. Inntrykket av hastverksarbeidet underbygges ved at Regjeringen i proposisjonen i liten grad argumenterer for hvorfor det er viktig å foreslå slike omfattende endringer uten nødvendig utredning og dialog med de ansatte.

Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet mener at det er vanskelig for Stortinget å se begrunnelsene for og konsekvensene av lovforslagene. Derfor foreslår vi å sende hele proposisjonen tilbake. Arbeiderpartiet mener altså at proposisjonen er så dårlig utredet at vi sammen med de nevnte partiene foreslår å sende den tilbake til Regjeringen for ytterligere utredning.

Arbeiderpartiet mener Regjeringens forslag til ny embets- og tjenestemannslov fjerner sentrale elementer i forvaltnings- og tjenestemannsretten. Grunnleggende rettigheter og bestemmelser forringes. Det foreslås bl.a. at ventelønnsordningen skal avskaffes.

Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti vil understreke at det er en sammenheng mellom tjenestemannsrollen og stillingsvernet, og vi avviser behovet for en harmonisering av stillingsvernsreglene i tjenestemannsloven og arbeidsmiljøloven for å redusere skillet mellom det private og det offentlige arbeidsmarkedet.

Arbeiderpartiet mener at det må settes spørsmålsteget ved påstanden som framkommer i St.prp. nr. 1 for 2004-2005, Moderniseringsdepartementets budsjettproposisjon, om at forskjellen mellom arbeidsmiljøloven og tjenestemannsloven fører til liten mobilitet mellom offentlig og privat sektor, og hvorvidt dette er et problem. Behov, kompetanse og lønns- og arbeidsforhold styrer i utgangspunktet dette. Dette gir seg bl.a. utslag i krav om bestemt kompetanse under ansettelse av tjenestemenn, krav som kan være annerledes i det private.

Arbeiderpartiet vil understreke betydningen av at staten har mulighet til å rekruttere og beholde ansatte med god kompetanse. En svekkelse av de ansattes rettigheter kan bidra til det motsatte. Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet går imot Regjeringens forslag til ny lov.

Arbeiderpartiet vil verne om arbeidstakernes helse, trygghet og velferd. Vi vil bekjempe all diskriminering i forhold til kjønn, alder, seksuell orientering, funksjonshemming, hudfarge, religiøs eller etnisk bakgrunn. Omstilling og effektivisering skal ikke gå på bekostning av arbeidstakernes rettigheter og arbeidsmiljø. Vi aksepterer ikke at mer og mer blir individualisert ved at avtalenivået på flere områder blir flyttet fra organisasjonene til den enkelte arbeidstaker. En fortsatt sterk Høyre-dominert regje-

ring vil fortsette å undergrave sentrale faglige interesser og rettigheter.

Jeg tar opp forslaget fra Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet og Arbeiderpartiet.

Å s a E l v i k hadde her teke over presidentplassen.

Presidenten: Representanten Eirin Faldet har teke opp det forslaget ho refererte til.

May Hansen (SV) [19:02:05]: Vi behandler i dag endringer i lov om statens embets- og tjenestemenn.

Det foreslås endringer i forhold til ansettelse, reglementer i staten skal ikke stadfestes av Moderniseringsdepartementet, og ventelønsordningen og vartpengeordningen skal oppheves.

Jeg trodde vi hadde lært noe i prosessen med utflytting av tilsyn: viktigheten av å gjennomføre prosesser og samarbeide med de ansattes organisasjoner. Vidtgående endringer av lover og regler må utredes grundig, og organisasjonene må trekkes aktivt med i prosessen. De foreslåtte endringer som ligger til behandling her i dag, er av et slikt omfang at de skulle ha vært utredet av et lovutvalg. Hovedsammenslutningene LO Stat, YS Stat, UHO og med tilslutning fra Forskerforbundet er kritiske til departementets saksbehandling. Hovedsammenslutningene peker på at det aldri har vært foretatt en helhetlig gjennomgang av forslaget til ny lov. Regjeringa har heller ikke fulgt utredningsinstruksene, hvor det står at utforming av lovforslag og forskrifter skal skje med utgangspunkt i Justisdepartementets veiledning «Lovteknikk og lovforbereidelse». Her står det at spesielt ved mer omfattende lovgivningsprosjekter vil det «være hensiktsmessig å nedsette et utredningsutvalg med representanter fra ulike fagområder og interessegrupper». Omfanget av disse lovendringene og kompleksiteten er av en slik art at det skulle ha vært nedsett et utredningsutvalg, ikke bare en interdepartemental gruppe.

SV vil på bakgrunn av dette foreslå at lovforslaget sendes tilbake til Regjeringa. Vi kan ikke støtte et lovforslag som er et sterkt angrep på de ansattes rettigheter. Det er helt utenkelig for SV å støtte en lovendring som fra de ansattes side helt klart oppleves som et brudd på hovedavtalen. Den manglende dialogen med de ansattes organisasjoner er kritikkverdigg, og prosessen med utarbeidelsen av ny lov har ikke vært god nok. Regjeringa argumenterer i proposisjonen i liten grad for hvorfor det er viktig å foreslå slike omfattende endringer uten nødvendig utredning og dialog med de ansatte. Det er vanskelig å se begrunnelsen og konsekvensene av lovforslagene. Jeg vil presisere at fra SVs side vil vi stemme mot loven i sin helhet. Dette er en lov vi vil ta omkamp på hvis vi kommer i regjering etter valget, fordi grunnleggende rettigheter og bestemmelser blir endret, og fordi man fjerner sentrale elementer i forvaltnings- og tjenestemannsretten.

Jeg vil gå inn på noen av lovendringsforslagene. Regjeringa går inn for å oppheve ventelønsordningen og vartpengeordningen. Retten til ventelønn er ikke ubetin-

get, men det er en rett som kan gis tjenestemenn som f.eks. blir sagt opp på grunn av omstilling. Ventelønsordningen ble revidert i 2002, i samarbeid med hovedsammenslutningene. Den nye ordningen trådte i kraft 1. januar 2005. Ved overtallighet kan det bli vanskelig å finne nytt arbeid for enkelte ansatte. Ventelønsordningene – i påvente av ny jobb – har derfor vært et viktig sikkerhetsnett for arbeidstakere i staten.

SV mener ventelønsordningen og vartpengeordningen skal opprettholdes. Vi vil også påpeke at dagens ordning med ansettelse i staten fungerer godt. Dagens system innebærer at de ansatte er representert i ansettelsesmyndigheten. Ordningen gir de ansatte medbestemmelse og innflytelse. Vi er helt klare på at dette forslaget som ligger her, er en svekkelse av de ansattes innflytelse, noe SV er imot.

SV vil fortsatt ha et felles personalreglement, fordi vi mener konsekvensene av ikke å ha det kan bli ulike regler og ulike tolkninger i den enkelte statlige virksomhet. De ansattes hovedsammenslutninger har påpekt at dette forslaget er i strid med hovedavtalen. Forslaget svekker de ansattes rettigheter.

Ola T. Lånke (KrF) [19:07:21]: Regjeringens forslag til endringer i embets- og tjenestemannsloven bygger i stor grad på Arbeidslivslovutvalgets innstilling, NOU 2004:5 – «Et arbeidsliv for trygghet, inkludering og vekst». Utvalget foreslo en harmonisering av stillingsvernsreglene for statens tjenestemenn med det øvrige arbeidsliv. Slik harmonisering medfører i seg selv store endringer i gjeldende tjenestemannslov.

Arbeidet med harmonisering er senere fulgt opp av Arbeids- og sosialdepartementet i Ot. prp. nr. 49 for 2004-2005. Det må være et mål for oss som lovgivere at det skal gjelde felles regler for de fleste stillingskategorier, og at arbeidsmiljøloven skal omfatte flest mulig arbeidsforhold både i offentlig og privat virksomhet og uansett bransje.

Det er ikke naturlig at det i framtiden skal være helt andre ordninger for ansatte i staten som blir arbeidsledige, enn for ansatte i kommunene og i næringslivet. Både næringslivet og det offentlige vil tjene på at kompetansflytten mellom sektorene øker som følge av at flere personer skifter arbeid på tvers av sektorene.

Arbeidslivet vil møte store demografiske utfordringer i årene framover. Det krever at vi må fortsette arbeidet med å styrke eldre arbeidstakeres muligheter til å stå lenger i inntektsgivende arbeid. Når det er sagt, er det en rekke myter og fordommer rettet mot eldre arbeidstakere som må brytes. Det gjelder bl.a. myten om at eldre arbeidstakere er mindre produktive, og at de er mest opptatt av fritid. Fordommer og myter bidrar til å stigmatisere eldre arbeidstakere som gruppe. Et effektivt virkemiddel i kampen for å bryte fordommer og myter er kunnskap. Her har Senter for seniorpolitikk en sentral rolle som kunnskapsformidler.

Mange arbeidsgivere har brukt ventelønsordningen som del av en sluttpakke for eldre arbeidstakere. Ordningen gir en utbetaling på 66 pst. av tidligere lønn, og kan utbetales i inntil 12 år. Den lange perioden svekker også

(Lånke)

arbeidstakernes motivasjon for å ta på seg nytt arbeid. Ventelønnsinntakernes motivasjon for å akseptere tilbud om fast arbeid svekkes også, fordi de ikke kan vende tilbake til ventelønnsordningen ved eventuell ny arbeidsledighet.

Formålet med ventelønnsordningen var opprinnelig at den overtallige tjenestemann skulle ha inntektssikring mens hun ventet på nytt arbeid i staten. Ordningen har imidlertid virket motsatt, og særlig har dette gått ut over eldre arbeidstakere som har blitt utstøtt fra arbeidsmarkedet.

Det er imidlertid viktig å understreke at arbeidstakere som har fått ventelønn som en del av en sluttpakke i forbindelse med omstilling eller utflytting av statlige arbeidsplasser, skal få beholde denne. Kristelig Folkeparti er tilfreds med at forslaget til overgangsregler innebærer at alle som i dag mottar ventelønn, kan fortsette med ordningen etter de gamle reglene. Ingen som har sluttet i statlig virksomhet under løfte om ventelønn, vil dermed miste denne rettigheten.

Det finnes flere alternative personalpolitiske virkemidler til bruk i statlige omstillinger og ved utflytting av statlige arbeidsplasser: sluttvederlag, studiestønad og kompetanseutvikling er noen av disse. Det viktigste er imidlertid at arbeidsgiveren tar ansvaret for sine ansatte og finner en løsning som tar utgangspunkt i den enkelte arbeidstakers forutsetninger og interesser.

Kristelig Folkeparti er tilfreds med at kvalifikasjonsprinsippet nå blir lovfestet. Det betyr at den best kvalifiserte søker må ansettes når det blir en ledig stilling i det offentlige. Dette er et viktig signal om betydningen av en objektiv vurdering av kandidatenes kvalifikasjoner, og et signal om at ansettelser på «kompiskvoten» skal unngås.

Utfordringen for morgendagens arbeidsliv er at flest mulig skal kunne bidra ut fra de ressurser de har til rådighet, så lenge de ønsker det og er i stand til det. Da må vi legge til rette slik at de som er i ferd med å falle ut, trekkes inn igjen, og slik at de som står utenfor, gis mulighet til å delta og bidra. Kristelig Folkeparti vil jobbe for et arbeidsliv som gir den enkelte lyst og evne til å være yrkesaktiv lenge. Arbeidslivet trenger medarbeidere med lang erfaring.

Statsråd Morten Andreas Meyer [19:12:07]: Både ut fra hensynet til hvert enkelt menneske, den enkelte bedrift og samfunnet som helhet er det viktig at vi lykkes i arbeidet med å få flere i arbeid. Det er gjennom arbeid velferd skapes. Den tilpasning av regelverket som sikrer et mer fleksibelt arbeidsliv, er derfor viktig. I et moderne arbeidsliv er det en fordel, for den enkelte og for samfunnet, at arbeidstakerne har anledning til å veksle mellom jobb både i det offentlige og i det private. På den måten kan det offentlige og det private best mulig dra nytte av hverandre, samtidig som den samlede kompetansen i samfunnet øker.

Statens tjenestemenn omfattes av arbeidsmiljøloven med unntak av denne lovens bestemmelser om stillingsvern. Resten av offentlig sektor, altså medarbeidere i kommuner og fylkeskommuner, omfattes jo allerede fullt

ut av arbeidsmiljølovens bestemmelser. Så det er ikke slik som representantene fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti hevder i denne debatten, at dette er en harmonisering av statens regelverk bare mot privat sektor. Dette er et bidrag til å sidestille arbeidstakere i stat, kommune, fylkeskommune og i den private delen av arbeidslivet.

Jeg synes ikke det er noen grunner til at det på dette området skal være helt spesielle regler for statens tjenestemenn, og tiden er inne for å gjennomføre en harmonisering. En harmonisering på dette området vil føre til at den gjeldende tjenestemannsloven må endres vesentlig. Derfor synes jeg det også var formålstjenlig å utarbeide en ny lov for statens embets- og tjenestemenn. Det er det forslaget Stortinget har til behandling i dag. Jeg er glad for at flertallet i Stortinget slutter seg til utkastet til den nye loven. Jeg har imidlertid et ønske om å kommentere noen av de forholdene som er omtalt både i innstillingen og i denne debatten.

Aller først vil jeg kommentere påstandene om at departementets saksforberedelse ikke har vært i samsvar med bestemmelser om fremgangsmåtene i lovsaker. Dette må jeg sterkt tilbakevise. Departementet utarbeidet en omfattende høringsrapport som ble sendt på alminnelig høring til alle berørte parter, naturligvis inkludert hovedsammenslutningen i staten. Høringsfristen i slike saker skal normalt være tre måneder. Her har vi utvidet høringsfristen til å være knappe fire måneder, altså langt mer enn normalt. I tillegg til den vanlige høringsrunden har vi hatt en separat høring om overgangsreglene knyttet til opphevelse av ventelønnsordningen og vartpengeordningen. Da disse høringene var gjennomført, inviterte vi i departementet hovedsammenslutningene i staten til en prosess i et utvalg i forbindelse med høringen. Hovedsammenslutningene valgte imidlertid å trekke seg fra dette arbeidet, og å trekke seg fra utvalget. Vi har også hele veien hatt et sterkt ønske om å ha hovedsammenslutningene med i en dialog om forslagene, men det er hovedsammenslutningene som har valgt ikke å fullføre en slik prosess.

Jeg vil også understreke at bestemmelser som gjelder statens tjenestemenn, ble gitt en grundig vurdering, og det ble gjort på bakgrunn av Arbeidslivslovutvalgets arbeid, vanlig høringsrunde og foreleggelse for departementene.

Det andre jeg vil kommentere, er uttalelsen om at forslaget om å fjerne forhandlingsretten på personalreglementer er i strid med Hovedavtalen i staten. I den nye loven er rekrutteringsordningen i staten vesentlig forenklet, og i mine øyne forbedret. Behovet for et omfattende og komplisert personalreglement blir da mye mindre. Lovutkastet foreslår at arbeidsgiveren i framtiden skal utarbeide et enkelt reglement som skal forelegges de forhandlingsberettigede organisasjonene i virksomheten til uttalelse. Hvis organisasjonene ikke godtar virksomhetens forslag, fastsettes endelig reglement av fagdepartementet. Dagens tjenestemannslov fastslår altså at personalreglementer som er hjemlet i loven, skal framforhandles mellom partene. Dette er gjentatt i Hovedavtalen for staten. Hovedavtalen viser til tjenestemannslovens bestemmelse, og Hovedavtalen er ikke en selvstendig forhandlingshjemmel, men en prosedyreregulering som sier at forhandlingene skal

foregå etter reglene i Hovedavtalen og ikke etter tjenestetvistlovens regler.

Dette er en sak som viser forskjellene mellom venstresiden og sentrum/høyresiden i norsk politikk. Noen er opptatt av symboler og holder fast ved det bestående for det beståendes skyld (presidenten klubber), mens andre vil gjøre naturlige tilpasninger til et nytt og moderne arbeidsliv. Dette er et lovforslag som vil bedre arbeidstakernes interesser, og som vil sikre at flere kommer i arbeid.

Presidenten: Presidenten ber om at taletida blir respektert.

Det blir replikkordskifte.

Eirin Faldet (A) [19:17:38]: Det er dristig av en statsråd fra Høyre å snakke om at det er noen på venstresiden som ikke beveger seg framover, eller ønsker å møte framtiden. Jeg minner om at statsråden representerer de konservative.

Det er noe som ikke stemmer med det vi nå hørte fra statsråden: Hovedsammenslutningen trakk seg ut av samarbeidet. Har statsråden noensinne spurt seg selv hvorfor?

Det er jo ikke sånn at det er noen hjelp i å ha høringer hvis en ikke lytter. Føler statsråden at det har vært god dialog med arbeidstakernes organisasjoner? Føler statsråden at det var så viktig at man var nødt til å skynde seg litt for å få vedtatt en lov? Fryktet han høsten?

Statsråd Morten Andreas Meyer [19:18:55]: Jeg frykter ikke høsten. Jeg ser fram til fire nye år for å gjennomføre god sentrum-høyre-politikk til beste for landet.

Konservatisme dreier seg om å forandre for å bevare. Det betyr at vi vil gjøre endringer som tar vare på de beste verdiene i det norske samfunnet. Vi har også registrert at vi har hatt virkemidler i tjenestemannsloven som har gitt resultater vi slett ikke har ønsket oss, men som jeg registrerer at venstresiden vil tviholde på. Ventelønnsordningen har blitt et verktøy for å skyve eldre mennesker ut av arbeidslivet. Det ønsker ikke regjeringspartiene og Fremskrittspartiet. Vi ønsker virkemidler som styrker sysselsettingen, og som gjør at arbeidsgivere også i staten har sterke incitamenter for å beholde arbeidskraft, også den eldre arbeidskraften, når omstillinger skal foregå.

Når det gjelder å ikke lytte til høringer, gjør jeg representanten Faldet oppmerksom på at vi faktisk har gjort endringer nettopp fordi vi lyttet til gode, saklige argumenter i høringsrunden.

May Hansen (SV) [19:20:21]: Statsråden prøver å si: Her har det vært høringer, dette har vært en god prosess. Men det har jo ikke vært en god prosess når de ansatte trekker seg fra utvalget, trekker seg fra prosessen. Det må jo være sånn at man da må gå inn og evaluere hva slags prosess man har satt i gang. Det man her gjør, er jo å frata de ansatte rettigheter – mange rettigheter.

Statsråden er inne på at ventelønn støter eldre arbeidstakere ut av arbeidslivet. Det er jo ikke sånn. Det er faktisk ved de store omstillingene i statlig virksomhet som Tele- nor, Posten og NSB at man har mistet arbeidsplasser over

det ganske land – hvor det ikke har vært muligheter for å gå inn i andre stillinger, og hvor man også har hatt så spesielle yrker, og spesialkompetanse, at det ikke fins jobber rundt omkring.

Ventelønnsordningen har vært en god ordning. Hvorfor fjerner man den med et pennestrøk?

Statsråd Morten Andreas Meyer [19:21:36]: Prosessen har fra mitt departements side vært forsøkt tilrettelagt på en god måte som skulle inkludere.

Jeg registrerer at en av hovedsammenslutningene langt på vei har vært enig i det, og ønsket å delta. Men jeg registrerer samtidig at tre hovedsammenslutninger som for lang tid siden har sett det som et viktig mål å fjerne denne regjeringen, har valgt ikke å delta i en prosess som vi inviterte til.

Når jeg lytter til denne debatten kan jeg få inntrykk av at venstresiden tror at dette er endringer som fjerner det sosiale sikkerhetsnettet for medarbeidere som omfattes av omstillinger i staten. Men det er altså en harmonisering, slik at medarbeidere i staten får akkurat det samme stillingsvernet som kommunalt ansatte, fylkeskommunalt ansatte og ansatte i privat sektor. Man kan jo undre seg over at Sosialistisk Venstreparti, Arbeiderpartiet og Senterpartiet etter denne diskusjonsrunden ikke går på barrikadene for å etablere ventelønnsordninger i kommunal og fylkeskommunal sektor – jeg har ikke sett at de gjør det.

Eli Sollied Øveraas (Sp) [19:23:04]: I dag er det slik at tilsetjings- og oppseiingsprosesser går føre seg i såkalla kollegiale råd.

Med det forslaget som Regjeringa har lagt fram, vil slike prosesser verte kraftig forenkla. Isolert sett kan det jo høyrast bra ut, men det kan også vere slik at avgjersler kan verte tekne av ein person i leiinga. Korleis tenkjer statsråden seg at ein kan sikre seg mot overgrep mot enkeltmenneske? Det står det ingenting om i proposisjonen frå Regjeringa, anna enn at saka då kan prøvast for rettsapparatet. Ein slik prosess er kostbar for den enkelte, både økonomisk og – ikkje minst – emosjonelt.

Utfordringa mi er: Meiner ikkje statsråden at vi manglar den demokratiske biten når det gjeld tryggleiken for den enkelte personen?

Statsråd Morten Andreas Meyer [19:24:24]: Nei, naturligvis gjør jeg ikke det. Vi har lagt fram forslag til endringer i ansettelsesprosedyren som vi tror er bedre tilpasset en moderne tid, og som åpner for stor medinnflytelse for de ansatte i staten også i fortsettelsen.

Men samtidig tror jeg det er et sterkt behov for – om vi ønsker å styrke attraktiviteten til staten som arbeidsgiver også på ledernivå – å tydeliggjøre lederansvaret og gi lederne en klarere rolle også i forbindelse med ansettelser.

Jeg tror også vi skal være oppmerksomme på at i disse kollegiale organene har det vært håndtert ikke bare ansettelsessaker, men også oppsigelses- og avskjedssaker, noe som setter de ansattes representanter i en vanskelig og unødvendig lojalitetskonflikt. I sum mener jeg at dette er

et godt forenklingsforslag, som ivaretar behovet for modernisering og forenkling, men som også ivaretar behovet for medinnflytelse for de ansatte.

Eirin Faldet (A) [19:25:48]: Det var en gang en statsråd fra partiet Høyre som hadde lyst til å oppheve IA-avtalen, men på grunn av massiv kritikk – også det fra arbeidstakerne – ble det ikke noe av. Resultatet ser vi nå: Den fungerer meget godt.

Vi har også hatt en kjempediskusjon om AFP-ordningen. Heller ikke når det gjelder den avtalen, har Høyre hatt pådriverrollen.

Trygghet ved ansettelser, trygghet for at statstjenesten består av de best kvalifiserte kvinner og menn, ligger i reglene for ansettelse. Dagens kollegiale tilsettingsorganer og tottrinnsbehandling sikrer at tilsettingssaker blir meget godt forberedt. Ser ikke statsråden at den nye bestemmelsen, den endringen som nå gjøres, fører til det motsatte?

Statsråd Morten Andreas Meyer [19:27:08]: Nei, statsråden gjør ikke det.

Jeg mener at det nye, forenklete regelverket gir god adgang til medinnflytelse for de ansatte. Og jeg har stor tillit til – både i forhold til dagens ledere i staten og i forhold til de kommende – at bedriftsdemokratiet også fungerer godt i statlig virksomhet.

Når det gjelder kvalifikasjonskravet, gjør vi det enda tydeligere ved å foreslå å lovfeste det.

Det som forundrer meg når jeg hører representanten Faldets innlegg, er først det store engasjementet for arbeidet rundt inkluderende arbeidsliv – et engasjement som jeg deler fullt ut. Samtidig er man motstander av å avvikle en ordening som har skjøvet eldre arbeidstakere ut i passivitet, som har vært et verktøy som har blitt misbrukt, og som har bidratt til mindre oppmerksomhet både fra arbeidsgiverne, fra systemet og fra arbeidstakerne selv rundt det å skaffe seg annen aktivitet. Dette er inkluderende arbeidsliv i praksis.

Trond Giske (A) [19:28:29]: Å framstille ventelønnsordningen som en utstøtelsesmekanisme faller på sin egen urimelighet, all den tid alle organisasjonene, som jo er svært opptatt av utstøtelse, kjemper med nebb og klør for å beholde den.

Dette kunne ha vært veldig mye bedre håndtert hvis man aktivt virkelig prøvde å bruke den fortrinnsretten man har i staten. Det er voldsom sirkulasjon av ansatte i statlige etater, og jeg tror det kunne ha vært gjort veldig mye for å få personer som får ventelønn, som blir overtalige i ulike virksomheter, inn igjen i en så stor virksomhet som staten er. Slik opererer man jo i private store konserner. Man prøver å finne plass til dem man har, innenfor sine egne virksomheter, istedenfor å gå til oppsigelser.

Mitt hovedspørsmål – til slutt – er: Statsråden sa at han ville ha likestilling mellom ansatte i staten og ansatte i det private. Ser ikke statsråden fra det gamle embetsmannspartiet Høyre at det å være en tjenestemann i staten, gi råd til en statsråd, er en spesiell posisjon – i forhold til det å jobbe i en privat bedrift?

Statsråd Morten Andreas Meyer [19:29:46]: Vi ønsker en harmonisering av reglene i arbeidslivet for å skape en større dynamikk og for å gi medarbeidere i både privat og offentlig sektor sterkere incitament for å kunne bevege seg på tvers. Det tror vi vil være en stor styrke, både for stat, kommune og fylkeskommune og for det private.

Vi tror på den kompetanseutvekslingen som i større grad vil foretas hvis barrierene mellom det private og det offentlige bygges ned. Vi tror også det er riktig i forbindelse med tjenestemennenes rolle å bygge ned barrierene i forhold til stillingsvern og harmonisere det til de stillingsvernsreglene som gjelder for det øvrige arbeidslivet. Jeg ser ingen god grunn til at tjenestemenn i staten skal ha helt andre vilkår på dette området enn arbeidstakere i fylkeskommune og kommune, som langt på vei fyller de samme oppgavene.

Presidenten: Replikkordskiftet er dermed avslutta.

Dei talarane som får ordet etter dette, har ei taletid på inntil 3 minutt.

Eirin Faldet (A) [19:31:14]: Jeg synes ikke det skal få henge i luften at ventelønnsordningen er med på å presse eldre arbeidstakere ut av arbeidslivet. Jeg synes faktisk at det er nødvendig å be statsråden og Regjeringen tenke i de baner at krav til effektivisering, modernisering og omorganisering er vel så viktig for folk i arbeidslivet og er et vel så stort press på den enkelte som ventelønn, skulle en tro. Jeg mener faktisk at med de effektiviseringskrav som nå stilles, ikke minst takket være denne regjeringen, som har en så stor tro på dette, er det slik at mange rett og slett ikke orker å stå i arbeidslivet til de går av med pensjon. Det burde kanskje være et tankekors.

Statsråd Morten Andreas Meyer [19:32:35]: Det er et tankekors. Derfor har hele regjeringen et sterkt engasjement for avtalen om et inkluderende arbeidsliv, også de områdene som strekker seg utover å redusere sykefraværet. Det at vi har mellom 600 000 og 700 000 mennesker i arbeidsfør alder utenfor arbeidslivet, er en av de viktigste hovedoppgavene, kanskje den aller, aller viktigste, som vi har å gjøre noe med. Ventelønnsordningen har vist seg å være et lite egnet virkemiddel for å gjøre noe med nettopp det.

Ventelønnsordningen har særlig rammet eldre arbeidstakere. Vi har klart dokumentert, også overfor Stortinget, at det er mindre aktivitet både hos arbeidsgiver, hos Aetat og hos den enkelte som er omfattet av ventelønnsordningen, enn det andre arbeidssøkere er omfattet av.

Det kan høres ut på denne debatten som om ventelønn er det personalpolitiske virkemidlet vi har for å dempe de individuelle ulempene ved omstilling. Men det er jo ikke slik. Det finnes et sett av gode virkemidler som skal gjøre omstilling også i statlig virksomhet minst mulig belastende for den enkelte. Jeg er opptatt av at vi bruker de virkemidlene som bidrar til at flest mulig kommer tilbake i arbeid – i staten, i annen offentlig virksomhet eller i privat virksomhet. Jeg mener også at Regjeringen i det den har

levert til Stortinget, ganske grundig har dokumentert at ventelønnsordningen ikke har vært det virkemidlet som virkelig har bidratt til at fokuset har vært: Ut i arbeid igjen. Jeg er lei meg fordi ventelønnsordningen i så stor grad kan ha vært en sovepute for den aktiviteten som statlige arbeidsgivere egentlig skulle ha bedrevet.

Så synes jeg at representanten Faldet skulle reflektere litt over i hvilken periode de store statlige omstillingene faktisk ble besluttet.

May Hansen (SV) [19:35:21]: Statsråden har nå lagt fram mange synspunkter på ventelønnsordningene. Men det som er ganske viktig her, og det kritikken stort sett går på, er at de ansatte ikke har vært med på denne prosessen. Det er klart at dette er rettigheter som man har opparbeidet seg, og som man har hatt så langt tilbake som tidlig på 1900-tallet, og når man fratar de ansatte rettigheter, er man nødt til å kjøre en prosess. Det er viktig ved enhver omstilling. Hvis man skal greie å få til en omstilling og få de ansatte med på lag, må man faktisk ha prosesser. Det statsråden stod her og sa etter min replikk, var at de ansatte hadde trukket seg fra denne prosessen for å være med på å skifte ut Regjeringa, det var det de ønsket.

Jeg må utfordre statsråden en gang til: Mener statsråden at de ansatte har trukket seg ut av denne prosessen fordi de ønsker en annen regjering? Eller kan det være noe med denne prosessen som ikke er i tråd med det vanlige reglementet? Jeg vil gjerne spørre: Hva mener statsråden er grunnen til at de ansatte har trukket seg ut av prosessen? Det må han svare på, for han har hatt ansvaret for den prosessen.

Eirin Faldet (A) [19:37:00]: Nå får vi altså en runde om hvem som gjorde hva. Det lyder faktisk litt hult, for vi i Arbeiderpartiet får hele tiden kjeft fordi vi ikke er for omstilling. Vi var for omstilling, det er helt riktig, men vi var det i samarbeid med organisasjonene. Det var et tett, nært samarbeid, og det er det statsråden burde ha lært av, så hadde det gått mye bedre. I stedet for har det liksom skjedd litt her og litt der, uten at organisasjonene har fått være med. Det er det statsråden burde ha lært av den omstillingen som vi foretok på det tidspunktet.

Statsråd Morten Andreas Meyer [19:38:17]: Bedre kunne ikke representanten Eirin Faldet ha sagt det: Arbeiderpartiet var for omstillinger. Det er det slutt på. Nå skal det stå dørgende stille, viljen til å endre er borte.

Jeg fastholder, som jeg sa i mitt hovedinnlegg, at departementet la opp til en prosess som skulle inkludere, som var inkluderende. Vi la opp til en høringsfrist som strakk seg godt utover det normale. Vi etablerte en dialog nettopp med den hensikten å ivareta de kravene som representanten Hansen og representanten Faldet ønsker seg.

Jeg tror ikke jeg er den nærmeste til å begrunne hvorfor tre av hovedsammenslutningene valgte å trekke seg ut, men jeg er altså ikke fremmed for at det er knyttet til at de tre samme hovedsammenslutningene ikke ønsker denne regjeringen vel.

Presidenten: Fleire har ikkje bedt om ordet til sak nr. 7.

(Votering, sjå side 1008)

S a k n r . 8

Innstilling fra familie-, kultur- og administrasjonskomiteen om lov om endringer i lov 4. desember 1992 nr. 127 om kringkasting. Endra sanksjonsreglar mv. (Innst. O. nr. 116 (2004-2005), jf. Ot.prp. nr. 76 (2004-2005))

Presidenten: Etter ønske frå familie-, kultur- og administrasjonskomiteen vil presidenten foreslå at taletida blir avgrensa til 5 minutt til kvar gruppe og 5 minutt til statsråden.

Vidare vil presidenten foreslå at det blir gitt anledning til fem replikkar med svar etter innlegg frå medlemmer av Regjeringa innafor den fordelte taletida.

Vidare vil presidenten foreslå at dei som måtte teikne seg på talarlista utover den fordelte taletida, får ei taletid på inntil 3 minutt.

– Dette er vedteke.

Trond Giske (A) [19:40:36] (ordfører for saken): Det er viktig og riktig i et organisert samfunn å ha et godt system som sikrer ytringsfrihet, og som sikrer ulike mediekanaler god plass, men som samtidig har et regelverk som ivaretar viktige samfunnshensyn.

Vi har begrensede ressurser av frekvenser. Vi har begrensede ressurser når det gjelder muligheten for å ha ulike kanaler. Vi har sannsynligvis en begrenset tilgang på reklamepenger som kan tilføres de ulike kanalene. Derfor er det i samfunnets og i ytringsfrihetens beste å ha et regelverk som fungerer. Det regelverket vi lager, skal være innenfor en rettslig ramme som er fastsatt i norsk og internasjonalt regelverk. Vi kommer ofte inn på ganske store, filosofiske og viktige debatter i forhold til ytringsfrihet når det offentlige skal regulere et medieområde.

Vi har fått til behandling en sak som nettopp handler om hvordan det offentlige skal gripe inn når regelverk blir brutt. Av erfaring har det vist seg at de tiltakene man kan foreta seg, har vært så drastiske og omfattende at det har vært vanskelig å praktisere regelverket som samfunnet har vedtatt. Å stenge en TV-kanal, å legge bildet svart, å stenge en radiokanal og sørge for at de ulike ytringene ikke lenger når fram, er virkemidler som myndighetene svært, svært ugerne vil foreta seg. Derfor har det vært behov for et mer nyansert og et større spekter av reaksjoner, slik at de ulike tiltakene står i forhold til de regelbruddene som har skjedd, og slik at man kan trappe opp straffereaksjonene eller andre typer tiltak etter hvert som man eventuelt får behov for det, hvis det er slik at man notorisk ikke ønsker å følge et regelverk.

Slike endringer er fornuftige, og derfor har Regjeringen stort sett fått tilslutning til alle forslag som er fremmet. Komiteen har støttet Regjeringen i at straff for brudd på reglene kun skal brukes ved alvorlige brudd. Man støtter også Regjeringen i hvilke typer brudd som skal innebære straff. Regjeringen får også støtte til at man kan bru-

ke gebyr istedenfor straff, og at virkeområdet utvides. I tillegg støtter vi Regjeringen med hensyn til bruken av advarsel, slik at det også blir et virkemiddel.

Tvangsmulkt er et forslag fra Regjeringen. Her understreker komiteen i innstillingen at det ikke skal brukes som forhåndssensur, men brukes når en plikt er brutt. Vi støtter de forslagene som Regjeringen har for hvordan et vedtak om tvangsmulkt skal gjennomføres.

Det siste området der Regjeringen får støtte, gjelder dette med tvisteløsningsorgan. I og med at Medietilsynet kan pålegge en kabeleier eller en som disponerer kabelnettet, å gjennomføre et nytt valg hvis valget ikke er gjennomført etter de reglene som gjelder, støtter vi Regjeringen i at dagens konfliktløsningsordning faller bort.

Jeg vil legge til at det er viktig med valgordningene, men det er også viktig at ikke valgordningene og kravene rundt det setter kabelselskap eller andre i en helt umulig forhandlingsposisjon i forhold til leverandører av TV-signaler, slik at det til slutt blir forbrukerne som må betale en langt høyere pris enn de ellers ville ha måttet betale.

Der Regjeringen ikke har fått støtte, er på området om salgsfremmende omtale og skjult reklame. Her ønsker et mindretall, Arbeiderpartiet, SV og Senterpartiet, ikke å gå så langt som Regjeringen i å gi fullmakter til å gripe inn mot det man kan anse som skjult reklame, fordi dette ligger svært nært opp til de ulike journalistiske vurderingene som de ulike media er nødt til å gjøre selv.

Det er helt åpenbart at dersom dette skjer, f.eks. mot betaling, er det enighet om at det er reklame og bør gripes inn i, men vi har ikke gått inn for Regjeringens lovformulering og har et annet forslag.

Regjeringspartiene har gått inn for sitt forslag og vil sikkert redegjøre for det. Men jeg konstaterer at slik det ligger an til nå, har ingen av lovformuleringene flertall. Det vil i så fall bety at dagens lov blir stående. For Arbeiderpartiets vedkommende er det noe vi utmerket godt kan leve med.

Jeg tar opp det forslaget som Arbeiderpartiet fremmer sammen med Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet.

Presidenten: Representanten Trond Giske har teke opp det forslaget han refererte til.

Sonja Irene Sjøli (H) [19:46:10] (komiteens leder): Jeg vil takke saksordføreren for en grundig og god gjennomgang av saken.

Hovedformålet med Regjeringens forslag i proposisjonen er å skape bedre kontroll med innholdet i de program som kringkastes i Norge. Ny teknologi, sammen med et stort mangfold i kringkastingssektoren, nødvendiggjør at myndighetene holder et våkent øye, slik at publikum får det kringkastingsstilbudet de har krav på.

Høyre er tilfreds med at Regjeringen får tilslutning til et mer nyansert sanksjonssystem for brudd på kringkastingsloven. Det skal bidra til at norske kringkastere og andre som sprer kringkasting til det norske publikum, gjør dette innenfor en rettslig ramme som er fastsatt i norsk og internasjonalt regelverk.

Høyre er også tilfreds med at Regjeringen får tilslutning til punktet om forbud mot videresending av ulovlige program. Lovendringen vil gi Medietilsynet mulighet til å legge ned forbud mot videresending av program fra utenlandske TV-kanaler via satellitt med innhold som i alvorlig grad kan være skadelig for mindreårige.

På ett punkt er det, som også saksordføreren var inne på, en reell uenighet i komiteen, nemlig på området forbud mot salgsfremmende omtale og skjult reklame. Regjeringens formål med å fremme dette forslaget er at det er behov for å gjøre dagens regelverk klarere. Ny teknologi gjør det mulig å velge bort reklameinnslag på TV, og det er grunn til å tro at dette kan føre til at det blir flere skjulte reklamebudskap i programmene. Jeg synes det er viktig å understreke Regjeringens klare definisjon av skjult reklame, og det er: når det foregår bevisst omtale av et produkt, en tjeneste e.l., når den bevisste omtalen har et markedsføringsmotiv, og at det markedsførende motivet ikke er gjort klart for publikum.

Arbeiderpartiet, SV og Senterpartiet tilkjenner en bekymring for at forbudet kan gripe inn i den redaksjonelle friheten og kan gjøre det vanskelig å drive forbrukerjournalistikk. Jeg mener at statsrådets brev til komiteen, datert 31. mai, på spørsmål fra komiteen klargjør at disse bekymringene er grunnløse og ikke vil rammes av forbudet.

Etter Høyres syn er det derfor klart, både i begrunnelsen og i lovforslaget, at ethvert innslag eller omtale av et produkt, en tjeneste e.l. som er klart redaksjonelt begrunnet og der det ikke ligger noe markedsførende, kommersielt motiv bak presentasjonen, ikke rammes av forbudet.

Jeg vil oppfordre Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, SV og Senterpartiet til på se på det forslaget fra Høyre og Kristelig Folkeparti som nå er omdelt i salen. Jeg håper at de vil kunne gi sin støtte til det. Det tydeliggjør hva som skal ligge i denne definisjonen.

Regjeringen viser at den også i denne saken er i forkant av utviklingen, og det er Høyre svært fornøyd med.

Ulf Erik Knudsen (FrP) [19:49:36]: Fra Fremskrittspartiets side mener vi at systemet med kringkastingskonsesjoner er anakronistisk og lite hensiktsmessig. Vi erkjenner imidlertid at det eksisterer, og at vi må forholde oss til det. Da må vi også ha et visst regime for å håndtere de konsesjonsregler som finnes.

Det sentrale i denne innstillingen er forbudet mot salgsfremmende omtale og skjult reklame. Jeg registrerer at NRK, Kanal 24, P4, TV 2, Norsk Journalistlag, Norsk Presseforbund og Norsk Redaktørforening er imot forslaget fordi de mener at det strider mot ytringsfriheten og den redaksjonelle frihet. Det er et syn jeg deler. Jeg registrerer også at Arbeiderpartiet, SV og Senterpartiet sier i sine merknader at man primært mener «at dagens regelverk fungerer godt og mener primært at ingen endring av regelverket er nødvendig».

Jeg synes jo at når man har dette synet, er det litt merkelig at man faktisk legger frem et forslag, men det får stå for disse partienes regning.

Alle som har jobbet i pressen på et eller annet vis, enten det er i radio, i TV eller i en avis, vet at salgsfremmen- de omtale i stor grad blir stoppet av mediene selv, da de er underlagt presseetiske regler som i lang tid har vist seg å fungere meget godt i Norge.

Det er også slik at norske forbrukere på ingen måte er bevisstløse, ukritiske og passive mottakere av det innhol- det som blir servert dem. Det ser alle stortingsrepresen- tanter som får mailer og brev hvor folk klager på bl.a. spon- soring i NRK. Det jeg er redd for når man blindt innfø- rer en slik regel uten å ha tenkt gjennom konsekvensene, er hva som vil skje med programtilbudet, spesielt når det gjelder utenlandske programmer. Vi vet at f.eks. en del amerikanske filmer og serier har en rekke skjulte reklamebudskap ved at man plasserer inn produkter. Et meget kjent eksempel er James Bond-filmer, hvor produsentene av Omega-klokker, Bollinger champagne, BMW og Ericsson mobiltelefoner betaler i dyre dommer for å få være med i filmene. En praktisk konsekvens etter lovens bokstav vil bli at man kan nedlegge forbud mot James Bond-filmer på norsk TV. Det vil jo i og for seg være en relativt interessant politikk.

Jeg registrerer også at man viderefører en barnepike- mentalitet som denne regjeringen har stått for når det gjel- der videresending av såkalt støtende TV-programmer. Det er jo interessant at man faktisk legger seg på denne linjen, å forby noe som er tilgjengelig på alle kontorer og på alle PC-er rundt omkring.

Men til voteringen som kommer: §§ 4-4 og 4-5 vil Fremskrittspartiet naturlig nok, ut fra sine merknader, stemme imot. Når det gjelder de to forskjellige alternativene til § 1-1, registrerer jeg at Arbeiderpartiet, SV og Senterpartiet har det primære synspunkt at de ikke ønsker noen paragraf. De vil altså med Fremskrittspartiets støtte få flertall for det synet. Jeg vil da avvente til jeg har hørt innleggene fra de resterende partier i den konstallasjonen før jeg kommer tilbake og gir en stemmeforklaring på hva Fremskrittspartiet kommer til å gjøre.

Magnar Lund Bergo (SV) [19:53:55]: SV støtter in- tensjonen i endringen av loven, som skal sørge for at nors- ke kringkastere og aktører som deltar i formidling av kringkasting til det norske publikum, sørger for at sendin- gene er i samsvar med de rettslige rammene som gjelder for slike sendinger.

SV støtter opp om at det nå blir innført flere typer nye virkemidler, som straff, gebyr, advarsel og tvangsmulkt, som er mer tilpasset kringkastingsregelverket enn det det er i dagens reaksjonssystem, samtidig som det blir en mer effektiv og målrettet administrering av regelverket og reaksjonsformene enn i dagens system. Samtidig er det vik- tig at disse virkemidlene ikke skal gå ut over rettssikker- heten.

SV støtter fullt ut den endringen som blir gjennomført, med tanke på formidling av ulovlige programmer fra uten- landske kringkastere, som etter lovendringen vil være en teknologinøytral regulering av denne problematikken. SV har lenge vært bekymret for at det skal være andre krite- rier for det som kan sendes fra norske kringkastere, enn

det som kan mottas fra utenlandske selskaper. Resultatet har i flere tilfeller vært at utenlandske kringkastere kan sende programmer som kan skade særlig barn og unge.

Etter artikkel 2a nr. 2 i TV-direktivet kan en medlems- stat også hindre fritt mottak fra en fjernsynssending fra en annen medlemsstat dersom det

«utgjør et åpenbart, vesentlig og alvorlig brudd på ar- tikkel 22 nr. 1 eller 2 og/eller artikkel 22a».

Det betyr at det å stanse utenlandske sendinger ikke er en plikt for mottakerlandet, men det er en mulighet til å kunne gjøre det. SV er derfor glad for at et flertall i komi- teen støtter det nettopp i denne innstillingen, og lar hoved- sakelig Medietilsynet gripe fatt i sendinger som har inn- hold som klart er i strid med reglene i straffeloven om por- nografi og grove voldsskildringer.

Det er verdt å merke seg at et nytt andre ledd i § 4-5 vil gi mulighet for å forby salg, utleie eller markedsføring av utstyr eller tjenester som har til formål å tilgjengeliggjøre program med ulovlig innhold. Dette støtter SV.

SV er uenig på ett punkt i innstillingen, og det er i spørsmålet om skjult reklame. SV er likevel glad for at denne problematikken er blitt løftet opp fra skyggenes dal, og at det blir sett på som en reell trussel mot en kring- kasters troverdighet dersom skjult reklame blir for fristen- de for avsender å ta i bruk overfor mottakere som er i god tro, uten å vite at de blir utsatt for massiv påvirkning.

Slik innstillingen foreligger, er det ikke flertall for noen av forslagene til ny § 1-1 femte ledd. Fra SVs side mener vi at det er viktig å få dette på plass. I sonderinger tidligere i dag er vi gjort kjent med at ingen av de andre partiene akter å stemme subsidiært for noen andre forslag. Nå har representanten Knudsen endret holdning, og det betyr at Fremskrittspartiet vil se hva som skjer. Da synes jeg det er mest ryddig fra SVs side å si at vi da trekker oss fra det forslaget vi er med på. Vi vil støtte det nye forsla- get Ola T. Lånke har fremmet på vegne av Kristelig Folke- parti og Høyre, med den begrunnelse at det ligger veldig nært opp til det andre forslaget. Det er etter SVs mening faktisk et bedre forslag enn det vi opprinnelig var med på. Vi støtter dermed det forslaget som Ola T. Lånke har fremmet.

Ola T. Lånke (KrF) [19:57:42]: Fra Kristelig Folke- partis side vil jeg uttrykke tilfredshet med at Regjeringen har fått bred støtte for de fleste av sine forslag til endrin- ger i kringkastingsloven. Med bred støtte mener jeg samt- lige partier unntatt Fremskrittspartiet, som har avvikende merknader på noen områder.

I proposisjonen er det fremmet forslag til et bedre og mer nyansert sanksjonssystem for brudd på kringkas- tingsloven enn det vi har i dag. Jeg nøyer meg med å vise til saksordførers innlegg når det gjelder de ulike punk- tene. Men ett punkt føler jeg behov for å si noe om. Det gjelder lovforslagets definisjon av såkalt skjult reklame.

Fenomenet skjult reklame er jo noe vi kjenner fra man- ge sammenhenger. Det ligger i selve begrepet at det er noe «skjult» og derfor ikke lett å avsløre. Skjult reklame opp- trer som et fremmed budskap som vil konkurrere om vår oppmerksomhet i forhold til det som skulle oppfattes som

det egentlige budskap i en tekst, et TV- eller et radioprogram.

I dag er det nedfelt et forbud mot skjult reklame i kringkastingsforskriften, men begrepet er ikke nærmere definert. Det ligger imidlertid i saken at håndhevingen av et forbud mot skjult reklame i stor grad må bygge på skjønn. Likevel tror vi det kan være lurt å gi håndhever konkrete holdepunkter for hvordan regelen skal forstås. Det er det Regjeringen har forsøkt å gjøre i proposisjonen. Håndhever i denne sammenheng er altså Medietilsynet.

Den definisjonen av skjult reklame Regjeringen foreslår, tilsier at det må dreie seg om presentasjon av varer, tjenester, varemerker e.l., som er bevisst markedsføring, og som kan være villedende for folk med hensyn til om det faktisk er markedsføring. Det er også lagt vekt på at presentasjonen må være tilsiktet og ha markedsførende effekt. I proposisjonen er det redegjort nærmere for denne definisjonen.

I komiteens innstilling har det så vist seg at denne definisjonen ikke har fått flertallets støtte. Representanten Trond Giske har på vegne av tre partier – nå ser jeg at det er litt endringer på gang her – foreslått en annen definisjon. Samtidig sier de samme partiene i sine merknader at de primært mener det ikke er nødvendig med noen endring av regelverket, fordi det fungerer godt som det er.

Fremskrittspartiet har på sin side signalisert at de vil stemme mot begge de foreslåtte variantene, både den fra Regjeringen og den fra de nevnte partier. Derved står vi i den situasjon at det ikke er flertall for noe i utgangspunktet. Da vil vi stå igjen med dagens regelverk, som sier forbud mot skjult reklame, men som gir få og uklare momenter å handle etter for Medietilsynet. Det blir kort og godt for dårlig.

Vi har fra vår side så sett nærmere på hva forskjellen mellom de to foreliggende forslagene består i, og vi er kommet til at det er mulig å ta utgangspunkt i forslaget fra de tre partiene, som er framlagt av saksordføreren, og endre det litt ved å ta ut tre ord. Det dreier seg om ordene «fra kringkastingsforetakets side». Da vil forslaget kunne ivareta de hensyn det er viktig å ivareta.

Vi mener det er svært viktig å få med at skjult reklame skal være forbudt, uansett om det forekommer i et program produsert av kringkastingsforetaket selv, f.eks. NRK, eller om det er kjøpt inn fra en ekstern produsent.

Forslaget fra opposisjonspartiene legger opp til at forbudet mot skjult reklame kun skal ramme programmer produsert av kringkasteren selv, mens programmer produsert av andre og bestilt og innkjøpt utenfra til selskapet, skal gå fri. Når vi så vet at det bare er NRK som i noen utstrekning har egne produksjoner, ville disse partienes forslag, om det ble vedtatt, kun ramme NRK, mens andre kringkasterne ville slippe unna.

Vårt forslag til definisjon av skjult reklame vil i utgangspunktet omfatte både kringkasterens egenproduserte program og de innkjøpte. Når det gjelder de innkjøpte program, vil det være urimelig om kringkasteren skal være ansvarlig for skjult reklame i alle slike program, f.eks. i utenlandske spillefilmer. Forslagsstillerne mener derfor at vårt forslag til definisjon av skjult reklame skal

ha begrenset rekkevidde i forhold til enkelte typer innkjøpte program, den samme avgrensingen som er gjort på dette punktet i lovproposisjonen.

Det skal medgis at det virker litt uforståelig at partier som vanligvis definerer seg til «venstresiden» i norsk politikk, er de som kjemper for det mest liberale forslaget når det gjelder skjult markedsføring i mediene. I ettertid vil det måtte fortone seg helt ulogisk om disse partiene, av alle, skulle være de som stilte seg skulder ved skulder med markedskreftene og sørget for at disse fikk fritt spillerom i mediene – mot regjeringspartiene.

Jeg har derfor til slutt lyst til å gi ros til SV ved representanten Magnar Lund Berge for at de nå vil støtte det forslaget som er omdelt i salen, og som er innlevert av Høyre og Kristelig Folkeparti. Jeg tror det vil være det som gir Medietilsynet som håndhever av kringkastingsloven det beste verktøyet nettopp når det gjelder fenomenet skjult reklame.

Jeg avslutter med å ta opp det forslaget som er omdelt i salen.

Presidenten: Representanten Ola T. Lånke har teke opp det forslaget han refererte til.

Statsråd Valgerd Svarstad Haugland [20:03:34]: Eg er glad for at fleirtalet i komiteen sluttar seg til dei fleste forslaga til endringar i kringkastingslova som vart presenterte i Ot.prp. nr. 76. Dermed kan vi få på plass eit regelverk som kan bidra til at det norske publikumet får eit kringkastingsstilbod i samsvar med dei rammene som følgjer av både norsk og internasjonalt regelverk.

Men på eit viktig punkt ser ikkje forslaget frå Regjeringa ut til å få tilslutning. Det gjeld Regjeringa sitt forslag til definisjon av skjult reklame. Eg er redd motstanden mot dette punktet byggjer på ei mistolking av forslaget. Eg vil difor her presisera Regjeringa sitt syn og grunnane for det.

I dag kan eg faktisk seia at eg er heilt einig med representanten Trond Giske! Arbeidarpartiet, SV og Senterpartiet seier i innstillinga at det vil gripa inn i den redaksjonelle fridomen dersom omtale av ein konsert eller eit teaterstykkje kan bli rekna som skjult reklame fordi omtalen er tilsikta og kan ha ein marknadsførande effekt. Forbodat som Regjeringa foreslår, rammar ikkje slike redaksjonelt motiverte innslag, sjølv når desse kan ha ein tilsikta marknadsføringseffekt. Dei som har teke seg bryet med å lesa Regjeringa sitt forslag, veit det. Det er når slike presentasjonar skjer ut frå eit kommersielt marknadsføringsmotiv og ikkje ut frå ei rein redaksjonell vurdering, at dei kan bli rekna for skjult reklame.

Forbodat mot skjult reklame skal hindra at redaksjonelt stoff og marknadsføring blir samanblanda. Både EUs TV-direktiv og Europarådets fjernsynskonvensjon krev at vi forbyr skjult reklame. Den plikta oppfyller vi dag gjennom å ha eit slikt forbod i kringkastingsforskrifta. Men forskrifta har ikkje ein definisjon av skjult reklame. Medietilsynet kan ikkje utan vidare leggja til grunn at TV-direktivets definisjon av skjult reklame gjeld etter norsk rett. Dette har skapt uvisse om kor grensene for forbodat

går. Dersom Stortinget i dag vedtek å lovfesta forbodet mot skjult reklame, men ikkje samstundes vedtek ein definisjon av omgrepet skjult reklame, ryddar vi ikkje denne uvisse or vegen.

Arbeidarpartiet, SV og Senterpartiet har i innstillinga foreslått ein annan definisjon av skjult reklame. Den ligg innhaldsmessig på linje med Regjeringa sitt forslag, med eit viktig unntak. Etter Regjeringa sitt forslag vil kringkastaren i visse høve ha ansvar for skjult reklame i innkjøpte program. Dette vil m.a. ramma skjult reklame i program produserte av andre på oppdrag frå kringkastaren. Etter ordlyden vil opposisjonen sitt forslag ramma marknadsførande vare- og tenestepresentasjonar i program dersom presentasjonen skjer frå kringkastaren si side. Nokon kan oppfatta dette som at regelen ikkje ramar slike presentasjonar i program som kringkastaren sjølv ikkje har produsert. Regelen vil i så fall fyrst og fremst ha verknad for NRK, som er den einaste norske kringkastaren som i særleg omfang produserer programma sine sjølv. Regelen kan gi kringkastarane mindre ansvar for å hindra at det er skjult reklame i program dei kjøper eller bestiller. Til dømes er dei fleste programma som blir viste på TVNorge og TV 2, og mange i NRK, kjøpte inn frå uavhengige produsentar, eller det er program produserte av uavhengige produsentar på oppdrag frå kringkastarane.

Som eit forsøk på å skapa semje om ein lovtekst har regjeringspartia lagt fram eit nytt forslag, som byggjer på opposisjonen sitt forslag, men gjer det klarare at kringkastarane sitt ansvar for skjult reklame ikkje er avgrensa til eigenproduserte program. Ein vil då kunna leggja vekt på dei momenta for handheving som går fram av proposisjonen. Det er uheldig at definisjonen i lova ikkje nyttar dei same omgrepa som vi har i lovdefinisjonen av vanleg reklame, men Regjeringas motiv var å sikra at det blir vedteke ein klarare definisjon. Og då er spørsmålet mitt: Meiner dei som støttar definisjonsforslaget i innstillinga verkeleg at det er greitt at program som «Senkveld», «Idol» og «71 grader Nord» vil bli proppa fulle av marknadsføringsprodukttilvisingar? Eg finn det ganske oppsiktsvekkjande at parti som støtt og stadig snakkar kritisk om marknadsliberalisme og kommersialisering, stiller seg bak eit slikt forslag som kan tolkast som om kringkastaren ikkje har ansvar for skjult reklame i innkjøp av program.

Eg er veldig glad for at SV no støttar regjeringspartias nye forslag til definisjon av skjult reklame og dermed sikrar fleirtal for at vi får ein klar regel om dette forbodet. Det er viktig å unngå at kommersielle krefter får for stor innverknad på det programmessige innhaldet i kringkastinga. Det målet viser SV ikkje berre i ord, men òg i handling at dei støttar no.

Men eg er framleis forundra over Arbeidarpartiet si haldning i denne saka. Giske uttalte i går frå denne talarstolen at han var «kritisk til markedskreftenes økte plass i samfunnet». Då er det underleg at han ikkje er meir interessert i å skapa klare rammer for kringkastaren sitt ansvar for å skilja redaksjonelt og kommersielt motivert innhald i programma. Og for å gjera det heilt klart: Det blir ikkje forbyddt å visa James Bond-filmar på fjernsynet i Noreg på dei ulike kanalane, berre slik at alle er klar over det.

Å g o t V a l l e hadde her overtatt presidentplassen.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Trond Giske (A) [20:09:11]: La meg først si at det er en glede å høre statsråden si at hun er fornøyd med at Stortinget stort sett slutter seg til de lovparagrafene Regjeringen har foreslått. I andre saker hvor man stort sett slutter seg til lovparagrafene Regjeringen har foreslått, har man reagert på en litt annen måte. Men la nå det ligge.

Statsråden slipper jo katta ut av sekken her når hun sier at det også er programmer som ikke er egenprodusert, f.eks. «Seinfeld» tror jeg hun nevnte som eksempel på et program som har skjult reklame, som da ikke kan godtas. Det blir jo interessant å se hvilke programmer som etter hvert forsvinner fra norske TV-skjermer, dersom utenlandske innkjøpte serier som har merkereklame i seg, ikke lenger skal kunne vises på norsk TV.

Den 15. mai i år sendte Medietilsynet et brev til «Nitimen», der de kritiserte «Nitimen» for et innslag om Kvikk Lunsj og bad om et svar om brudd på reklameforbudet innen 5. juni, fordi de hadde intervjuet folk som hadde laget Kvikk Lunsj. Mener statsråden at dette er en oppgave for Medietilsynet for å stoppe såkalt skjult reklame?

Statsråd Valgerd Svarstad Haugland [20:10:31]: Det er no eingong slik at det er ikkje alle lovforslaga som ikkje blir vedtekne, som har like stor rekkjevidd, og difor har vi kanskje ikkje bråka fullt så mykje denne gongen som når det gjeld andre lovforslag som er blitt nedstemde i denne salen. Nok om det.

Så vil eg korrigera: Eg nemnde ikkje «Seinfeld», eg nemnde «Senkveld». Det er eit norskprodusert program. Eg veit ikkje om representanten Giske har sett det nokon gong, men det er ganske annleis enn «Seinfeld» iallfall, slik at det òg er teke ut av den diskusjonen.

Eit av problema med at Medietilsynet skriv brev og prøver å rydda opp, er at det har vore så dårleg regelverk, og no ynskjer vi faktisk å laga eit betre regelverk. Dersom eit program om Kvikk Lunsj er der fordi ein skal selja meir Kvikk Lunsj, og det er Freia som står bak det og har betalt for programmet, er det absolutt skjult reklame. Men det er ikkje det same som at ein aldri kan kalla eit program for «Kvikk Lunsj», fordi det kan vera andre grunnar til at ein gjer det, enn at ein har den skjulte reklamen bak det. Dette treng Medietilsynet betre grunnlag for å avgjera, og det er difor vi ynskjer presiseringar.

Ulf Erik Knudsen (FrP) [20:11:53]: Det er med stor glede jeg konstaterer at statsråden har fredet James Bond. Alle vet jo at i James Bond-filmene har man en del skjult reklame i form av klokker, biler osv., som man vet om. Men dette er da ikke helt klart for meg, så jeg vil be statsråden her om å avklare følgende: Hva om man i «71 grader Nord» er blitt sponset av Helly Hansen og går med Helly Hansen-klær i programmet – en klart skjult reklame? Hva hvis TV 2s «TV-kjøkken» stiller med tefalpanner og -gryter, hva med oppussingsprogrammene hvor den lokale rørleggeren, rørlegger Olsen, kommer med re-

klame på brystet? Dette er jo skjult reklame. Skal også disse programmene forbys, eller er de, i likhet med James Bond-filmene, unntatt fra denne paragrafen? Jeg vil gjerne ha en avklaring her.

Statsråd Valgerd Svarstad Haugland [20:13:03]:

Ja, dette er jo då eit diskusjonstema som det har vore ganske mykje usikkerheit rundt. Difor er det viktig at vi har eit regelverk som er klart på korleis dette skal handhevast. Dersom ein har eit program som er klart på at det er nokon som kjøper seg plass for at den og den vara skal bli seld, er det skjult reklame. Dersom ein har eit program som presenterer eit eller anna verktøy eller kva det måtte vera, så er ikkje det i seg sjølv skjult reklame, det kan vera forbrukarinformasjon. Her trur eg at vi treng eit klarare regelverk. Det er ikkje ulovleg å fortelja om gode bøker, det er ikkje ulovleg å fortelja om gode teaterframsettingar, det er ikkje ulovleg å fortelja om gode konsertar eller CD-plater, og det er heller ikkje ulovleg å driva forbrukarinformasjon om ulike varer. Men difor trur eg vi treng dette regelverket for å rydda opp, slik at ein ikkje kan kjøpa seg plass for at varer skal bli selde gjennom eit program.

Trond Giske (A) [20:14:22]: Denne problemstillingen gjelder ikke reklame det blir betalt for, det er soleklart formulert i lovparagrafen at det er forsettlig, bevisst. Men la meg illustrere det med Kvikk Lunsj-eksemplet. Det brevet som Medietilsynet skrev til «Nitimen», beskriver et innslag hvor reporteren sier følgende: Kvikk Lunsj ligger som nummer fire på sjokoladetoppen i Norge, så det er et virkelig populært produkt, og det er bare slått av Freia Melkesjokolade, Firklover og Twist.

Og her snakker vi om «Nitimen» – ingen betaling, det er en reportasje fra en sjokoladefabrikk. Det finner Medietilsynet så graverende at man ber om forklaring fra NRK innen 5. juni. Nå stoppet denne saken, for man hadde ikke lovhjemmel til å forfølge den. Men etter det jeg forstår, skal SV nå sammen med Regjeringen sørge for at vi får en lovhjemmel til å forfølge Kvikk Lunsj-reportasjen o.l.

Synes virkelig ikke statsråden at Medietilsynet har andre og viktigere oppgaver å ta seg til?

Statsråd Valgerd Svarstad Haugland [20:15:41]:

No trur eg det er representanten Giske som tullar litt, for det som var fleirtalsinnstillinga, var at dette skal regulerast i alle dei eigenproduserte programma som NRK har, men i alle dei andre skal det ikkje regulerast. Vi ynskjer faktisk at dette skal vera ei regulering som skjer i alle eigenproduserte program, både dei som NRK har, og dei som dei andre har. Dei tilfelle som representanten Giske nemnde, vil altså bli ramma av dette lovverket etter hans formuleringar. For dette er eit program som NRK sjølv produserer, og det er berre dei som vil bli ramma av den formuleringa som det tidlegare fleirtalet stod bak. Så eg forstår eigentleg ikkje at det skulle bli eit stort problem for han.

Ulf Erik Knudsen (FrP) [20:16:45]: Det er mulig at jeg har usedvanlig tungt for det. Jeg har bare skarve fire

års høyskoleutdanning og åtte år på Stortinget, så statsråden må forklare meg enda en gang: Hva med programmer som «71 grader nord», som har med produkter som man har tatt inn fordi man har fått betalt for det? Hva med et eventuelt TV 2-kjøkken? Hva med programmer som «Ekstrem Oppussing» o.l.? Vil disse falle inn under denne paragrafen og således være forbudt hvis Stortingets flertall vedtar dette?

Statsråd Valgerd Svarstad Haugland [20:17:38]:

Når ein lagar program som nokre av dei som vart nemnde, må ein ha klede på seg. Eg vil ikkje krevja at dei skal klip-pa av merkelappane dersom ein f.eks. har ein Bergan-sekk på seg eller kva det måtte vera. Det er opplagt at folk må få lov til å ha utstyr i programma, og dei merka som står på kleda til folk, skal framleis få vera der.

Det som er forskjellen, er om motivet bak presentasjonen er kommersielt eller ikkje-redaksjonelt. Der er det ein forskjell. Har ein eit kommersielt motiv for bruk og for presentasjon, er det skjult reklame. Har ein ei redaksjonell forklaring på det, er det ikkje skjult reklame. Det er hovudforskjellen.

Då er det viktig at vi får eit betre og klarare regelverk. Når det gjeld det eksemplet som representanten Trond Giske hadde i stad om Kvikk Lunsj, så er det ei mange år gammal sak, og Medietilsynet har fleire gonger sagt til NRK at det var ei feil regelforståing, og dei hadde heller ikkje eit klart nok regelverk.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til replikk.

De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Ulf Erik Knudsen (FrP) [20:19:32]: Etter min lille disputt med statsråden, ble det kanskje en liten avklaring. Det var bra at vi fikk noen avklaringer i forhold til en lov som dette, som kan være svært vanskelig å forstå.

Det er klart at man er bekymret, for man ønsker at det norske TV-publikum skal ha et rikest mulig TV-tilbud å velge blant. Jeg for min del har en rik DVD-samling å falle tilbake på om tilbudet fra norsk TV skulle bli for dårlig. Og den DVD-samlingen er KrF-fri sone, så jeg kan i og for seg leve lenge og godt på den.

Når det gjelder mitt åpningsinnlegg i dag, sa jeg noe om at jeg følte en viss usikkerhet om hva det faktisk så ut til å være flertall og ikke flertall for i denne salen på dette området. Jeg må her presisere at det ikke er riktig som SV sier, at Fremskrittspartiet har forandret mening i denne saken. Det fremgår klart av innstillingen hva som er SVs primære syn, og SV har faktisk en mulighet til å få igjenom sitt primære syn. Men når de ser at de kan få igjenom sitt primære syn, løper de vekk fra det. Vi må bare konstatere at de gjør det, og Fremskrittspartiet vil da stemme mot begge alternativene til § 1-1 slik de foreligger – eller alle tre alternativene, er det vel i og for seg nå blitt.

Eli Sollied Øveraas (Sp) [20:21:25]: Dette er ei lita klargjering frå Senterpartiet. Senterpartiet støttar proposi-

sjonen. Eg syntest ikkje det var nødvendig å ta ordet i tillegg til det som saksordføraren sa. Men eg ser at det har dukka opp nokre problemstillingar rundt § 1-1 som eg gjerne vil avklare.

For Senterpartiet er det viktig at § 1-1 ikkje er i strid med ytringsfridommen og den redaksjonelle fridommen. Vi ønskjer heller ikkje at det skal kunne vere forsettleig bruk av skjult reklame, og det synest som det har vore eit rimelig stort fleirtal i denne salen som ønskjer det same.

Så går det på formuleringar. Når det blir teke fram døme på både Kvikk Lunsj og Firkløver, går eg ut frå at statsråden merkar seg det som blir sagt i debatten her no, og tek det med seg når departementet skal lage forskrifter til denne lovteksten, slik at Medietilsynet får klar beskjed om korleis ein skal tolke lova.

I begge forslaga står det i siste setning:

«Slik presentasjon anses som forsettlig særlig dersom den skjer mot betaling eller lignende godtgjøring.»

Det er mitt klare inntrykk at det er alle, med unntak av Framstegspartiet, samd i.

Senterpartiet står bakom forslaget i innstillinga. Men eg ber om at voteringa blir lagd opp slik at vi når det fell, subsidiært kan støtte forslag nr. 2, som er fremma av Ola T. Lånke på vegner av Høyre og Kristeleg Folkeparti.

Trond Giske (A) [20:23:35]: Først til det som representanten Lånke kaller en liten endring, de tre ordene «fra kringkastingsforetakets side». Det er overhodet ingen liten endring, det er hele den vesentlige endringen i paragrafen.

I et program som «Senkveld» stiller f.eks. artister opp helt åpenbart for å markedsføre sine utgivelser av musikk. Selv om kringkastingsforetaket anser dette som redaksjonelt og journalistisk forsvarlig visning, vil artisten og plateselskapet åpenbart stille av markedsføringshensyn. Så det å fjerne begrensningen «fra kringkastingsforetakets side» åpner en helt annen verden for inngripen mot ulike program, bl.a. «Senkveld», som statsråden viste til, men selvsagt også «Først og sist» med Skavlan og den type program, hvor ulike artister og andre presenterer seg og sine produkt i et åpenbart forsøk på å selge mer.

At SV er med på dette, som da vil begrense disse kunstnernes muligheter til nettopp å markedsføre sine produkter, er ganske interessant.

Vi kommer i den situasjonen at et forslag fra Arbeiderpartiet, SV og Senterpartiet ikke får flertall på tross av at Fremskrittspartiet støtter det, fordi et av partiene bak forslaget trekker seg. Vi får håpe at dette ikke brukes i valgkampen som et argument for at en flertallsregjering kanskje ikke er noen flertallsregjering likevel. Det føles litt absurd å være i en situasjon hvor egne forslag faller på grunn av forslagsstillerne selv. Man kan kanskje spørre seg hvordan det blir i et regjeringssamarbeid med den type samarbeid. Men arbeidet med å bli kvitt den regjeringen vi har nå, er så viktig at det skal vi gå inn i med åpne øyne likevel. Det skal vel gå bra til slutt, tenker jeg.

Statsråd Valgerd Svarstad Haugland [20:25:36]: Eg er nøydd til å presisera frå talarstolen – for at ikkje dette skal bli misbrukt i valkampen av nokre representantar – at sjølv sagt skal musikarar få lov til å delta i program og presentera sine nye låtar. Det er ikkje det det gjeld. Det trudde eg faktisk var klart, det trudde eg vi hadde klargjort veldig greitt.

Eg ber om at det blir notert. Det er ikkje meininga at folk frå kulturen, folk frå teaterlivet, forfattarar som har skrive bøker, osv., osv., ikkje skal få lov til å presentera bøkene sine, låtane sine. Det skal vera tillate framleis, det er ikkje det vi slår ned på.

Magnar Lund Bergo (SV) [20:26:29]: Det virker som det er behov for en ny oppklaringsrunde.

I mitt innlegg refererte jeg til Fremskrittspartiet og representanten Knudsen, som nå konkluderte på samme måte som han gjorde overfor meg tidligere i dag, der det ble klargjort at Fremskrittspartiet ikke subsidiært ville støtte noen av de forslagene som forelå. Vi var interessert i å danne et flertall og få det på plass, og regnet med at når representanten Knudsen gav uttrykk for dette, var det noe han mente i hvert fall i tre timer framover.

Det har altså kommet et nytt forslag på bordet – det kom etter at flertallet hadde avgitt innstillingen sin. Og som jeg sa i mitt hovedinnlegg: Når vi finner å ville støtte det, er det ikke fordi vi løper fra det forslaget vi stod bak, men fordi vi faktisk synes at det nye er bedre. Jeg vil si det slik at med det forslaget som nå ligger på bordet, som er laget etter vår lest – og som jeg sa, faktisk bedre – finner jeg det forunderlig at ikke Arbeiderpartiet og Senterpartiet kan være med og trekke sitt forslag og støtte det nye direkte.

Politikk oppfatter jeg noen ganger som spill. Dette er dårlig spill.

Jeg har klarert forslaget i dag. Jeg har hatt kontakt med jurister, også jurister i medieinstitusjoner i Norge, som sier at det forslaget som nå foreligger fra Regjeringens side, kan SV trygt gå for.

Ola T. Lånke (KrF) [20:28:30]: Det er interessant å høre representanten Giske, som nå har stilt seg helt på reklamekreftenes side og kjemper mot reguleringer når det gjelder påvirkning i eteren og i fjernsynet.

Representanten Giske sier at det forslaget som jeg har lagt fram på vegne av Høyre og Kristelig Folkeparti, inneholder større endringer enn det som jeg skal ha påstått. Det tror jeg ikke er riktig. Det er ikke noen store endringer det dreier seg om, men de er betydningsfulle. Det betyr at alle stilles likt. Det er ikke lenger slik at det bare er de som produserer egne programmer, som rammes – i hovedsak NRK i Norge, fordi det stort sett bare er NRK som produserer egne programmer – men her skal alle kunne tas på samme måte.

Jeg synes at når man går i detalj og nevner enkelte programmer, som «Først og sist» og andre som man nå frykter skal få dette mot seg, er det en overdrivelse som ikke hører hjemme når det gjelder denne loven.

Det som er sagt, er at dette skal bygge på skjønn. Medietilsynet skal utøve et skjønn, det skal vurderes om det er fremmet eller presentert i salgsfremmende hensikt, om det virker slik, bl.a. Jeg har tillit til at dette vil bli håndtert på en god måte i forhold til regelverket. Nå tror jeg vi har fått et godt avveid regelverk i det nye forslaget som er kommet, som skal kunne danne utgangspunkt for en slik vurdering, et slikt skjønn.

For meg blir det helt patetisk å høre representanten Giske nå prøve å gjøre kulturpolitikk ut av dette ved å antyde at kunstnere ikke skal få lov til å slippe til i programmer. Det faller på sin egen urimelighet. Selvfølgelig skal de det. Det er ikke det dette handler om, det handler om å ta utvekslene på en salgsfremmende taktikk som veldig mange selskaper benytter seg av i forhold til produserte programmer.

Trond Giske (A) [20:31:00]: Jeg konstaterer at ordet «patetisk» nå er inntatt i den parlamentariske språkføringen, siden det passerte her.

Representanten fra Kristelig Folkeparti unnlot fullstendig å snakke om sakens innhold, nemlig den endringen som man nå gjør, hvem dette reklameformålet og -motivet kommer fra. Vi hadde spesifisert det til at det var kringkastingsforetaket. Jeg går ut fra at man ved at man fra Høyre og Kristelig Folkepartis side fjerner de tre ordene «fra kringkastingsforetakets side», utvider hvem det er som skal ha målet å drive reklame. Så langt må vi vel være enige. Da begynner vi å snakke om dem som deltar i programmene. Det var ikke jeg som begynte å nevne disse programmene – det var statsråden som spesifikt nevnte et program som «Senkveld», som er ganske parallelt med et program som «Først & sist» på NRK, hvor man inviterer ulike gjester til å snakke om ulike ting. På «Senkveld» er det det man gjør. Man inviterer ulike artister, musikere og andre til å snakke om produktene sine – CD-ene sine, bøkene sine, filmene sine, osv. – i den åpenbare hensikt å få folk til å kjøpe CD-en, kjøpe boken, se filmen, osv. Så kommer statsråden opp og sier at det er ikke meningen. Da lurer jeg på hvilke innslag på «Senkveld» hun egentlig er mest bekymret for, for «Senkveld» består av slike innslag. Jeg går ut fra at det ikke er Harald Rønneberg som gjør ting han ikke kan, statsråden sikter til i «Senkveld»-sammenheng.

Men hvor går da den grensen? Hvis man får en kaffeprodusent til å snakke om sitt nye kaffeprodukt på frokost-TV – vel å merke uten betaling, for med en gang det blir betaling, er vi enige om saken – er det der grensen går? Poenget er at det blir helt flytende.

Vi ville ha spesifisert at det er kringkastingsforetaket som må ha reklamemålet med innslaget. Hvis kringkastingsforetaket NRK, TV 2 eller TVNorge vurderer at dette er journalistisk interessant og journalistisk riktig for dem, skal ikke Medietilsynet kunne gripe inn og slå ned på det, selv om den man intervjuer, åpenbart har reklameforsett.

Vi kommer tilbake til Kvikk Lunsj. Jeg er ikke et fnugg i tvil om at Freia snakker om Kvikk Lunsj på Nitimen den 22. februar fordi de ønsker å selge mer Kvikk Lunsj. Det er helt åpenbart. Men jeg tror at Nitimen lager et innslag

om Kvikk Lunsj fordi det er et interessant produkt, nærmest et kulturprodukt – det er det man har med seg i sekken når man skal på påskeferie. Det er et journalistisk innslag.

Det hadde vært veldig interessant å få klargjort hvor grensene går, om Ola T. Lånke på vegne av Høyre og Kristelig Folkeparti kan avklare at det er det som er ment, at det er en utvidelse av hvem som har reklameforsett eller reklamemotiv i forhold til det vi foreslår. At det er en vesentlig endring, må være åpenbart.

Så er det flott at SV har snakket med ulike juridiske rådgivere. Det er fryktelig dumt at de ikke også snakker med sine medforslagsstillere.

Eirin Faldet (A) [20:34:19]: Jeg måtte bare stusse litt da Ola T. Lånke virket litt forundret over at det nå hadde blitt en kulturpolitisk debatt. NRK er faktisk en enorm kulturinstitusjon. Heldigvis er NRK pålagt lover og regler som allmennkringkaster. Men det gjelder vel for journalistene i NRK som i alle andre medier at de har en journalistisk frihet, og det må de faktisk få lov til å ha.

Jeg ønsker å ha NRK som det er, i allmennkringkasterrollen og med den ansvarlighet NRK viser. Jeg er litt redd for at vi nå er i ferd med å komme inn i en litt komisk debatt her, fordi vi nå diskuterer et overivrig medietilsyn. Vi får nå forsikringer om at det ikke blir forbudt å snakke om Kvikk Lunsj på radio, men vi kan nå plutselig komme i den situasjon at de snakker om noe annet på radio, og så er det kanskje et medietilsyn som gjerne skulle hatt en oppgave til å drive med.

Jeg må si at det er viktig å slå ring rundt NRK, og jeg ville nok ha ønsket at vi hadde lyttet mer til hva ledelsen i NRK sa, enn det jeg opplever er gjort til nå.

Presidenten: Ola T. Lånke har hatt ordet to ganger og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Ola T. Lånke (KrF) [20:36:32]: NRK er en kulturinstitusjon. Det skal den være, og derfor ønsker vi også at den skal kunne stå seg mot markedskreftene og dem som ønsker å gjennomsyre den med reklame, slik at den ikke ødelegges som kulturinstitusjon. Det gjelder også andre kanaler.

Til dette med skjult reklame: Ja, vårt forslag representerer i grunnen en utvidelse på sett og vis, fordi det skal dreie seg ikke bare om de programmer som er produsert av kringkasteren selv, men også om dem som er bestilt og innkjøpt utenfra.

I § 3-3 står det at det ikke skal være skjult reklame. Den paragrafen vi foreslår her, er en definisjon av hva det ligger i det. Det betyr da en utvidelse, slik at det skal kunne være forbud mot skjult reklame også i programmer som er bestilt og innkjøpt, ikke bare i dem som er produsert av kringkasteren selv, og da i praksis NRK i Norge, som er den eneste her som stort sett produserer selv.

Presidenten: Ulf Erik Knudsen har hatt ordet to ganger og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Ulf Erik Knudsen (FrP) [20:37:47]: Jeg deltok nylig i en debatt i Redaktørforeningen. Der var det en av debattantene som kom inn på at Kristelig Folkeparti i sin tid hadde gått imot innføringen av fargefjernsyn – fargefjernsyn skulle være djevelens verk. Kanskje er konklusjonen etter denne debatten at det er Kvikk Lunsj som er djevelens verk.

Representanten Lånke brukte ordet «patetisk» – et sjeldent ord fra denne talerstol. I så måte synes jeg det er den beste karakteristikken av SVs forsøk på bortforklaringer. Man ønsker ikke flertall i denne sal for det som faktisk står i innstillingen er SVs primære syn.

Vi merker oss jo i det som kommer fra talerstolen her, at det knaker i det rød-grønne fellesskapet, og det skal bli moro å se SV og Arbeiderpartiet regjere sammen når SV har en holdbarhet på sine synspunkter på knappe to dager. Det kan bli en interessant øvelse i fremtiden.

Presidenten: Ordet «patetisk» betyr vel egentlig gripende, så presidenten går ut fra at det i tråd med god parlamentarisk ordbruk i hvert fall ikke er over grensen.

Trond Giske (A) [20:39:14]: Jeg tror «patetisk» egentlig betyr «overdrevet følelsesmessig». Når det gjelder akkurat den valøren som Ola T. Lånke la i det, gikk det ikke på det at jeg hadde holdt et gripende godt innlegg – jeg tror valøren kanskje var litt mer negativ enn som så. Men la nå det gå. Det skal vi kunne leve med.

Jeg er glad for at det nå ble bekreftet at det er en vesentlig endring her, nemlig at man utvider i forhold til hvem det er som har reklameformålet med innslaget. Men det var altså statsråden som brukte programmene «Senkveld», «71 grader Nord» og de ulike oppussingsprogrammene som eksempler i et svar til Fremskrittspartiet. Det er for meg også her helt åpenbart at når det stiller 30 snekkere i «Ekstrem Oppussing» hos Asgeir, så er det ikke bare av rørende omtanke for dem som skal få seg et nytt hus, det er også fordi samtlige 30 har en genser på seg hvor navnet på rørlegger- eller snekkerfirmaet eller hva det nå er, står. Jeg forstår det sånn at den type ting nå blir forbudt, for nå skal det kunne slås ned på ikke bare kringkastingsforetakets reklameøyemed, men også på deltakerens reklameøyemed – skjønsmessig, forstår jeg; kunstnere er herved unntatt. Så det er tydeligvis forarbeidene ved debatten i Odelstinget som setter grenser for dette, selv om lovteksten åpner for helt andre ting. Jeg skulle ønske man hadde den holdningen til lovarbeider og forarbeider i andre saker som vi har diskutert her, men vi får da respektere at man nå har satt grensen slik at det ikke gjelder kunstnere.

Da gjenstår mine spørsmål: Hva slags produktplasse- ring, hva slags deltakere og hva slags reklame er det man ønsker å slå ned på, vel å merke i alle innslag hvor den som står ansvarlig for programmet, kringkastingsforetaket, mener at det er journalistisk forsvarlig å mene at dette ikke tjener et reklameformål?

Presidenten: Magnar Lund Bergo har også hatt ordet to ganger og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Magnar Lund Bergo (SV) [20:41:33]: Jeg mener det er viktig å nærme seg politikken med et åpent sinn. Det har vi gjort i denne saken, nettopp fordi det kom et nytt forslag på bordet som ivaretar det vi mener i utgangspunktet, og faktisk forbedrer det vi sier.

Den utvidelsen som kommer, vil nettopp gjøre at ikke bare NRK, men også TV 2 og de andre institusjonene vil kunne rammes. Det som er interessant, er at med det forslaget vi opprinnelig var med på, ville hovedsakelig NRK kunne rammes, mens de kommersielle selskapene bare kunne kjøpe inn produksjoner og på en måte ha ryggen fri. Med det nye forslaget som foreligger, har vi et bedre sikkerhetsnett. Det er hovedbegrunnelsen for at vi da velger å støtte det nye forslaget som foreligger.

Til Ulf Erik Knudsens kommentar om raud-grøn regjering: Ja, vi er forskjellige partier, og det skal vi fortsette å være.

Statsråd Valgerd Svarstad Haugland [20:42:55]: Det er faktisk litt morosamt å sjå korleis representanten Giske reagerer når han ikkje får viljen sin heilt igjennom. Eg trur det eventuelle samarbeidet i ei raud-grøn regjering vil vera verst for – nei, eg skal ikkje seia noko meir om det.

Men for enda ein gong å klargjera nokre av dei spørsmåla som er tekne opp: Poenget med det forslaget som no ligg føre, og som ser ut til å bli vedteke, er nettopp at program som «Senkveld» og «Først & sist», skal bli behandla likt.

Eirin Faldet var så oppteken av NRK, stakkars NRK! Men då må representanten vera klar over at det berre er NRK som blir ramma av det forslaget som ho kjem til å stemma for – ikkje dei andre. Så viss ein er oppteken av NRK, må ein jo gå for Framstegspartiets linje. For å seia det sånn, eg er oppteken av NRK, eg er oppteken av at NRK skal få eit regelverk som er likt det som alle dei andre har. Så det innlegget som var her i stad i forhold til stakkars NRK, vitnar om at representanten Faldet ikkje har skjont kva ho er med på.

Det som Giske òg seier i sine innlegg, er at alle dei andre skal sleppa krava, fordi programma er kjøpte inn. Då har vi eit skilje mellom dei som produserer sjølve, og dei som kjøper inn program, og det vil jo føra til at NRK kan setja ut nesten alle programma sine for å ha masse skjult reklame i dei. Det er det som er konsekvensen av det som no ser ut til å bli mindretalet. At Framstegspartiet synest det er greitt, synest eg eigentleg ikkje er så vanskeleg å forstå, men eg synest det er rart at det er Arbeidarpartiet som meiner dette.

Eg innser at dette ikkje er lett. Det er ikkje lett å laga klare reglar, men no har vi prøvd å laga reglane klarare enn dei har vore. Reglane om skjult reklame liknar dei etiske reglane som presseorganisasjonane har sett opp, og vi har frå departementet si side lagt til grunn at Medietilsynet skal ha ein dialog med organ for presse og kringkasting når dei skal administrera det nye regelverket. Det regelverket må òg brukast med forsiktigheit, som det står i proposisjonen. Men det trengst klare reglar.

Så synest eg det er litt ille, etter at Kvikk Lunsj er blitt trekt fram både den eine og den andre gongen, at det ikkje går an å høyra etter når ein svarer. Dette er ei gammal sak. Medietilsynet har sjølv sagt at dei brukte regelverket feil, eller at dei ikkje hadde eit godt regelverk å halda seg til. Det er ikkje eingong ei aktuell sak. Dermed blir det litt tåpeleg at den eine og den andre bruker det som eksempel, når eg står her på talarstolen og seier at dei faktisk har beklaga det brevet dei sende. Eg håper at det iallfall no er klart for alle saman.

Presidenten: Begrepet «tåpelig» er vel litt på kanten.

Neste er Trond Giske. Han er foreløpig siste inntegnede taler.

Presidenten vil ikke på noen måte prøve å begrense debatten, men lurar litt på om ikke dette er utdebattert nå.

Trond Giske (A) [20:46:03]: Det finnes mange sjokolademerker som trenger beskyttelse i journalistisk øyemed, så vi er ikke ferdig her ennå.

Statsråden sa at det var interessant å se representanten Giske når han ikke får viljen sin. Vel, hvis statsråd Valgerd Svarstad Haugland hadde reagert med samme stoiske ro i nederlagets time på lørdag og i de siste ukene i forhold til åndsverkloven som jeg gjør i forhold til å lide et dramatisk nederlag i denne saken, hadde vi spart oss for mye bryderi. Jeg skal love ikke å sende ut pressemeldinger med usanne opplysninger om regjeringspartienes ståsted, ei heller spre bekymring i sjokoladefabrikantenes reklameavdelinger.

Dette er likevel en alvorlig sak, for det dreier seg om når myndighetene skal ha fullmakt til å gripe inn i journalistisk funderte program. Vi mener at terskelen for det skal være svært høy. Det dreier seg om hvem det er som har motiv for reklame, før man går inn og rett og slett gir bøter eller kommer med andre straffereaksjoner overfor mediekkanaler. Statsråden sitter og rister på hodet. Det er også en parlamentarisk måte å arbeide på. Men det er ikke likegyldig for kanalene hvilke skjønsmessige fullmakter vi gir myndighetene til å gripe inn mot NRK, mot TV 2, mot radioen eller mot andre mediekkanaler når vi mener at de trår over en grense. Andre land har et svært liberalt regelverk, fordi det er så grunnfestet i ytringsfriheten at man skal være kritisk til å gripe inn.

Jeg forstår at statsråden og Regjeringen har et annet syn på dette. Det får de også støtte for fra SV.

Jeg tror nok at Ulf Erik Knudsen fra Fremskrittspartiet ikke trenger å belære oss om å skifte standpunkt i ulike saker. Det er nok slik at partier uten regjeringsansvar og uten erfaring med det har lettere for å skifte standpunkt enn de som har hatt det. Det er nettopp derfor at det nå er så viktig å få SV inn i regjeringskontorene, slik at de får erfaring med det og kan bli en stabil samarbeidspartner for Arbeiderpartiet og Senterpartiet. Det er jeg helt overbevist om at vi skal klare.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 8. (Votering, se side 1012)

Etter at det var ringt til votering i 5 minutter, uttalte **presidenten:** Odelstinget skulle da være klart til å gå til votering.

Votering i sak nr. 1

Presidenten: Under debatten har Synnøve Konglevoll satt fram et forslag på vegne av Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet.

Det votes først over dette forslaget.

Forslaget lyder:

«I lov om egedomsregistrering skal følgende paragrafer lyde:

§ 3 bokstav i og j blir stroke. Departementet sitt forslag til bokstav k til n blir bokstav i til l.

§ 8 første ledd:

Krav om matrikkelføring av oppmålingsforretning blir utferda av kommunen.

§ 22 sjuande ledd blir stroke. Departementet sitt forslag til åttande til tiande ledd blir sjuande til niande ledd.

§ 24 tredje ledd:

Så snart kommunen har fått melding om at tinglysing er utført som føreset, skal kommunen fullføre matrikkelføringa, og stadfeste dette ved å utferde matrikkelbrev. Kommunen skal sende matrikkelbrevet til den som har krevd oppmålingsforretninga matrikkelført. Er grense mot tilgrensande matrikkeleiningar merkt eller målt inn på nytt, skal kommunen sende kopi av matrikkelbrevet, eller eit relevant utdrag av det, til eigarar og eventuelle festarar av desse. I oversendinga skal det opplyst om høve til klage og klagefristar. Overskrift kapittel 7:

Kapittel 7 Oppmålingsforretning

§ 33 første ledd:

Kommunen skal i oppmålingsforretning klarleggje og beskrive grenser og rettar i tråd med partane sine påstandar og framlagde dokument, og elles bringe fram opplysningar og dokumentasjon som er nødvendig for matrikkelføring og eventuelt tinglysing.

§ 33 fjerde ledd:

Kommunen og partane har tilgang til privat og offentlig eigedom i samsvar med § 41. Ved ferdsel på nabogrunn skal representanten for kommunen på oppmålingsvisse fram avtale om oppdrag.

§ 36 første til tredje ledd:

Kommunen skal ta vare på alle partar sine interesser og utføre oppdraget i samsvar med god landmålar-skikk.

Kommunen skal melde tid og stad for oppmålingsforretning på etterviseleg måte med minst ei veker varsel. Partane kan godta kortare varsel eller annan varslingsmåte. Innkallinga skal opplyse om kva forretninga går ut på, den vidare saksgangen og om høve til klage.

Om kommunen eller nokon av dei tilsette i kommunen eller nokon som står nokon av desse nær, har eller får økonomisk eller personleg interesse i det oppmålingsoppdraget gjeld, skal partane straks få opplysning om dette.

§ 37 blir stroke.

§ 38:

§ 38 Kommunen si plikt til å utføre oppmålingsforretningar

Kommunen har plikt til å utføre alle oppdrag om oppmålingsforretning sett fram av nokon som har krav på å få oppmålingsforretninga matrikkelført i kommunen. Gebyr for slik oppmålingsforretning blir betalt etter regulativ fastsett av kommunestyret sjølv. Det skal betalast avgift på slik oppmålingsforretning etter meirverdiavgiftslova. Departementet kan i forskrift gi nærare reglar om slike oppmålingsforretningar, under dette om tidsfristar og gebyr.

§ 41 første ledd:

Oppmålingsarbeid i samband med arbeid etter denne lova, plan- og bygningslova eller eigarseksjonslova kan med dei avgrensingar som følgjer av lov, utførast på offentleg og privat grunn. Så langt formålet gjer det mogleg, skal arbeidet skje utan at det medfører ulempe for grunneigaren eller andre interesser. Tilsvarande gjeld for andre måleoppgåver som blir utførde på oppdrag at stat eller kommune, eller under rettleiing av kommunen eller staten sitt geodetiske fagorgan.

§ 46 første ledd bokstav l:

l) fastsetjing av gebyr og avslag på å utføre oppmålingsforretningar,

Departementet sitt forslag til § 46 første ledd bokstavane n og o blir bokstavane m og n.

§ 46 tredje ledd blir stroke. Departementet sitt forslag til fjerde ledd blir nytt tredje ledd.

§ 51 andre, tredje, fjerde og sjette ledd blir stroke. Departementet sitt forslag til femte ledd blir andre ledd.

§ 52 nr. 11 endring i plan- og bygningsloven

§ 93b nr. 1 nytt andre ledd :

De som er nevnt i § 9 i lov om eigedomsregistrering kan søke om tillatelse til å opprette ny grunneiendom, ny anleggseiendom, ny festgrunn eller nytt jordsameie, eller tillatelse til arealoverføring.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet ble med 41 mot 28 stemmer ikke bifalt. (Voteringsutskrift kl. 20.55.11)

Komiteen hadde innstillet til Odelstinget å gjøre slikt vedtak til

l o v om eigedomsregistrering

Kapittel 1 Formål, verkeområde og definisjonar

§ 1 Formålet med lova

Lova skal sikre tilgang til viktige eigedomsopplysningar, ved at det blir ført eit einsarta og påliteleg register (matrikkelen) over alle faste eigedommar i landet, og at grenser og eigedomsforhold blir klarlagde.

Lova skal vidare sikre tilgang til eit felles geodetisk grunnlag, jf. kapittel 8.

§ 2 Geografisk verkeområde

Lova gjeld for heile landet. For sjøområda gjeld lova ut til grunnlinjene.

Kongen kan bestemme at lova heilt eller delvis skal gjelde for andre sjøområda, Svalbard, Jan Mayen eller norske biland i Antarktis, og kan då fastsetje særskilde tilpassingar etter forholda på staden.

§ 3 Definisjonar

I denne lova tyder:

- a) *matrikkelen*: landet sitt offisielle register over fast eigedom, og under dette bygningar, bustader og adresser, jf. § 4,
- b) *matrikkeleining*: grunneiendom, anleggseiendom, eigarseksjon, jordsameie eller festgrunn, jf. § 5,
- c) *matrikkelnummer*: den offisielle nemninga for kvar enkelt matrikkeleining,
- d) *matrikelbrev*: attestert utskrift av matrikkelen som viser alle registrerte opplysningar om ei matrikkeleining ved oppgitt dato,
- e) *matrikkelføring*: føre opplysningar i matrikkelen,
- f) *matrikulering*: føre ei ny matrikkeleining inn i matrikkelen, jf. § 10,
- g) *sentral matrikelstyresmakt*: det statsorganet som forvaltar matrikkelen,
- h) *oppmålingsforretning*: den tenesta som går ut på å klarleggje og beskrive grenser og rettar til fast eigedom, og gi nødvendig dokumentasjon for krav om matrikkelføring, jf. § 33,
- i) *landmålarføretak*: føretak eller offentleg eining som i medhald av § 38 er godkjent for å gjennomføre oppmålingsforretning,
- j) *ansvarleg landmålar*: fagleg leiar i landmålarføretak,
- k) *geodetisk grunnlag*: referanseramme som gjer det mogleg å bestemme eintydige geodetisk relaterte koordinatar,
- l) *grunnlagsmåling*: etablering, kontroll og vedlikehald av geodetisk grunnlag,
- m) *fastmerke*: varig merkt punkt til bruk i grunnlagsmålingar eller for å gjere geodetisk grunnlag tilgjengeleg for kart- og oppmålingsarbeid,
- n) *signal*: merke, instrument eller konstruksjon som blir brukt for å vise eller kontrollere plasseringa til eit fastmerke.

Kapittel 2 Matrikkelen og innhaldet i den

§ 4 Matrikkelen

Matrikkelen skal innehalde opplysningar om den enkelte matrikkeleininga som er nødvendig for planlegging, utbygging, bruk og vern av fast eigedom, under dette offisielle nemningar og opplysningar om den enkelte bygning, bustad og adresse. Matrikkelen skal vise grensene for matrikkeleiningane, under dette grenser for uteareal som inngår i eigarseksjon.

Matrikkelen skal innehalde opplysningar om pålegg som gjeld bruk av grunn eller bygningar på vedkommande matrikkeleining.

Departementet kan i forskrift gi nærare reglar om innhald i matrikkelen.

§ 5 Matrikkeleiningar

Følgjande objekt kan opprettast som egne matrikkeleiningar:

- grunneigedom, eigedom som er avgrensa ved eigedomsgrensar på jordoverflata og som med dei avgrensingane som følgjer av at det eventuelt er oppretta anleggseigedom etter bokstav b, strekkjer seg så langt nedover i grunnen og oppover i lufta som privat eigedomsrett rekk etter alminnelege reglar,
- anleggseigedom, ein bygning eller konstruksjon, eller eit avgrensa fysisk volum som er tillate utbygt, og som er utskilt som eigen eigedom. Fast anlegg på eigarlaus sjøgrunn eller i eigarlaus undergrunn kan også opprettast som anleggseigedom,
- eigarseksjon,
- jordsameige, grunnareal som ligg i sameige mellom fleire grunneigedommar, og der sameigepartane inngår i grunneigedommane, og
- festegrund, del av grunneigedom eller jordsameige som nokon har festerett til eller som kan festast bort, eller som nokon har ein tilsvarende eksklusiv og langvarig bruksrett til.

Ny matrikkeleining er oppretta når eininga er ført inn i matrikkelen.

Einingar, under dette rettar, som er tildelte matrikkelnummer etter tidlegare regelverk, blir rekna som matrikkeleining og kan stå oppført i matrikkelen.

Kapittel 3 Saker som krev oppmålingsforretning

§ 6 Krav om oppmålingsforretning før matrikkelføring

Oppmålingsforretning skal haldast før følgjande kan først inn i matrikkelen:

- ny grunneigedom, ny anleggseigedom, ny festegrund eller nytt jordsameige,
- umatrikulert grunneigedom eller umatrikulert festegrund,
- registrering av uregistrert jordsameige eller endring i registrert sameigefordeling,
- opplysningar om arealoverføring, grensejustering og klarlegging av eksisterande grense, eller
- eigarseksjon som omfattar uteareal, eller nytt eller endra uteareal til eksisterande eigarseksjon.

Oppmålingsforretning er ikkje nødvendig for å matrikkelføre samanslåing etter § 18, referanse til avtale om eksisterande grense etter § 19, eller fastsetjing av samla fast eigedom etter § 20.

§ 7 Krav om klarlagt grense før tinglysing av heimels- overgang

Grensene for grunneigedom, anleggseigedom eller festegrund skal vere klarlagde i oppmålingsforretning, eller tilsvarende forretning etter anna eller tidlegare lovgi-

ving, før dokument som gir grunnboksheimel til eigedommen eller festegrunden kan tinglysast.

Dette gjeld likevel ikkje dersom:

- eininga er så stor at det er urimeleg å krevje oppmåling av alle grensene, eller
- det av andre grunnar ikkje er formålstenleg å krevje at alle grensene blir klarlagde.

Kommunen avgjer kva for eigedommar som fyller vilkåra i første og andre ledd, og noterer dette i matrikkelen.

Tinglysing kan likevel finne stad dersom heimelsovergangen er ledd i arv, skifte eller tvangsfullføring, eller gjeld festerett for ei tid av 10 år eller kortare, jf. tingly- singslova § 12a.

Oppmålingsforretning skal vere halden og matrikkelført for det kan tinglysast festekontrakt til eksisterande festegrund, dersom festeforholdet omfattar grunn utanfor dei eksisterande grensene for festegrunden.

Departementet kan i forskrift gi nærare reglar om krav til klarlagt grense før tinglysing av heimelsovergang.

Kapittel 4 Vilkår for matrikkelføring

§ 8 Krav om matrikkelføring av oppmålingsforretning

Krav om matrikkelføring av oppmålingsforretning blir utferdast av landmålarføretaket som har utført forretninga. Kravet skal vere underteikna av ansvarleg landmålar.

Oppmålingsforretning som endrar grensene for festerett, kan berre krevjast matrikkelført når det ligg føre samtykke frå festaren.

Saman med krav om matrikkelføring av oppmålingsforretning, skal det leggjast ved dokumentasjon som er nødvendig for føring av matrikkelen og grunnboka.

Departementet kan i forskrift gi nærare reglar om innhaldet i og utforminga av krav om matrikkelføring.

§ 9 Kven som kan krevje matrikkelføring av ny matrikkeleining

Matrikulering av ny grunneigedom, anleggseigedom eller festegrund kan krevjast av:

- den som har grunnboksheimel som eigar av grunneigedom, anleggseigedom eller registrert jordsameige som den nye eininga blir delt frå eller oppretta på,
- den som ved rettskraftig avgjerd ved domstolane er kjent som eigar eller festar, eller er tilkjent rett til å krevje at eit bestemt grunnstykke eller anlegg blir oppretta som eiga matrikkeleining,
- den som lovleg har overteke grunn eller anlegg ved ekspropriasjon,
- den som lovleg har etablert, eller fått løyve til å etablere, fast anlegg på eigarlaus sjøgrunn eller i eigarlaus undergrunn,
- den som med heimel i lov utøver eigarrådvelde over grunnen når ingen har grunnboksheimel til denne,
- staten, fylkeskommunen eller kommunen når grunnen er tileigna til offentleg veg- eller jernbaneførmål,
- staten eller kommunen dersom forretninga gjeld frådeling av heile teigar, eller når eininga blir delt av kommunegrense, eller

h) den som har innløyst festegrund etter føresegnene i lov om tomtefeste.

Matrikulering av umatrikulert grunneigedom eller festegrund kan også krevjast av:

- a) nokon som har gjort det sannsynleg at dei eig, fester eller har del i grunneigedom eller festegrund, eller
- b) staten, fylkeskommune eller kommune.

Matrikulering av nytt jordsameige kan krevjast av dei som har grunnboksheimel som eigarar av grunneigedommane som skipar sameiget, saman med den som har grunnboksheimel som eigar av grunneigedommen som den nye eininga blir delt frå eller oppretta på, etter nærare reglar fastsette av departementet i forskrift.

§ 10 Felles vilkår for å matrikkelføre ny matrikkeleining (matrikulering)

Før ny grunneigedom, ny anleggseigedom, ny festegrund eller nytt jordsameige kan opprettast i matrikkelen, må det liggje føre løyve etter plan- og bygningslova § 93 bokstav h. For innføring av ny eigarseksjon må det liggje føre kommunalt seksjoneringsvedtak etter eigarseksjonslova § 9.

Ny matrikkeleining kan berre opprettast når det er klart kva for matrikkeleining eller matrikkeleiningar den nye eininga blir utskilt frå eller oppretta på.

Kommunen skal etter søknad opprette ny matrikkeleining med delar frå fleire matrikkeleiningar med ulike heimelshavarar dersom vilkåra for å slå saman delane elles er oppfylte.

Kommunen skal etter søknad opprette ny matrikkeleining sjølv om nokon av dei eksisterande grensene ikkje er merkte og målte, dersom dette ikkje er til ulempe for utnytting av matrikkeleininga, og:

- a) det er godtgjort at vedkommande grense er omstridd,
- b) eininga er så stor at det er urimeleg å krevje oppmåling av vedkommande grense, eller
- c) det av andre grunnar ikkje er formålstenleg å krevje måling eller merking av vedkommande grense.

Når det ligg føre særlege grunnar, kan kommunen etter søknad føre ny matrikkeleining inn i matrikkelen utan at oppmålingsforretninga er avslutta. Kommunen skal stille krav til førebels merking og beskriving av grensene, og setje frist for fullføring av oppmålingsforretninga. Dersom fristen ikkje blir halden, kan kommunen gjere vedtak om å fullføre forretninga for heimelshavar si rekning.

Ny matrikkeleining kan også først inn i matrikkelen når opprettinga er bestemt av jordskifteretten.

Departementet kan i forskrift gi nærare reglar om matrikkelføring av ny matrikkeleining, under dette om unntak frå plikt til matrikulering.

§ 11 Særskilt om matrikulering av anleggseigedom

Ved oppretting av anleggseigedom må det liggje føre dokumentasjon for nødvendig godkjenning etter plan- og bygningslova som viser grensene for den bygningen eller konstruksjonen som blir søkt oppretta som anleggseigedom. Det same gjeld når eksisterande bygning og konstruksjon skal opprettast som anleggseigedom. Matrikulering av anleggseigedom som gjeld anlegg som ikkje

eksisterer, kan først skje når vilkåra for igangsetting av tiltaket etter plan- og bygningslova er oppfylte. Vedkommande anleggseigedom skal vere ei sjølvstendig funksjonell eining, klart og varig skilt frå den eller dei grunneigedommane eller anleggseigedommane den nye anleggseigedommen eventuelt blir skilt frå.

Anleggseigedom som skal delast frå annan eigedom, kan berre opprettast dersom:

- a) bygningen eller konstruksjonen strekkjer seg inn over eller under ein annan eigedom, og
- b) den delen av ein eigedom som ligg over eller under anleggseigedommen framleis kan utnyttast til eit sjølvstendig formål.

Grensene for anleggseigedommen skal svare til dei fysiske yttergrensene for eininga, med nødvendige tilpassingar. Anleggseigedom i undergrunden skal omfatte nødvendig tryggleikssone.

Anleggseigedom kan ikkje opprettast for bygning eller konstruksjon, eller del av bygning eller konstruksjon, som tenleg kan etablerast som eigarseksjonsameige.

Dersom anleggseigedom og grunneigedom skal utnyttast under eitt, må det liggje føre dokument om dette og fråsegn om at eigedommane ikkje kan omsetjast eller pantsetjast kvar for seg.

§ 12 Særskilt om matrikulering av festegrund

Matrikulering skal gjennomførast før del av grunneigedom eller jordsameige blir festa bort, dersom festet kan gjelde i meir enn 10 år.

Tilsvarande gjeld ved forlenging for meir enn 10 år av festerett til umatrikulert festegrund, og for festegrund som skal nyttast som tilleggsareal til matrikkeleining.

Festerett som gjeld for ei tid av 10 år eller kortare, kan ikkje matrikulerast.

§ 13 Særskilt om matrikulering av umatrikulert grunneigedom og umatrikulert festegrund

Lovleg oppretta umatrikulert grunneigedom og umatrikulert festegrund, kan matrikulerast når eigedoms- eller festeretten kan dokumenterast gjennom avtale eller anna rettsgrunnlag.

§ 14 Registrering av jordsameige

Jordsameige kan registrerast i matrikkelen med eige matrikelnummer når det er gjort sannsynleg at eininga er eit jordsameige. Jordsameige kan registrerast sjølv om det ikkje er fullstendig avklart kven som har partar i sameiget og kor store partane er. Føresegnene i § 10 fjerde til sjettedledd gjeld tilsvarande.

Registrering av jordsameige kan krevjast av nokon som har gjort sannsynleg å ha part i sameiget, eller av staten, fylkeskommune eller kommune.

Departementet kan i forskrift gi nærare reglar om registrering av jordsameige.

§ 15 Arealoverføring

Areal kan overførast mellom tilgrensande matrikkeleiningar utan at arealet blir oppretta som eiga matrikkeleining. Før slik arealoverføring kan matrikkelførast, må det

vere gitt løyve som for oppretting av ny matrikkeleining. Det må dessutan ligge føre nødvendige fråsegner om overdraging av eigeomsrett, og om pantefråfall og konsesjonar for det aktuelle arealet.

Arealoverføring kan krevjast av dei som er nemnde i § 9 bokstav a og f. Arealoverføring som omfattar umatrikulerte einingar, kan berre skje i sak som er kravd etter § 9 bokstav f, og berre samtidig med at einingane blir matrikulerte.

Departementet kan i forskrift gi nærare reglar om arealoverføring.

§ 16 Grensejustering

Grense mellom matrikkeleiningar kan justerast utan at det blir innhenta fråsegn om pantefråfall. Grense kan ikkje justerast i strid med føresegnar gitt i eller i medhald av anna lovgiving.

Ved justering kan berre mindre areal overførast mellom dei aktuelle einingane. Einsidig overføring av mindre areal kan utførast som grensejustering.

Panterett følgjer dei nye grensene slik dei blir fastlagt ved grensejustering.

Føresegna om panterett gjeld tilsvarande for andre rettar så langt det passar.

Grensejustering kan krevjast av dei som er nemnde i § 9. Grensejustering av umatrikulert eining kan berre skje samstundes med at eininga blir matrikulert.

Departementet kan i forskrift gi nærare reglar om grensejustering, under dette setje areal- og verdigrenser for areal som blir overført mellom einingane.

§ 17 Klarlegging av eksisterande grense

Følgjande kan krevje matrikkelføring av klarlegging av eksisterande grenser utført som særskilt forretning:

- a) nokon som har grunnboksheimel som eigar eller festar til den aktuelle matrikkeleininga, eller
- b) staten, fylkeskommune eller kommune.

§ 18 Samanslåing av eksisterande matrikkeleiningar

Matrikkeleiningar som ligg i same kommune og har same heimelshavar, kan slåast saman. Festeiningar kan slåast saman dersom dei ligg til eller er utskilt frå same grunneigedom, og festekontraktane har same innhald og gjeld mellom same partar.

Matrikkelføring av samanslåing kan krevjast av den som har grunnboksheimel som eigar til vedkommande matrikkeleiningar.

Departementet kan i forskrift gi nærare reglar om samanslåing.

§ 19 Avtale om eksisterande grense

Dei som har heimel til eigedommar som grensar til kvarandre, kan krevje at avtale om eksisterande grense, som ikkje tidlegare er fastlagt i oppmålingsforretning eller i tilsvarande forretning etter anna eller tidlegare lovgiving, får ein referanse i matrikkelen.

Kommunen kan avvise å referere til slik avtale dersom det ikkje er tilfredsstillande godtgjort at avtala gjeld eksisterande grense.

Slik avtale kan berre tinglystast dersom avtala har referanse i matrikkelen.

Departementet kan i forskrift gi nærare reglar om avtaler om eksisterande grense som skal få referanse i matrikkelen.

§ 20 Fastsetjing av samla fast eigedom

Kommunen kan fastsetje at to eller fleire matrikkeleiningar som har same eigar og som blir nytta under eitt, og som i økonomisk samanheng står fram som ein eigedom, skal registrerast i matrikkelen som ein samla fast eigedom. Eigar kan krevje slik registrering når vilkåra er til stades.

Finn kommunen at vilkåra er endra, kan kommunen endre eller oppheve registreringa.

Eigar skal varslast om vedtaket på ein etter tilhøva formålstenleg og etterviseleg måte.

Departementet kan i forskrift gi nærare reglar om fastsetjing av samla fast eigedom.

§ 21 Fastsetjing av offisiell adresse

Kommunen fastset offisiell adresse. Før kommunen gjer endeleg vedtak om offisiell adresse, skal dei som vedtaket får verknad for, få høve til å uttale seg.

Departementet kan i forskrift gi nærare reglar om utforming, tildeling og endring av offisiell adresse, og om kommunen sitt høve til å fastsetje utfyllande lokale forskrifter.

Kapittel 5 Føring av matrikkelen

§ 22 Generelt om føring av matrikkelen

Staten ved sentral matrikelstyresmakt skal syte for ordning, drift og forvaltning av matrikkelen.

Kommunen er lokal matrikelstyresmakt og fører innhaldet i matrikkelen. Kommunen kan etter avtale overlate til annan kommune, til interkommunal styresmakt, eller til sentral matrikelstyresmakt å føre matrikkelen på sine vegner. Kongen kan påleggje kommunar å samarbeide om føringa av matrikkelen.

Kommunen skal behandle krav om matrikkelføring utan unødige opphald. Krav om matrikkelføring som ikkje tilfredsstillar vilkåra etter denne lova, skal avvisast. Avvisinga skal vere skriftleg og grunnitt. Dersom kravet har mindre manglar, kan kommunen likevel utføre matrikkelføring. Kommunen skal setje ein frist for å rette mangelen.

Kommunen skal også føre inn opplysningar frå saker for dei ordinære domstolane, jordskifteretten eller tilsvarande særdomstol. Føresegnene i tredje ledd gjeld så langt dei passar også for matrikkelføring av slike opplysningar.

Offentlege organ skal føre opplysningar i matrikkelen når det er bestemt i lov eller forskrift. Offentlege organ kan føre opplysningar i matrikkelen etter avtale med sentral matrikelstyresmakt. Sentral matrikelstyresmakt kan få utlevert frå folkeregisteret og andre administrative register opplysningar som skal brukast i matrikkelen.

Føring av opplysningar i matrikkelen kan berre utførest av person som er godkjend av sentral matrikkelstyresmakt.

Ansvarleg landmålar eller tilsette i landmålarforetak som har utført oppmålingsforretning, kan ikkje matrikkelføre opplysningar om vedkommande forretning.

Personopplysningslova § 19 og § 20 og kapittel VI gjeld ikkje for føring av matrikkelen.

Opplysningar som er graderte etter tryggingslova, skal førast i gradert register.

Departementet kan i forskrift gi nærare reglar om føring av matrikkelen, under dette om informasjon til heimelshavar eller andre saka vedkjem, om tidsfristar, rapportering, kvalitetssikring og oppbevaring av matrikkelopplysningar, og om godkjenning av person som skal føre opplysningar i matrikkelen.

§ 23 Tildeling av matrikelnummer

Kommunen tildeler matrikelnummer ved innføring av matrikkeleining i matrikkelen.

Kommunen kan tildele nytt matrikelnummer til matrikkeleining som ikkje er nummerert i samsvar med føresegnene i denne lova.

Departementet kan i forskrift gi nærare reglar om tildeling av matrikelnummer.

§ 24 Tinglysing og utferding av matrikelbrev

Så snart oppretting av ny matrikkeleining og arealoverføring er ført i matrikkelen, skal kommunen sende melding om dette til tinglysing.

Det skal gå fram av meldinga som blir brukt for å registrere matrikkeleininga i grunnboka om eininga er grunneigedom, anleggseigedom, eigarseksjon, jordsameige eller festegrund.

Så snart kommunen har fått melding om at tinglysing er utført som føreset, skal kommunen fullføre matrikkelføringa, og stadfeste dette ved å utferde matrikelbrev. Kommunen skal sende matrikelbrevet til landmålarforetaket. Er grense mot tilgrensande matrikkeleiningar merkt eller målt inn på nytt, skal kommunen sende kopi av matrikelbrevet, eller eit relevant utdrag av det, til eigarar og eventuelle festarar av desse. I oversendinga skal det opplysast om høve til klage og klagefristar.

I sak som gjeld grunn til offentleg veg eller jernbane, skal tinglysing skje berre når det er kravd særskilt. Stat, fylkeskommune og kommune kan i sak som gjeld arealoverføring eller oppretting av ny matrikkeleining, stadfeste eigedomsretten ved eigenfråsegn for grunn som skal brukast til offentleg veg eller jernbane. For bortfall av pant i areal som inngår i grunn til offentleg veg eller jernbane gjeld reglane i pantelova § 1-11 fjerde ledd.

I sak som gjeld matrikulering av umatrikulert grunneigedom eller umatrikulert festegrund etter § 13, eller registrering av jordsameige etter § 14, skal tinglysing berre skje når det er kravd særskilt.

For tinglysing i samband med matrikkelføring av sak for jordskifteretten gjeld føresegnene i jordskiftelova.

Departementet kan i forskrift gi nærare reglar om melding til tinglysing og utferding av matrikelbrev.

§ 25 Matrikkelføring av opplysningar om bygningar, adresser, eigarseksjonar, kommunale pålegg o.a.

Kommunen skal tildele bygningsnummer og registrere nye bygningar i matrikkelen samtidig med at det blir gitt byggjeløyve. Fullstendige opplysningar om bygningar og bustader skal seinast vere førde inn når bygningen lovleg kan takast i bruk. Matrikkelen skal dessutan oppdaterast når ei byggesak medfører at opplysningar i matrikkelen må endrast, eller når kommunen på annan måte får kjennskap til at opplysningane om ein bygning ikkje er i samsvar med dei reelle forholda.

Offisiell adresse med tilhøyrande opplysningar skal førast i matrikkelen straks adressa er tildelt. Tilsvarende gjeld ved endring av offisiell adresse eller tilhøyrande opplysningar.

Kommunen skal føre nye eigarseksjonar inn i matrikkelen når kommunen har gitt løyve til seksjonering, og klagefristen etter eigarseksjonslova er gått ut. For eigarseksjon med eige uteareal skal det vere halde oppmålingsforretning, jf. § 6.

Pålegg frå kommunen som gjeld bruk av grunn og bygningar skal førast i matrikkelen straks pålegget er vedteke, endra eller oppheva.

Kommunen skal elles føre inn opplysningar på grunnlag av anna kommunal saksbehandling når det i lov eller forskrift er fastsett at vedkommande opplysningar skal førast i matrikkelen.

Departementet kan i forskrift gi nærare reglar om rapportering og føring av opplysningar om bygningar, adresser, eigarseksjonar og andre opplysningar kommunen skal føre i matrikkelen.

§ 26 Retting av opplysningar i matrikkelen og sletting av matrikkeleining

Kommunen kan rette, endre og leggje til opplysningar som kommunen fører i matrikkelen, når det kan gjerast utan å halde oppmålingsforretning. Andre organ som fører opplysningar i matrikkelen, kan tilsvarende rette, endre og leggje til vedkommande opplysningar.

Kommunen kan slette matrikkeleining frå matrikkelen dersom eininga er urett oppretta. Det same gjeld for matrikkeleining som fysisk ikkje lenger eksisterer. Dersom eininga er ført inn i grunnboka, kan ho berre slettast i matrikkelen dersom ho samtidig blir sletta i grunnboka.

Ein part kan krevje at matrikkelen blir retta når det blir dokumentert at opplysningane er urette eller ufullstendige, eller at grunnlaget for registreringa er falle bort. Dersom det er behandla opplysningar som er urette, ufullstendige eller som det ikkje er høve til å behandle, skal det organet, som har lagt inn opplysningane, av eige tiltak rette opplysningane. Opplysningar om grenser som er fastlagde i oppmålingsforretning eller i tilsvarende forretning etter anna eller tidlegare lovgiving, kan berre rettast på grunnlag av ny oppmålingsforretning eller rettskraftig avgjerd ved domstolane.

Part som retting, endring eller tilføyning har noko å seie for, skal underrettast.

Denne føresegna går framom personopplysningslova § 27 om retting av mangelfulle personopplysningar.

Departementet kan i forskrift gi nærare reglar om rettingar, endringar og tilføyningar til matrikkelen, og om sletting av matrikkeleining.

§ 27 Komplettering av opplysningane i matrikkelen

Sentral matrikkelstyresmakt eller kommunen kan påleggje eigar, rettshavar eller leigar til eigedom, bygning eller bygningsdel å framskaffe opplysningar om eksisterande matrikkeleiningar, bygningar, bustader og adresser, når det går fram av lov eller forskrift at matrikkelen skal innehalde slike opplysningar.

Departementet kan i forskrift gi nærare reglar om slik komplettering, under dette bestemme kva for organ som skal føre opplysningane i matrikkelen, og offentlege organ si plikt til å rapportere slike opplysningar.

§ 28 Tilsyn med matrikkelføringa

Sentral matrikkelstyresmakt skal føre tilsyn med at matrikkelen blir ført i samsvar med lov og forskrift, og kan gi pålegg om retting av opplysningar eller andre tiltak for å rette opp manglar ved måten føringa skjer på.

Kapittel 6 Innsyn og bruk av matrikelopplysningar

§ 29 Innsyn i matrikkelen

Alle har rett til innsyn i matrikkelen. Sentral matrikkelstyresmakt og kommunane skal syte for at informasjon om matrikkelen er tilgjengeleg på førespurnad.

Kommunen skal utlevere utskrift av matrikkelen med opplysningar om ei bestemt matrikkeleining når nokon krev det.

Kommunen skal utferde matrikelbrev når nokon som er nemnde i § 9 krev det.

Departementet kan i forskrift gi nærare reglar om innsyn i matrikkelen.

§ 30 Utlevering og behandling av opplysningar frå matrikkelen

Matrikelopplysningar kan utleverast:

- for offentlig planlegging, saksbehandling og administrasjon,
- for oppgåver etter denne lova, plan- og bygningslova eller eigarseksjonslova,
- ved søknad om offentlig løyve, eller
- for å ta hand om andre interesser knytte til råvdelle over matrikkeleiningar eller bruken av dei.

Matrikelinformasjon kan utleverast for andre formål dersom den som får opplysningane utlevert skal ta i vare ei rettkommen interesse, og omsynet til personvernet for dei registrerte ikkje overstig denne interessa.

Matrikelinformasjon som ikkje inneheld personopplysningar, eller berre omfattar informasjon som identifiserer, kartfester eller typebestemmer matrikkeleiningar, bygningar eller adresser, kan utleverast i alle høve.

Det kan knytast vilkår til utlevering og behandling av matrikelopplysningar.

Matrikelstyresmakta skal ikkje utlevere opplysningar dersom vitale personlege eller offentlege interesser tilseier dette.

Utlevering av fødselsnummer kan berre skje dersom vilkåra i personopplysningslova § 12 er oppfylte.

Departementet kan i forskrift gi nærare reglar om behandling, utlevering og sal av opplysningar, og kan under dette fritta behandling etter andre ledd frå meldeplikt etter § 31 i personopplysningslova.

§ 31 Bruk av matrikelnemningar i offentlig saksbehandling, bruk av kart saman med matrikkelen, o.a.

Offentleg saksbehandling som knyter opplysningar til matrikkeleiningar, bygningar, bustader eller offisielle adresser, skal nytte dei nemningane som er registrerte i matrikkelen.

Ved innsyn i matrikkelen, og til bruk i oppmålingsforretningar etter denne lova, skal det saman med opplysningar frå matrikkelen vere tilgjengeleg kart som viser tekniske og topografiske forhold på og i nærleiken av vedkommande matrikkeleining. Kommunen skal stille til rådvelde for sentral matrikelstyresmakt dei opplysningane frå kommunen sitt kartverk som er nødvendige for å framstille slike kart.

Departementet kan i forskrift gi nærare reglar om bruk av matrikelnemningar i andre offentlege register og bruk av kart saman med matrikkelen, under dette reglar om overføring av opplysningar frå kommunen sitt kartverk til bruk i slike kartutsnitt.

§ 32 Offentlege gebyr og betaling for matrikelopplysningar

Kommunen kan ta gebyr for matrikelføring, utferding av matrikelbrev og anna arbeid etter lova her. Gebyra kan ikkje vere høgare enn bestemt av departementet i forskrift, oppgitt som eit tal rettsgebyr. For matrikulering av eigarseksjon kan det ikkje takast andre gebyr enn det som er fastsett i eigarseksjonslova § 7 femte ledd.

Det kan krevjast betaling for opplysningar frå matrikkelen. Det kan ikkje takast gebyr eller anna betaling for innsyn i matrikkelen ved personleg frammøte hos lokal eller sentral matrikelstyresmakt.

Departementet kan i forskrift gi nærare reglar om gebyr og om betaling for opplysningar frå matrikkelen, under dette reglar om fordeling av slike inntekter mellom kommunen og staten.

Kapittel 7 Oppmålingsforretning og godkjenning av landmålarføretak

§ 33 Oppmålingsforretning

Landmålarføretaket skal i oppmålingsforretning klarleggje og beskrive grenser og rettar i tråd med partane sine påstandar og framlagde dokument, og elles bringe fram opplysningar og dokumentasjon som er nødvendig for matrikelføring og eventuelt tinglysing.

Oppstår det under forretninga tvil eller tvist om ei eksisterande grense og det ikkje blir oppnådd semje, skal dette markerast i kravet om matrikelføring.

I forretning som gjeld oppretting av ny matrikkeleining eller arealoverføring, skal dei nye grensene merkjast i marka i samsvar med kommunalt løyve etter plan- og

bygningslova. Dersom det under forretninga kjem opp forhold som gjer det nødvendig eller formålstenleg å avvike frå kommunalt løyve, må avviket leggjast fram for kommunen til godkjenning.

Landmålarføretaket og partane har tilgang til privat og offentleg eigedom i samsvar med § 41. Ved ferdsel på nabogrunn skal representanten for landmålarføretaket på oppmoding vise fram avtale om oppdrag.

Oppmålingsforretning over areal som inngår i sak for jordskifteretten, blir utført av jordskifteretten etter reglane i jordskiftelova med mindre jordskifteretten bestemmer noko anna.

§ 34 Merking og måling av grenser

I oppmålingsforretning for ny grunneigedom, ny festegrunn, nytt jordsameige og uteareal til eigarseksjon, skal alle grensene merkjast og målast i marka og oppgjavast med koordinatar. Merking og måling er ikkje nødvendig for grenser som er tilfredsstillande merkte og koordinatbestemte i tidlegare forretning eller sak for jordskifteretten, eller når kommunen har gitt løyve etter § 10 fjerde ledd. Koordinatane skal fastsetjast i eit geodetisk grunnlag godkjent av sentral matrikkelstyresmakt.

Anleggseigedom skal kartfestast på tilsvarande måte. For punktbeste skal festepunktet vere merkt og målt.

For matrikulering av umatrikulert grunneigedom, umatrikulert festegrunn og registrering av jordsameige, er det tilstrekkeleg at grensene blir viste på kart godkjent av kommunen for slik bruk.

Reglane om merking og måling gjeld tilsvarande for arealoverføring, grensejustering og klarlegging av eksisterande grense.

Departementet kan i forskrift gi nærare reglar om merking, måling og kartfesting av matrikkeleiningar, under dette om når grensemerking kan utelatast.

§ 35 Bestilling av oppmålingsforretning

Avtale om oppmålingsforretning skal vere skriftleg, eller i likeverdig digitalt dokument, med innhald som blir fastsett av departementet i forskrift.

§ 36 Utføringa av oppdraget, varsling, o.a.

Landmålarføretaket skal ta vare på alle partar sine interesser og utføre oppdraget i samsvar med god landmålararskikk.

Landmålarføretaket skal melde tid og stad for oppmålingsforretning på etterviseleg måte med minst ei veker varsel. Partane kan godta kortare varsel eller annan varslingsmåte. Innkallinga skal opplyse om kva forretninga går ut på, den vidare saksgangen og om høve til klage.

Om landmålarføretaket eller nokon av dei tilsette i føretaket eller nokon som står nokon av desse nær, har eller får økonomisk eller personleg interesse i det oppmålingsoppdraget gjeld, skal partane straks få opplysning om dette.

Departementet kan i forskrift gi nærare reglar om varsling og om proklama.

§ 37 Journalføring og arkivering

Landmålarføretaket pliktar å føre journal over bestilte og gjennomførte oppdrag. Journalen og andre dokument som gjeld oppdraget skal oppbevarast i minst ti år etter at oppdraget er avslutta.

Departementet kan i forskrift gi nærare reglar om journalføring og arkivering.

§ 38 Godkjenning som landmålarføretak og vedtak om kommunal einerett

Verksemd som tek på seg oppgåver som landmålarføretak etter denne lova, skal vere godkjent av sentral matrikkelstyresmakt.

Landmålarføretaket må ha ansvarleg landmålar på kvar faste kontorstad. Landmålarføretaket må ha forsikring eller stille anna sikker trygding som dekkjer det ansvaret landmålarføretaket kan pådra seg i samband med utføringa av oppmålingsforretningar.

Godkjenning kan trekkjast tilbake ved brot på føresegener eller løyve gitt i eller i medhald av denne lova, plan- og bygningslova eller eigarseksjonslova, ved gjentekne åtvaringar eller dersom landmålarføretaket ikkje lenger har dei nødvendige kvalifikasjonane. Tilbaketrekking kan skje for eit bestemt tidsrom. Landmålarføretak som ikkje lenger har nødvendige kvalifikasjonar eller på andre måtar ikkje tilfredsstiller krava til godkjenning, skal sende melding om dette til sentral matrikkelstyresmakt innan 14 dagar.

Departementet kan i forskrift gi nærare reglar om krav for godkjenning, under dette krav til ansvarleg landmålar, omfang og organisering av drifta, og om gebyr for godkjenning som ikkje kan gå ut over sjølvkost.

Kommunestyret sjølv kan i lokal forskrift bestemme at berre kommunen kan ta på seg oppgåver som landmålarføretak etter lova. Før forskrifta kan tre i kraft eller opphevast, skal fylkesmannen og sentral matrikkelstyresmakt vere orientert. Kommunen har då plikt til å utføre alle oppdrag om oppmålingsforretning sett fram av nokon som har krav på å få oppmålingsforretninga matrikkelført i kommunen. Slik oppmålingsforretning skal utførast etter reglane for landmålarføretak etter lova her med unntak av § 22 sjuande ledd. Gebyr for slik oppmålingsforretning blir betalt etter regulativ fastsett av kommunestyret sjølv. Det skal betalast avgift på slik oppmålingsforretning etter meirverdiavgiftslova. Departementet kan i forskrift gi nærare reglar om slike oppmålingsforretningar, under dette om tidsfristar og gebyr.

Kapittel 8 Om geodetisk grunnlag

§ 39 Nasjonalt geodetisk grunnlag

Staten sitt geodetiske fagorgan skal bestemme og gjere tilgjengeleg eit geodetisk grunnlag for heile landet, slik at kart- og oppmålingsarbeid og annan bruk av geodetisk relaterte koordinatar kan skje innan ei felles, eintydig referanseramme.

Departementet kan i forskrift gi nærare reglar om distribusjon av geodetiske data, og om pliktig bruk av nasjonalt geodetisk grunnlag for kart- og oppmålingsarbeid.

§ 40 Fastmerkeregister

Kommunen skal syte for eit register over alle fastmerke bestemt i nasjonalt geodetisk grunnlag som finst i kommunen. Nyttar kommunen eige geodetisk grunnlag, skal registeret også innehalde desse fastmerka, og opplysningar om korleis desse kan reknast om til nasjonalt geodetisk grunnlag. Data frå registeret skal vere tilgjengeleg for statens geodetiske fagorgan for etablering, vedlikehald og kontroll av nasjonalt geodetisk grunnlag. Kongen kan pålegge kommunar å samarbeide om felles fastmerkeregister.

Brukarar av fastmerke har krav på informasjon om registrerte fastmerke. Brukarane skal melde tilbake til registeroperatør i kommunen om forhold knytte til fastmerke som vedkjem andre brukarar.

Opplysningar frå fastmerkeregister til bruk i arbeid etter denne lova, plan- og bygningslova eller eigarseksjonslova skal givast utan vederlag. Kommunen kan dekkje høvelege kostnader med fastmerkeregisteret gjennom gebyr for matrikkelføring og tilsvarende gebyr etter plan- og bygningslova og eigarseksjonslova. Den som set ned eit nytt fastmerke som ledd i arbeid etter denne lova, plan- og bygningslova eller eigarseksjonslova, skal gi melding til kommunen slik at kommunen kan registrere merket i fastmerkeregisteret.

Departementet kan i forskrift gi nærare reglar om føring og bruk av fastmerkeregister, under dette om rapportering til registra og lagring av opplysningar om tidlegare fastmerke. Departementet kan i forskrift bestemme at reglane i tredje ledd også skal gjelde tilsvarende for anna arbeid i offentleg regi eller arbeid etter andre lover.

§ 41 Rett til å utføre oppmålingsarbeid på offentleg og privat grunn

Oppmålingsarbeid i samband med arbeid etter denne lova, plan- og bygningslova eller eigarseksjonslova kan med dei avgrensingar som følgjer av lov, utførast på offentleg og privat grunn. Så langt formålet gjer det mogleg, skal arbeidet skje utan at det medfører ulempe for grunneigaren eller andre interesser. Tilsvarende gjeld for andre måleoppgåver som blir utførde på oppdrag av stat, kommune eller landmålarforetak, eller under rettleiing av kommunen eller staten sitt geodetiske fagorgan.

Ved oppmålingsarbeid etter første ledd kan det etablerast fastmerke og signal og setjast opp oppmålingstekniske instrument. Det kan ryddast siktelinjer for målingane der dette er nødvendig utanom i hage eller park. I utmark kan materialar til fastmerke og signal takast på staden.

Eigar eller brukar av eigedommen kan nekte etablering av fastmerke eller signal etter andre ledd på bygning, gardsplass, park eller i hage, dersom dette kan verke skjemmande eller bli til større ulempe.

Ferdsl i samband med etablering, kontroll og vedlikehald av det nasjonale geodetiske grunnlaget, og i samband med oppmåling av administrative grenser, kan skje ved bruk av motorkøyretøy, båt og luftfartøy også i område der slik ferdsel er avgrensa i medhald av lov eller i kraft av privat eigedomsrett, når dette er strengt nødvendig og ikkje er til større skade for flora eller fauna.

Dersom arbeidet valdar skade eller ulempe ut over det som er rimeleg å finne seg i, kan den som har lidd skade krevje erstatning.

Departementet kan i forskrift gi nærare reglar om oppmålingsarbeid, under dette kva for andre lover retten til å utføre oppmålingsarbeid skal gjelde tilsvarende for.

§ 42 Fjerning av fastmerke og signal

Fastmerke og signal kan krevjast fjerna dersom bruken av eigedommen dei står på gjer dette nødvendig. Fjerning skal utførast av eigaren av fastmerket eller signalet.

Merke og signal kan fjernast av kommunen dersom dei er utforma og plasserte slik at det kan medføre forveksling med nærliggjande fastmerke og tilhøyrande signal.

Fastmerke og signal som inngår i overordna nasjonalt grunnlag, kan ikkje krevjast fjerna etter første ledd, og kan ikkje fjernast av kommunen etter andre ledd. Det same gjeld basispunkt og monumentale fastmerke.

Dersom det er gitt erstatning etter § 41, kan erstatningssummen krevjast heilt eller delvis tilbakebetalt ved fjerning etter første ledd, dersom summen overstig det tap som er lidd.

Departementet kan i forskrift gi nærare reglar om framgangsmåten ved fjerning av fastmerke og signal.

§ 43 Varsling

Før oppmålingsarbeid blir sett i verk, skal alle som arbeidet vedkjem, få varsel på ein etter forholda formålstenleg måte. Varsel og innkalling av partar til oppmålingsforretning følgjer av § 36 andre ledd.

Departementet kan i forskrift gi nærare reglar om varsling.

§ 44 Ekspropriasjon

Kommunen eller staten kan utføre ekspropriasjon for gjennomføring og sikring av tiltak og innretningar i samband med grunnlagsmåling. Lov om oreigning av fast eigedom gjeld tilsvarende.

§ 45 Skjønn

Erstatning for ekspropriasjon etter § 44, skade og ulempe som skuldast tiltak etter § 41, og tilbakebetaling etter § 42 fjerde ledd, skal fastsetjast ved skjønn dersom partane ikkje blir samde seg imellom. Skjønn blir styrt av lensmannen, namsfuten eller politistasjonssjef med sivile rettspleieoppgåver.

Kapittel 9 Klage, sanksjonar, o.a.

§ 46 Klage

Enkeltvedtak etter denne lova kan klagast på etter kapittel IV til VI i forvaltningslova. Det kan alltid klagast over vedtak om:

- a) matrikkelføring av saker som krev oppmålingsforretning etter § 6,
- b) klarlagt grense etter § 7 tredje ledd,
- c) fullføring av oppmålingsforretning for heimelshavar si rekning etter § 10 femte ledd siste punktum,
- d) samanslåing, jf. § 18,

- e) føring av referanse til avtale om eksisterande grense i matrikkelen, jf. § 19,
- f) fastsetjing av samla fast eigedom, jf. § 20,
- g) tildeling av offisiell adresse med heimel i § 21, unnta teke vedtak om namn på gate, veg eller område som inngår i offisiell adresse,
- h) sletting av matrikkeleining med heimel i § 26 andre ledd,
- i) avslag på krav om retting av opplysning i matrikkelen, jf. § 26 tredje ledd,
- j) avslag på førespurnad om innsyn i matrikkelen etter § 29,
- k) utlevering av opplysningar frå matrikkelen, jf. § 30,
- l) godkjenning og tilbaketrekking av godkjenning som landmålarforetak etter § 38,
- m) fastsetjing av gebyr og avslag på å utføre kommunale oppmålingsforretningar som kommunen utfører etter § 38 femte ledd,
- n) avslag på førespurnad om utlevering av opplysningar frå fastmerkeregister, jf. § 40,
- o) tvangsmulkt, jf. § 48.

Fylkesmannen er klageinstans for kommunale vedtak når ikkje anna er bestemt. Departementet er klageinstans for vedtak gjort av sentral matrikkelstyresmakt. Sentral matrikkelstyresmakt er klageinstans for kommunale vedtak om utlevering av opplysningar frå matrikkelen, jf. første ledd bokstav k. Statens geodetiske fagorgan er klageinstans for kommunale avslag på førespurnad om utlevering av opplysningar frå fastmerkeregister, jf. første ledd bokstav n.

Førehandsvarsel og underretning om vedtaket til klageinstansen i sak etter første ledd bokstav a og b skal sendast til landmålarforetaket.

Departementet kan i forskrift gi nærare reglar om klage.

§ 47 *Tvist om oppmålingsarbeid*

Tvist om gjennomføringa av oppmålingsarbeid etter § 41, eller tvist om fjerning av fastmerke eller signal etter § 42 blir avgjort av fylkesmannen. Fylkesmannen sitt vedtak kan ikkje klagast på.

§ 48 *Tvangsmulkt*

Kommunen eller sentral matrikkelstyresmakt kan gjere vedtak om å påleggje tvangsmulkt for å få gjennomført vedtak gitt i medhald av denne lova. Vedtak kan berre gi grunnlag for tvangsmulkt dersom vedtaket set ein frist for gjennomføring. Mulкта kan givast som dagsbøter eller som ein eingongssum. Vedtak om tvangsmulkt er tvangsgrunnlag for utlegg. Departementet kan i forskrift gi nærare reglar om fastsetjing, utrekning og ettergiving av tvangsmulkt.

§ 49 *Skadeverk på fastmerke o.a.*

Den som med forsett eller aktløyse rettsstridig endrar, flytter, skadar eller gjer ubrukeleg eit fastmerke, signal eller instrument sett opp for målingar, blir straffa med bøter eller fengsel i inntil 6 månader.

Skadevaldar skal erstatte tapet som eigaren av fastmerke, signal eller instrument er påført som følgje av handlingar etter første ledd.

Kapittel 10 Iverksetjing, overgangsreglar og endringar i andre lover

§ 50 *Iverksetjing*

Lova trer i kraft frå det tidspunktet Kongen bestemmer. Kongen kan setje i verk dei enkelte føresegnene til ulik tid.

Føresegnene i § 7 første til fjerde ledd trer i kraft ikkje tidlegare enn fire år frå det at lova trer i kraft.

Departementet kan i forskrift gi nærare reglar om iverksetjing, under dette reglar om iverksetjing til ulik tid i ulike kommunar. I kommunar der matrikkelen ikkje er sett i drift, skal opplysningar først i GAB-registeret og på eksisterande eigedomskart.

§ 51 *Overgangsreglar*

Kart- og delingsforretningar som er kravd før lova trer i kraft, skal fullførast etter reglane i delingslova. Krav om seksjonering av fast eigedom etter eigarseksjonslova skal fullførast etter reglane som gjaldt då lova her tok til å gjelde.

Kommunen kan utføre oppmålingsforretningar frå lova trer i kraft utan at verksemda treng godkjenning som landmålarforetak etter § 38 første til tredje ledd.

Når kommunen finn at alle oppmålingsforretningar i kommunen bør skje gjennom godkjent landmålarforetak, kan kommunestyret sjølv vedta å avvikle ordninga etter andre ledd. Før vedtaket trer i kraft, skal fylkesmannen og sentral matrikkelstyresmakt få orientering om vedtaket.

Kommunen er landmålarforetak etter lova og har plikt til å utføre alle oppdrag om oppmålingsforretning sett fram av nokon som har krav på å få oppmålingsforretninga matrikkelført i kommunen, inntil vedtak etter tredje ledd er trådd i kraft. Slik oppmålingsforretning skal elles utførast etter reglane for landmålarforetak etter lova her med unntak av § 22 sjuande ledd. Set kommunen i verk vedtak om kommunal einerett etter § 38 femte ledd, fell heimelen til å utføre oppmålingsforretningar etter overgangsordninga i andre ledd bort. Heimelen fell under alle omstende bort fem år frå lova trer i kraft.

Staten ved sentral matrikkelstyresmakt har rett til å få overført alle opplysningar som ligg i kommunen sitt analoge og digitale kartverk, arkiv og elektroniske databasar, og som det er bestemt skal først i matrikkelen, medrekna annan informasjon som er nødvendig for å få til ei rasjonell overføring. Det same gjeld tilsvarande opplysningar frå digitale kart og elektroniske databasar som kommunen eller statlege organ disponerer saman med andre, eller som blir disponerte av foretak på vegner av kommunen eller statleg organ.

Departementet kan i forskrift gi nærare reglar om oppmålingsforretningar etter ordninga i andre ledd.

§ 52 Endring av andre lover

Frå den tid Kongen bestemmer, blir det gjort følgjande endringar i andre lover:

1. Lov 23. juni 1978 nr. 70 om kartlegging, deling og registrering av grunneiendom (Delingsloven) blir oppheva.
2. Lov 9. juli 1923 nr. 1 om anbringelse av signaler og merker for målearbeider blir oppheva.
3. I lov 17. juli 1925 nr. 11 om Svalbard blir § 25 oppheva.
4. I lov 7. juni 1935 nr. 2 om tinglysing blir gjort følgjande endringar:

§ 12a første ledd skal lyde:

Dokument som gir grunnbokshjemmel til matrikkelen kan ikke tinglyses uten at det framgår av matrikkelen at slik tinglysing kan finne sted for vedkommende enhet. Gir dokumentet uttrykk for hjemmelsovergang som ledd i arv, skifte eller tvangsfullbyrdelse, eller gjelder eierseksjon eller festerett for en tid av 10 år eller kortere, er det tilstrekkelig at enheten er innført i matrikkelen.

§ 38a første punktum skal lyde:

Når en eiendom som er matrikulert, jf. lov om eigedomsregistrering, tilhører noen som ikke har grunnbokshjemmel, kan den som utøver eierrådigheten og som skriftlig erklærer å være eier, derved få grunnbokshjemmel dersom han sannsynliggjør at han, alene eller sammen med sin hjemmelsmann, har vært eier i minst 20 år.

§ 38b første ledd skal lyde:

Eiendom ervervet til veg- eller jernbaneformål som eies av stat, fylkeskommune eller kommune, kan vedkommende myndighet få grunnbokshjemmel til som eier når

- a) vedkommende myndighet skriftlig erklærer å være eier, og
- b) enheten er registrert i matrikkelen, og kommunen erklærer at klagefristen etter lov om eigedomsregistrering er utløpt, eller klage er avgjort.

5. I lov 15. mars 1940 nr. 3 om vassdragene skal § 5 nr. 1 andre ledd lyde:

Departementet gir nærmere bestemmelser om kartfesting og merking, jf. lov om eigedomsregistrering.

6. I lov 23. oktober 1959 nr. 3 om oreigning av fast eiendom skal:

Tilvisinga i § 30 nr. 3 til signallova opphevast og ny tilvising til lov om eigedomsregistrering føyast til.

7. I lov 30. juni 1972 nr. 70 om bergverk blir gjort følgjande endringar:

§ 11 første ledd nr. 3 skal lyde:

3. angivelse av hjørnepunktene koordinater for det mutingsområde som det søkes om, med opplysninger om kommune og så vidt mulig vedkommende eiendoms eller eiendommers matrikelnummer og eierens navn,

§ 27 første ledd nr. 4 skal lyde:

4. en fullstendig og nøyaktig beskrivelse av beliggenheten for det utmål det søkes om, med angivelse av kommune og så vidt mulig vedkommende eiendoms eller eiendommers matrikelnummer og eierens og brukerens navn og adresse,

8. I lov 9. juni 1978 nr. 50 om kulturminner skal § 4 femte ledd lyde:

Objekt eller område registrert av vedkommende myndighet eller avmerket i matrikkelen, jf. lov om eigedomsregistrering, som automatisk fredet kulturminne, skal alltid regnes som et automatisk fredet kulturminne, med mindre det føres bevis for det motsatte.

9. I lov 21. desember 1979 nr. 77 om jordskifte o.a. (jordskifteloven) blir gjort følgjande endringar:

§ 24 første og nytt andre ledd skal lyde:

Så snart råd er etter at saka er rettskraftig, skal rettsformannen ta eit rettskjent utdrag av rettsboka og få dette tinglyst. Alt av varig verdi skal takast med i utdraget. Dersom det er oppretta nye matrikkeleiningar i saka, må dette vere ført inn i matrikkelen før utdraget blir sendt til tinglysing. Etter tinglysinga skal utdraget oppbevarast på jordskiftekontoret.

Så snart saka er rettskraftig, skal rettsformannen gi melding til kommunen i samsvar med lov om eigedomsregistrering.

Noverande andre ledd blir tredje ledd.

§ 29 tredje ledd skal lyde:

I samband med jordskifte kan formannen i jordskifteretten gi attest for samanslåing i samsvar med lov om eigedomsregistrering § 18.

§ 58 nytt fjerde ledd skal lyde:

Alle jordsameiger som ligg i skiftefeltet, og som tidlegare ikkje er ført inn i matrikkelen, skal registrerast i matrikkelen så sant jordskifteretten av omsyn til saka elles har klarlagt grensene og kven som har part i sameiga. Med omsyn til klarlegging av grenser og partar i sameige gjeld krav som fastsett i lov om eigedomsregistrering.

Noverande fjerde ledd blir femte ledd.

Overskrifta til kapittel 10 skal lyde:

Kapittel 10 Oppretting av nye matrikkeleiningar

§ 86 skal lyde:

§ 86. På bruk som ligg under offentlig jordskifte, kan ingen andre enn jordskifteretten opprette nye matrikkeleiningar utan samtykke frå retten. Dei oppmålingsforretningane som offentlig jordskiftesak fører med seg, skal jordskifteretten alltid halde.

Når partane i eit avtaleskjønn etter § 6 fjerde ledd er same om det, held jordskifteretten oppmålingsforretning.

§ 87 første punktum skal lyde:

For *oppmålingsforretninger* som jordskifteretten held etter § 86, gjeld reglane i *lov om eigedomsregistrering* på tilsvarande måte, så langt dei høver.

§ 88 første ledd første punktum skal lyde:

Eigar kan krevje at jordskifteretten i særskild sak skal klarleggje, merkje av og beskrive grenser for *grunneigedom, anleggseigedom, uteareal til eigarseksjon og jordsameige*, grenser for alltidvarande bruksrett eller grenser for offentlig regulering av eigarrådvelde.

§ 88 tredje ledd skal lyde:

Tilsvarande kan eigar eller festar krevje grensegang for matrikkeleining som er festa bort.

§ 88a første ledd skal lyde:

Eigar eller innehavar av alltidvarande bruksrett kan krevje at jordskifteretten skal klarleggje og fastsette eigedoms- og bruksrettstilhøva i sameiger og i andre områder der det er sambruk mellom eigedomar eller går føre seg reindrift etter lov 9. juni 1978 nr. 49 om reindrift § 2, når dette er nødvendig av omsyn til ein rasjonell bruk av området, eller for registrering av uregistrert jordsameige.

§ 89a femte ledd skal lyde:

§ 88 tredje og femte ledd og § 89 andre ledd gjeld ikkje.

10. I lov 13. mars 1981 nr. 6 om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) skal ny § 51a lyde:

§ 51a Registrering av forurensning i eller på fast eiendom
Forurensningsmyndigheten kan registrere opplysninger om forurensning i eller på fast eiendom i matrikkelen, jf. lov om eigedomsregistrering.

Før registrering skjer skal berørte parter varsles.

Forurensningsmyndigheten kan også registrere pålegg som gjelder forurensning i eller på fast eiendom på vedkommende matrikkelenhet.

Departementet kan i forskrift gi nærmere bestemmelser om registrering i matrikkelen, herunder hvem som skal sørge for slik registrering.

11. I lov 14. juni 1985 nr. 77 Plan- og bygningslov blir gjort følgjande endringar:

§ 57 første ledd andre punktum skal lyde:

Endelig fastsatt refusjonskrav har panterrett i det refusjonspliktige areal eller – dersom arealet ikke er utskilt – den eiendom arealet er en del av.

Overskrifta til kapittel XI skal lyde:

Kap. XI. Opprettelse og endring av eiendommer.

§ 63 skal lyde:

§ 63 *Opprettelse og endring av matrikkelenhet*

Matrikkelenhet må ikke opprettes på en slik måte at det oppstår forhold som strider mot denne lov, forskrift, ved-

tekt eller plan. Matrikkelenhet må heller ikke opprettes, eller endres, slik at det dannes tomter som etter kommunens skjønn er mindre vel skikket til bebyggelse på grunn av sin størrelse, form eller plassering.

§ 93 bokstav h første punktum skal lyde:

h) *Opprettelse av ny grunneiendom, ny anleggseiendom eller nytt jordsameie, samt opprettelse av ny feste grunn for bortfeste som kan gjelde i mer enn 10 år, eller arealoverføring, jf. lov om eigedomsregistrering.*

§ 93b nr. 1 nytt andre ledd skal lyde:

De som er nevnt i § 9 i lov om eigedomsregistrering kan søke om tillatelse til å opprette ny grunneiendom, ny anleggseiendom, ny festegrunn eller nytt jordsameie, eller tillatelse til arealoverføring. Kommunen kan kreve at søknad som reiser spesielle rettslige eller oppmålingstekniske spørsmål, blir utformet av landmålerforetak som er godkjent etter lov om eigedomsregistrering.

§ 94 nr. 1 tredje ledd skal lyde:

Søknad om å opprette ny grunneiendom, ny anleggseiendom, ny festegrunn eller nytt jordsameie, eller tillatelse til arealoverføring, må angi hvordan enheten ønskes utformet, herunder angi grenseforløpet på kart. Søknaden må vise hvordan de nye enhetene eller arealoverføringen på hensiktsmessig måte kan gå inn i en fremtidig utnytting av området, herunder også hvordan de krav som nevnt i § 69 nr. 1 kan oppfylles.

§ 94 nr. 3 fjerde ledd skal lyde:

Ved delt søknad skal det bare sendes nabovarsel for søknad som omfatter tiltak som nevnt i § 93 så langt det gjelder tiltak etter bokstav h, tiltakets ytre rammer eller den virksomhet som skal drives, samt endringer i disse forhold.

§ 95 nr. 5 skal lyde:

5. Kommunen kan sette som vilkår for å gi tillatelse at:

a) *det blir holdt oppmålingsforretning når det er behov for å klarlegge grensene for den eller de matrikkelenhetene som tiltaket gjelder for,*

b) *eiendommer som skal nyttes under ett blir sammenføyd etter lov om eigedomsregistrering.*
Ved søknad om opprettelse av ny festegrunn for bortfeste som kan gjelde i mer enn 10 år, kan kommunen sette som vilkår for tillatelsen at festeretten skal gjelde for et særskilt avgrenset areal, eller at enheten blir opprettet som grunneiendom.

§ 96 nytt fjerde ledd skal lyde:

Tillatelse til tiltak etter § 93 første ledd bokstav h til å opprette ny grunneiendom, ny anleggseiendom, ny festegrunn for bortfeste som kan gjelde i mer enn 10 år, eller nytt jordsameie faller bort dersom det ikke er satt fram krav om matrikkelføring etter lov om eigedomsregistrering innen tre år etter at tillatelsen ble gitt. Tillatelsen faller også bort dersom kommunen må avvise kravet om matrikkelføring, og vilkårene for matrikkelføring ikke er ret-

*tet innen en nærmere fastsatt frist. Tilsvarende gjelder til-
latelse til arealoverføring.*

12. I lov 3. juli 1992 nr. 93 om avhending av fast eige-
dom (avhendingslova) blir gjort følgende endringer:

§ 2-1 skal lyde:

§ 2-1. Oppmålingsforretning og matrikkelføring

Krev fullføring av salet at det blir halde *oppmålings-
forretning og sett fram krav om matrikkelføring*, skal sel-
jaren *syte for dette* så snart avtala er bindande.

§ 2-6 første ledd skal lyde:

(1) Seljaren ber alle kostnadene med å gjere egedo-
men ferdig for sal. Det gjeld og kostnadene til *oppmå-
lingsforretning og matrikkelføring*, og sakkunnig hjelp til
dette.

13. I lov 29. november 1996 nr. 72 om petroleumsvirk-
somhet skal § 3-12 andre ledd lyde:

Bestemmelsen i første ledd gjelder tilsvarende for nød-
vendige trasé- og grunnundersøkelser forut for slik plas-
sering. *For grunnlagsmåling gjelder lov om egedoms-
registrering.*

14. I lov 20. desember 1996 nr. 106 om tomtefeste skal
§ 5 tredje ledd første punktum lyde:

Så snart partane har gjort avtale, skal bortfestaren gjera
det som trengst for å *setje fram krav om turvande matrik-
kelføring.*

15. I lov 23. mai 1997 nr. 31 om eierseksjoner blir gjort
følgjande endringar:

§ 5 skal lyde:

§ 5. Seksjonering

Eierseksjoner opprettes ved *innføring av seksjonene i
matrikkelen, på bakgrunn av et kommunalt seksjonerings-
vedtak etter bestemmelsene i kapitlet her.*

§ 6 tredje ledd skal lyde:

Seksjoneringen skal omfatte bare *en grunneiendom
eller anleggseiendom*, om ikke samtykke til annet gis
etter § 8 fjerde ledd.

§ 6 femte ledd første punktum skal lyde:

Planlagt bygning kan ikke seksjoneres før *det forelig-
ger igangsettingstillatelse etter plan- og bygningsloven.*

§ 7 skal lyde:

§ 7. Seksjoneringsbegjæring

Begjæring til kommunen om *seksjonering* kan settes
fram av eiendommens hjemmelshaver og skal inneholde
opplysning om:

- a) eiendommens betegnelse,
- b) de enkelte seksjoners formål,
- c) sameiebrøk for hver seksjon og
- d) vedtekter for sameiet.

Med begjæringen skal følge situasjonsplan over eien-
dommen og plantegninger over bygningens etasjer, med-

regnet kjeller og loft. På plantegningene skal grensene for
bruksenhetene, forslag til seksjonsnummer og bruken av
de enkelte rom tydelig angis. På situasjonsplanen skal
grensene for ubebygde deler av eiendommen som skal
inngå i bruksenheter, tydelig angis. *Skal ubygde deler av
eiendommen inngå i bruksenhet, skal krav om matrikkel-
føring av oppmålingsforretning over utearealet følge be-
gjæringen.*

Det skal bekreftes ved egenerklæring at lovens vilkår
for seksjonering er oppfylt. En liste med navn og adresse
på alle leiere av bolig i eiendommen skal følge begjærin-
gen.

Departementet kan bestemme at det for seksjonerings-
begjæringen og vedleggene skal brukes fastsatte blanket-
ter.

For seksjonering kan kommunen kreve et gebyr som
ikke må overstige tre ganger rettsgebyret eller fem ganger
rettsgebyret dersom det må holdes befarung. Kommunen
skal fastsette gebyrets størrelse på grunnlag av gjennom-
snittlige kostnader med saksbehandlingen. I tillegg kan
kommunen kreve gebyr etter reglene i *lov om egedoms-
registrering* for *matrikkelbrev* som må utarbeides etter
bestemmelsen i § 9 annet ledd. Dessuten skal gebyr for
tinglysning av *matrikuleringen* innbetales til kommunen.
Innbetaling av gebyrene skal skje innen en frist som kom-
munen setter i det enkelte tilfelle. Blir *seksjoneringsbe-
gjæringen avslått*, skal tinglysningsgebyret og halvparten
av gebyret for seksjoneringen betales tilbake.

§ 8 skal lyde:

§ 8. Kommunens behandling av seksjoneringsbegjærin-
gen

Kommunen kan nekte *seksjonering* av eiendom som
senest seks måneder etter at seksjoneringsbegjæringen er
mottatt av kommunen, omfattes av vedtak om utbedrings-
program, regulering til fornyelsesområde eller midlertidig
forbud etter plan- og bygningsloven § 33.

Kommunen skal nekte *seksjonering* hvis:

- a) vilkårene i § 6 ikke er oppfylt,
- b) seksjoneringsbegjæringen ikke er i samsvar med § 7,
eller
- c) gebyret etter § 7 femte ledd ikke blir innbetalt innen
fristen.

Kommunen skal sette en frist for retting eller endring
av seksjoneringsbegjæringen hvis seksjonering vil kunne
gjennomføres etter en slik retting eller endring.

Kommunen kan i særlige tilfelle gi samtykke til at sek-
sjoneringen omfatter mer enn *en grunneiendom eller an-
leggseiendom*. Samtykke skal ikke gis uten at registerfø-
rer for tinglysning i fast eiendom har gitt skriftlig samtyk-
ke.

§ 9 skal lyde:

§ 9. *Seksjoneringsvedtak*

Kommunens *seksjoneringsvedtak* skal omfatte av-
grensningen av de enkelte bruksenheter, den enkelte
bruksenhets formål, seksjonens nummer og sameiebrøk.

Kommunen utarbeider endelig situasjonsplan og plantegninger med innhold som nevnt i § 7, og planen og tegningene skal følge *seksjoneringsvedtaket*.

Bruksenhet som skal omfatte ubebygde deler kan ikke registreres i matrikkelen før det er holdt oppmålingsforretning for grensene for utearealet etter lov om eiendomsregistrering. Matrikkelbrev skal utarbeides av kommunen etter reglene i lov om eiendomsregistrering uten særskilt søknad.

Kommunen skal sende gjenpart av *seksjoneringsvedtaket* uten vedleggene sammen med orientering om leiernes klageadgang og om deres rettigheter etter kapittel III til de leiere som er oppført på listen som følger begjæringen, jf. § 7 tredje ledd.

Departementet kan gi forskrifter om innholdet av *seksjoneringsvedtaket* og kan fastsette blanketter som skal brukes.

§ 10 første punktum skal lyde:

Kommunens *seksjoneringsvedtak* kan påklages til departementet.

§ 11 skal lyde:

§ 11. Registrering og tinglysing

Når klagefristen er ute for leiere som har fått gjenpart etter § 9 tredje ledd, og eventuelle klager over *seksjoneringsvedtaket* er avgjort, skal kommunen *føre seksjonene inn i matrikkelen. Deretter skal kommunen sende nødvendig dokumentasjon for opprettelse av grunnboksblad for hver seksjon til tinglysing. Departementet kan i forskrift gi nærmere regler for slik dokumentasjon, og hvilke vedlegg som skal følge med til tinglysing.*

Sameier med ni eller flere seksjoner skal registreres i foretaksregisteret. Styret skal melde sameiet til registrering senest seks måneder etter at *seksjonene er matrikulert*. Sameier med åtte eller færre seksjoner kan registreres i foretaksregisteret.

§ 12 første ledd første punktum skal lyde:

En seksjon kan deles i to eller flere seksjoner ved *endring av matrikkelen, etter at kommunen har fattet et eget reseksjoneringsvedtak på bakgrunn* av egen seksjoneringsbegjæring som er satt fram av seksjonens hjemmelshaver.

§ 14 første ledd første punktum skal lyde:

Den som leier bolig i eiendommen på tidspunktet for *innføring i matrikkelen*, jf. §§ 5 og 11, har rett til å kjøpe vedkommende seksjon etter bestemmelsene i kapitlet her.

§ 14 tredje ledd skal lyde:

Kjøperetten kan ikke frafalles før *seksjonene er innført i matrikkelen*.

§ 14 fjerde ledd andre punktum skal lyde:

Kjøperetten gjelder likevel ved *matrikulering* av reseksjonering som innebærer oppdeling av en samleseksjon for boliger til enkeltseksjoner og ved omgjøring av en

vaktmesterbolig som tidligere har vært fellesareal til egen seksjon.

§ 15 første ledd første punktum skal lyde:

Eieren av eiendommen skal snarest mulig etter *innføring i matrikkelen* sette fram skriftlig tilbud om kjøp overfor alle leiere med kjøperett.

16. I lov 28. november 2003 nr. 98 om konsesjon ved erverv av fast eiendom (konsesjonsloven) mv. skal § 15 lyde:

§ 15. (konsesjon er et vilkår for tinglysing og *matrikkelføring*)

Erverv som krever konsesjon etter denne loven, kan ikke tinglyses *eller matrikkelføres* med mindre konsesjon er gitt.

Presidenten: Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet har varslet at de nå ønsker å stemme for loven subsidiært.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Presidenten: Det votes over lovens overskrift og loven i sin helhet.

V o t e r i n g :

Lovens overskrift og loven i sin helhet bifaltes enstemmig.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli sendt Lagtinget.

Votering i sak nr. 2

Presidenten: Under debatten er det satt fram to forslag. Det er

- forslag nr. 1, fra Torbjørn Andersen på vegne av Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti
- forslag nr. 2, fra Signe Øye på vegne av Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti

Forslag nr. 1 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen utrede og fremme forslag til full avgiftsmessig likebehandling av forvaltningstjenester som boligbyggelagene yter til tilknyttede borettslag og mellom frittstående borettslag og sameier.»

Dette forslaget blir i samsvar med forretningsordenes § 30 fjerde ledd å sende Stortinget.

Komiteen hadde innstillet til Odelstinget å gjøre slikt vedtak til

l o v

om endringer i lov 6. juni 2003 nr. 39 om burettslag (burettslagslova) mv.

I

Lov 6. juni 2003 nr. 39 om burettslag endres slik:

I følgende bestemmelser skal begrepene «*buretsregister*» og «*buretsregisteret*» erstattes med «*grunnbok*» og «*grunnboka*»:

§§ 6-2 første ledd, 6-3 første ledd, 6-6 tredje ledd, 6-12 første ledd, 6-13 første ledd, 6-13 tredje ledd, 13-5 åttende ledd og niende ledd første punktum, 14-5 andre ledd, 14-6 andre ledd, 14-9 overskriften og 14-9 tredje ledd.

I § 14-12 nr. 3 og nr. 8 skal begrepet «*boretsregisteret*» erstattes med «*grunnboken*».

Presidenten: Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti har varslet at de går mot disse endringene.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes med 44 mot 25 stemmer. (Voteringsutskrift kl. 20.57.03)

Videre var innstillet:

§ 2-13 andre ledd skal lyde:

(2) Medan yrkesutøvar som nemnd i første ledd eig alle andelane i laget, kan forbrukaren etter avtale ha burett etter kapittel 5 for andelen blir overført eller teikna. Før buretten blir overteken, skal avtalen om rett til bustad i laget registrerast i grunnboka. Frå registreringa gjeld reglane om råderett over og rettsstiftingar i andel tilsvarande. Blir laget oppløyst før andelen er overført eller teikna, gjeld § 5-25 tilsvarande. Annan avtale med forbrukaren om bruksrett til bustaden er ikkje gyldig.

§ 5-11 andre ledd første punktum skal lyde:

Ein andelseigar kan med godkjenning frå styret gjennomføre tiltak på eigedommen som trengst på grunn av funksjonshemming hos ein brukar av bustaden.

Presidenten: Til § 2–13 andre ledd andre punktum foreligger et avvikende forslag, nr. 2, fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti. Forslaget lyder:

«I lov om endringer i lov 6. juni 2003 nr. 39 om burettslag (buretslagslova) mv. gjøres følgende endringer:

§ 2-13 andre ledd andre punktum skal lyde:

Før buretten blir overteken, skal avtalen om rett til bustad i laget registrerast i buretsregisteret.»

V o t e r i n g :

1. Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling til § 2–13 andre ledd andre punktum og forslaget fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti bifaltes innstillingen med 44 mot 25 stemmer. (Voteringsutskrift kl. 20.57.39)
2. Komiteens innstilling til resten av § 2–13 andre ledd og § 5-11 andre ledd første punktum bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet:

§ 6-1 skal lyde:

§ 6-1 Registrering i grunnboka

(1) *Andelane i buretslaget skal registrerast i grunnboka.*

(2) *For registreringa gjeld reglane i tinglytingslova så langt ikkje noko anna er fastsett i kapitlet her.*

(3) *Kongen gir nærare forskrifter om registreringa, og kan i den samanhengen gi føresegnar som vikk frå tinglytingslova med forskrifter.*

Presidenten: Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti har varslet at de går mot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes med 44 mot 25 stemmer. (Voteringsutskrift kl. 20.58.14)

Videre var innstillet:

§ 6-2 andre ledd skal lyde:

(2) Stemninga eller eit utdrag av stemninga i eit søksmål som gjeld rett som nemnd i første ledd, kan registrerast dersom *retten* fastset det i orskurd.

V o t e r i n g ;

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet:

Ny § 6-16 skal lyde:

§ 6-16 Gebyr

(1) *For registrering etter lova her skal det betalast gebyr. Departementet kan likevel fastsetje fritak frå plikta til å betale gebyr for bestemte registreringar. Departementet gir forskrifter om storleiken på gebyret. Departementet kan også gi forskrifter om korleis informasjon om registrerte rettar skal gjerast tilgjengeleg, og kan fastsetje at det skal betalast gebyr for tenestene.*

(2) *Gebyret skal betalast av den som har kravd forretninga. Den som har kravd ei bestemt forretning, må også betale for andre gebyrpliktige forretningar som nødvendig følgjer med den forretninga som er kravd.*

(3) *Er ei forretning kravd av ein person eller ei myndighet på vegner av ein annan, blir begge ansvarlege for gebyret. Ved registrering av dokument som har samanheng med sal av buretslagsandel, er eit meklarforetak som hjelper avtalepartane med oppgaver som nemnde i lov 16. juni 1989 nr. 53 om eiendomsmegling § 3-9 første ledd nr. 1, 2 eller 4, også ansvarleg for gebyret uavhengig av om meklarforetaket har kravd forretninga. Har staten kravd ei forretning på vegner av nokon, kan staten krevje refusjon av denne dersom ikkje noko anna følgjer av lov.*

(4) *Krav på betaling etter denne føresegna frå andre enn stat, fylkeskommune eller kommune er tvangsgrunnlag for utlegg. Når Statens innkrevjingsssentral er pålagt å krevje inn gebyr for Statens kartverk, kan krava drivast inn ved trekk i lønn og liknande ytingar etter reglane i dekningslova § 2-7. Innkrevjingsssentralen kan også drive inn krava ved å stifte utleggspant for kravet dersom panteretten kan få rettsvern ved registrering i eit register eller ved ei melding til ein tredjeperson, jf. pantelova kapittel 5, og utleggsforretninga kan haldast på kontoret til innkrevjingsssentralen etter tvangsfullbyrdingslova § 7-9 første ledd.*

Presidenten: Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti har varslet at de går imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes med 44 mot 25 stemmer. (Voteringsutskrift kl. 20.58.48)

Videre var innstillet:

Ny § 6-17 skal lyde:

§ 6-17 Skadebotansvar

(1) *Staten skal bøte tap som nokon lir utan eiga skuld på grunn av registreringsfeil ved:*

1. *å lite på ein attest om registrering eller sletting eller på ei attestert registerutskrift,*
2. *at eit rettserverv ikkje blir registrert eller blir registrert eller endeleg registrert for seint,*
3. *at eit rettserverv må stå attende etter § 6-12 for eit erverv som er registrert seinare, eller*
4. *at registrering er skjedd på grunnlag av eit dokument som nemnd i § 6-13 andre ledd, og nokon i god tru har fått registrert ein rett som byggjer på avtale, i til-
lit til det registrerte.*

(2) *Det skal reknast som registreringsfeil etter første ledd nr. 1 at eit hefte ikkje er påført i attesten på pantedokumentet, og dette seinare viser seg å redusere høvet til dekning av panteretten.*

Presidenten: Her foreligger det et avvikende forslag, nr. 2, fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti. Forslaget lyder:

«Ny § 6-17 skal lyde:

Skadebotansvar

(1) *Registereigaren skal bøte tap som nokon lir utan eiga skyld ved:*

1. *å lite på ein attest om registrering eller sletting eller på ei attestert registerutskrift,*
2. *at eit rettserverv ved ein feil ikkje blir registrert eller blir registrert eller endeleg registrert for seint,*
3. *at eit rettserverv må stå attende etter § 6-12 for eit erverv som er registrert seinare, eller*
4. *at registrering er skjedd på grunnlag av eit dokument som nemnt i § 6-13 andre ledd, og nokon i*

god tru har fått registrert ein rett som byggjer på avtale, i tillit det registrerte.

(2) *Registereigaren er elles ansvarleg for tap som nokon lir ved aktløyse frå registereigar eller registerfører eller nokon som registereigar eller registerfører er ansvarleg for etter skadebotlova § 2-1. Dette gjeld også aktløyse eller mangelfull oppfølging og/eller sikring mot at registeropplysningane heilt eller delvis blir øydelagd.»*

V o t e r i n g :

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslaget fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti bifaltes innstillingen med 44 mot 25 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 20.59.19)

Videre var innstillet:

§ 14-1 første og andre ledd skal lyde:

(1) *Lova gjeld frå den tid Kongen fastset. Kongen kan setje i verk dei einskilde føresegnene til ulik tid.*

(2) *Kongen fastset når lov 4. februar 1960 nr. 2 om bo-
rettslag blir oppheva.*

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet:

§ 14-9 første ledd første punktum skal lyde:

(1) *Seinast seks månader etter at kapittel 6 i lova her er sett i verk, skal styret sende melding til registerføraren for tinglysing av andelar i burettslag om registrering av andelane.*

§ 14-9 femte ledd oppheves. Nåværende sjette og syvende ledd blir femte og sjette ledd.

Presidenten: Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti har varslet at de går imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes med 44 mot 25 stemmer. (Voteringsutskrift kl. 20.59.54)

Videre var innstillet:

§ 14-9 syvende og nytt åttende ledd skal lyde:

(7) *Beslagsforbod i andel i burettslag og råderettsband etter dekningslova § 3-2 i slik andel har rettsvern utan registrering i grunnboka, dersom rettsvernet er sikra for kapittel 6 i lova her er sett i verk.*

(8) *Er det i medhald av § 14-17 avtalt innskrenking i røysteretten etter § 7-10, kan innskrenkinga halde fram så langt det følgjer av dei tidlegare reglane.*

Presidenten: Her foreligger det et avvikende forslag, nr. 2, fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti. Forslaget lyder:

«§ 14-9 nytt åttende og niende ledd skal lyde:

(8) Beslagsforbud i andel i burettslag og råderettsband etter dekningslova § 3-2 i slik andel har rettsvern utan registrering i buretsregisteret, dersom rettsvernet er sikra før kapittel 6 i lova her er sett i verk.

(9) Er det i medhald av § 14-17 avtalt innskrenking i røysteretten etter § 7-10, kan innskrenkinga halde fram så langt det følgjer av dei tidlegare reglane.»

V o t e r i n g :

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslaget fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti bifaltes innstillingen med 44 mot 45 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 21.00.26)

Videre var innstillet:

§ 14-11 skal lyde:

§ 14-11. Vedtekter og avtalar

Vedtektsføresegner og avtalar som er i strid med *føresegner* i lova her, fell bort seinast eitt år etter at *lovføresegnene* blei sett i kraft.

Kapittel 14 nytt avsnitt V skal lyde:

V Mellombelse reglar

§ 14-13 Varigheit

Når kapittel 6 i lova her blir sett i verk, blir reglane i kapittel 14 avsnitt V oppheva.

§ 14-14 Andelsbrev

(1) For kvar andel skal det skrivast ut eit andelsbrev. Andelsbrev kan ikkje skrivast ut før laget er registrert i Føretaksregisteret.

(2) Andelsbrevet skal innehalde namnet på laget, dagen for registreringa, andelsnummeret og pålydande, namnet på andelseigaren og opplysning om kva bustad som er knytt til andelen.

(3) Er det knytt innskot til andelen, skal dette førast på andelsbrevet med opplysning om at andelen ikkje gyldig kan ervervast eller pantsetjast utan saman med innskotet.

(4) Er det avtalt innskrenking i røysteretten etter § 14-17, skal innskrenkinga førast på andelsbrevet med opplysning om frå kva tidspunkt andelseigaren skal ha røysterett.

(5) Andelsbrevet skal vere datert og underskrive av minst to styremedlemmer.

§ 14-15 Partialobligasjon

(1) Er det knytt innskot til andelen etter § 2-10, skal det skrivast ut ein partialobligasjon til kvar andelseigar. Partialobligasjonane kan ikkje skrivast ut før panteretten for dei samla innskota er tinglyst etter § 2-11.

(2) Partialobligasjonen skal ha ei påføring som viser tilknytninga mellom innskotet og andelen.

§ 14-16 Andelsbok

Alle andelar skal vere innført i ei andelsbok med opplysning om namnet og adressa til eigaren. Som andelsbok reknar ein også eit sikkert lausblads- eller kortsystem. Føringa kan også gjerast ved elektronisk databehandling.

§ 14-17 Avtale mellom utbyggjar og forbrukar

(1) For avtale mellom yrkesutøvar som nemnd i § 2-12 og forbrukar om rett til bustad i laget gjeld bustadoppføringslova dersom arbeid som er omfatta av avtalen, ikkje er fullført på avtaletida, og elles avhendingslova, jf. bustadoppføringslova § 1 a og avhendingslova § 1-1 a.

(2) Medan ein yrkesutøvar som nemnd i første ledd fører opp bustader for burettslaget, kan yrkesutøveren og forbrukaren avtale at andelen blir overført eller teikna utan at forbrukaren får røysterett etter § 7-10. Det kan ikkje gyldig avtalast andre innskrenkingar i råderetten til andelseigaren enn det som elles følgjer av lova her.

(3) Er det avtalt innskrenking etter andre ledd, skal andelseigaren få røysterett etter § 7-10 seinast to år etter første overtaking av andel i laget.

§ 14-18 Panterett for felleskostnader

Laget kan ikkje stifte panterett i eigne andelar ved avtale unntatt til sikring av krav på dekning av felleskostnader og andre krav frå lagsforholdet.

§ 14-19 Burett

Burett etter burettslagslova kapittel 5 skal likestillast med leigerett i panteloven §§ 4-3 og 5-8 og tvangsfullbyrdesloven §§ 1-8, 6-1 og 12-1.

§ 14-20 Heimelseverføring

Overføring av andel etter avhendingslova § 1-1 a og bustadoppføringslova § 1 a skjer ved overlevering av andelsbrev og eventuell partialobligasjon, og melding til burettslaget.

§ 14-21 Forskrifter

Kongen kan i forskrifter gi ytterlegare mellombelse reglar til kapittel 6 i lova her er sett i verk.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet:

II

Lov 7. juni 1935 nr. 2 om tinglysing endres slik:

§ 1 første ledd skal lyde:

Tinglysing av dokumenter som gjelder fast eiendom, hører under en eller flere registerførere under Statens kartverk i den utstrekning det er bestemt av departementet, og ellers under tingretten. *Registrering av dokumenter*

som gjelder andeler i borettslag etter burettslagslova kapittel 6, hører under en eller flere registerførere under Statens kartverk. En registerfører som nevnt i første og annet punktum, må ha juridisk embetseksamen eller tilsvarende. Er tingrettens forretninger delt mellom flere embetsmenn, kan departementet bestemme hvem som skal være registerfører.

III

Lov 16. juni 1989 nr. 53 om eiendomsmegling endres slik:

§ 3-9 andre ledd skal lyde:

(2) Meglerforetak som bistår med oppgaver som nevnt i første ledd nr. 1, 2 eller 4 er etter lov 12. desember 1975 nr. 59 om dokumentavgift, *lov 6. juni 2003 nr. 39 om burettslag* og lov 17. desember 1982 nr. 86 om rettsgebyr, ansvarlig for at avgifter, gebyrer og renter knyttet til tinglysing av skjøte og andre dokumenter som har sammenheng med salget, blir betalt.

Presidenten: Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti har varslet at de går imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes med 44 mot 25 stemmer. (Voteringsutskrift kl. 21.00.59)

Videre var innstillet:

IV

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Presidenten: Det voterer over lovens overskrift og loven i sin helhet.

V o t e r i n g :

Lovens overskrift og loven i sin helhet bifaltes enstemmig.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli sendt Lagtinget.

Votering i sak nr. 3

Komiteen hadde innstillet til Odelstinget å gjøre slikt vedtak til

midlertidig lov
om arbeids- og oppholdstillatelse for vietnamesere på Filippinene med nære slektninger i Norge

§ 1 Rett til arbeids- eller oppholdstillatelse

Vietnamesere som kom til Filippinene før 1998, som fyller vilkårene for status som «Remaining Vietnamese National» og som har nære slektninger i Norge, jf. annet ledd, samt deres ektefeller og barn, gis etter søknad rett til arbeids- eller oppholdstillatelse i riket, jf. utlendingsloven § 7, såfremt noe annet ikke følger av loven her. Det er et vilkår at herboende slektning er norsk statsborger eller har bosettingstillatelse eller tillatelse som kan danne grunnlag for bosettingstillatelse, jf. utlendingsloven § 12, og at vedkommende ikke er besluttet utvist, jf. utlendingsloven §§ 29 og 30. For arbeids- eller oppholdstillatelse til ektefelle er det i tillegg et vilkår at ekteskapet bestod ved ikrafttredelsen av loven her og på vedtakstidspunktet.

Med «nære slektninger» forstås i denne lov foreldre, besteforeldre, barn, barnebarn, søsken og søskenbarn, samt kjødelige tanter, onkler, nieser og nevøer.

Også andre vietnamesere på Filippinene kan etter søknad gis tillatelse som nevnt i første ledd dersom de som følge av forberedelsene av loven her har hatt særlig grunn til å forvente at slik tillatelse vil bli gitt.

§ 2 Innholdet av tillatelsen

Tillatelsen har samme rettsvirkninger som om arbeids- eller oppholdstillatelse hadde vært gitt i medhold av utlendingsloven § 8 annet ledd.

§ 3 Særlig om tillatelse til barn

Det er et vilkår at herboende er egnet som omsorgsperson for enslig mindreårig slektning som søker tillatelse etter loven.

Når et mindreårig barn søker tillatelse etter loven sammen med andre voksne enn sine foreldre, må det godtgjøres at disse rettmessig utøver foreldreansvaret. Hvis foreldrene er i live, må det godtgjøres at foreldreansvaret er overført.

Når et mindreårig barn søker tillatelse etter loven sammen med én av foreldrene, må den andre som har foreldreansvar som hovedregel samtykke til at barnet tar opphold i Norge.

§ 4 Unntak

Retten til arbeids- eller oppholdstillatelse etter § 1 gjelder ikke dersom

- a) utlendingen i utlandet har sonet eller er ilagt straff for et forhold som etter norsk lov kan føre til fengselsstraff i mer enn tre måneder. Tilsvarende gjelder ved ilagt særreaksjon som følge av straffbart forhold som nevnt eller
- b) utlendingen her i riket er ilagt straff eller særreaksjon for et forhold som kan føre til fengselsstraff i mer enn tre måneder eller flere ganger i løpet av de siste tre år er ilagt fengselsstraff.

Søknad om arbeids- og oppholdstillatelse etter § 1 kan også avslås

- a) dersom det er nødvendig av hensyn til Norges eller et annet Schengen-lands nasjonale sikkerhet, offentlige orden eller internasjonale forbindelser,

- b) dersom det foreligger omstendigheter som gir særlig grunn til å frykte at utlendingen her i riket eller i et annet nordisk land vil begå en straffbar handling som kan føre til fengselsstraff i mer enn tre måneder,
- c) dersom utlendingen er innmeldt i Schengen informasjonssystem (SIS) med henblikk på ikke å tillate innreise,
- d) i samsvar med reglene i den nordiske passkontroll-overenskomsten artikkel 6, når det er sannsynlig at utlendingen vil reise inn i et annet nordisk land og trolig vil bli bortvist der fordi pass eller visum som er gyldig for innreise i landet mangler, eller det for øvrig foreligger bortvisningsgrunn i vedkommende land,
- e) når utlendingen er utvist fra riket eller fra et annet nordisk land med innreiseforbud som ennå gjelder,
- f) når utlendingen har overtrådt straffeloven §§ 147a eller 147b, eller har gitt trygt tilholdssted til noen som utlendingen kjenner til at har begått en slik forbrytelse eller
- g) når en administrativ myndighet i et land som deltar i Schengensamarbeidet har truffet endelig avgjørelse om bortvisning eller utvisning etter at utlendingen på grunn av manglende overholdelse av landets bestemmelser om utlendingers innreise eller opphold.

§ 5 Frist for å fremme søknad

Søknad om arbeids- eller oppholdstillatelse etter denne lov må fremsettes innen ett år etter lovens ikrafttredelse.

§ 6 Forholdet til utlendingsloven og introduksjonsloven

Utlendingsloven gjelder når ikke annet følger av loven her, likevel slik at det ikke kreves saksbehandlingsgebyr ved søknad om arbeids- eller oppholdstillatelse.

Personer som nevnt i § 1 skal ha rett og plikt til deltakelse i introduksjonsprogram etter introduksjonsloven.

§ 7 Ikrafttredelse og opphør

Loven trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer.

Loven opphører å gjelde når alle søknader som er fremmet innen søknadsfristen er endelig avgjort, likevel senest tre år etter ikrafttredelsen.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Presidenten: Det voteres over lovens overskrift og loven i sin helhet.

V o t e r i n g :

Lovens overskrift og loven i sin helhet bifaltes enstemmig.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli sendt Lagtinget.

Votering i sak nr. 4

Komiteen hadde innstillet til Odelstinget å gjøre slikt vedtak til

I o v

om endringer i kommuneloven
(kommunalt rapporteringsregister)

I

I lov 25. september 1992 nr.107 om kommuner og fylkeskommuner skal ny § 49 a lyde:

§ 49 a Kommunalt rapporteringsregister

1. Kommunalt rapporteringsregister skal gi en elektronisk oversikt over de samlede rapporteringsplikter rettet mot kommuner og fylkeskommuner som følger av lov eller vedtak truffet av statlige organer. Registeret skal være et virkemiddel for samordning og forenkling. Registeret skal holdes løpende oppdatert og inneholde en fullstendig oversikt over og informasjon om rapporteringsplikter som nevnt i første punktum.
2. Departementet har ansvar for etablering, organisering og drift av kommunalt rapporteringsregister. Kommunalt rapporteringsregister ledes av en registerfører som utpekes av departementet. Departementet kan gi nærmere regler om registerets lokalisering og innhold og om føring av registeret.
3. Før nye rapporteringsplikter for kommuner og fylkeskommuner settes i kraft eller eksisterende rapporteringsplikter endres, skal departementet eller underliggende etat sende melding til kommunalt rapporteringsregister. Rapporteringsplikten kan ikke iverksettes før den er publisert i kommunalt rapporteringsregister.
4. Departementet kan gi nærmere regler om hvilke opplysninger som skal følge meldingen etter nr. 3 og om registerets behandling av disse. Departementet kan også gi nærmere regler om unntak fra iverksettelsesforbudet i nr. 3 annet punktum.

II

Loven trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer. Kongen kan gi nærmere overgangsregler.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Presidenten: Det voteres over lovens overskrift og loven i sin helhet.

V o t e r i n g :

Lovens overskrift og loven i sin helhet bifaltes enstemmig.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli sendt Lagtinget.

Votering i sak nr. 5

Komiteen hadde innstillet til Odelstinget å gjøre slikt vedtak til

I o v

om endringer i lov 12. mai 2000 nr. 36 om strålevern og bruk av stråling og i lov 19. november 1982 nr. 66 om helsetjenesten i kommunene

I

I lov 12. mai 2000 nr. 36 om strålevern og bruk av stråling gjøres følgende endringer:

§ 2 tredje ledd skal lyde:

Loven gjelder også planlegging og beredskap mot uhell, *ulykker og andre hendelser*.

§ 15 tredje ledd skal lyde:

Ved ulykke eller hendelse ved atomanlegg eller under transport av atomsubstans som medfører nær forestående trussel mot folkehelsen eller miljøet, skal det organ som har ansvar for *atomberedskapen* eller Statens strålevern sikre at befolkningen straks gis informasjon som gjør det mulig å treffe tiltak for å forebygge eller redusere skade. Dersom det oppstår konflikt mellom informasjonsplikt etter denne bestemmelse og taushetsplikt etter lov 12. mai 1972 nr. 28 om atomenergivirksomhet § 53, går informasjonsplikten foran. I slike tilfeller skal taushetsplikten opprettholdes i den utstrekning dette ikke er til hinder for at informasjonsplikten oppfylles. Departementet kan treffe vedtak om gjennomføring av informasjonsplikten.

§ 16 skal lyde:

Atomberedskap

Kongen organiserer en beredskap mot atomulykker og *andre hendelser som kan innebære ioniserende stråling eller spredning av radioaktivitet, for å beskytte liv, helse, miljø eller andre viktige samfunnsinteresser.*

I akutfasen av en *hendelse som beskrevet i første ledd*, kan Kongen, uten hinder av myndighetstildeling i andre lover, pålegge statlige og kommunale organer å gjennomføre evakuering, adgangsbegrensning til områder, samt tiltak knyttet til sikring av næringsmidler, herunder drikkevann og beskyttelse av dyr. Kongen kan videre pålegge private og offentlige virksomheter å gjennomføre analyser og innhente opplysninger for vurdering av situasjonen.

Kongen kan videre, uten hinder av myndighetstildeling i annen lovgivning, delegerer sin myndighet etter annet ledd til særskilt statlig organ for *atomberedskap*.

Etater med oppgaver i *atomberedskapen* plikter å følge samordnet planverk.

Kongen kan pålegge personer med sentrale beredskapsoppgaver å være tilgjengelige i tilfelle en beredskapssituasjon inntreffer.

§ 22 første ledd skal lyde:

Departementet er klageinstans for enkeltvedtak truffet av Statens strålevern med hjemmel i eller i medhold av denne loven.

II

I lov 19. november 1982 nr. 66 om helsetjenesten i kommunene gjøres følgende endring:

§ 4a-4 annet ledd skal lyde:

I forskriftene kan det videre fastsettes at virksomheter som det etter første ledd kan kreves melding om, skal være godkjent av kommunestyret. Nærmere bestemmelser om slik godkjenning kan gis i forskriftene. I forskriftene kan bestemmes at fylkesmannen gir godkjenning dersom slik virksomhet berører flere kommuner. Berører virksomheten flere fylker, kan bestemmes at *departementet* gir godkjenning. Det kan videre gis bestemmelser om klageordning i tilfelle hvor fylkesmannen eller *departementet* gir godkjenning. I forskriftene kan det bestemmes at Mattilsynet gir godkjenning av drikkevann og vannforsyningsanlegg, og regler om klage over slike vedtak.

III

Loven trer i kraft straks.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Presidenten: Det votes over lovens overskrift og loven i sin helhet.

V o t e r i n g :

Lovens overskrift og loven i sin helhet bifaltes enstemmig.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli sendt Lagtinget.

Votering i sak nr. 6

Komiteen hadde innstillet til Odelstinget å gjøre slikt vedtak til

I o v

om råd eller anna representasjonsordning i kommunar og fylkeskommunar for menneske med nedsett funksjonsevne m.m.

§ 1.

Kommunane og fylkeskommunane skal sørge for at menneske med nedsett funksjonsevne blir sikra open, brei og tilgjengeleg medverknad i arbeidet med saker som er særleg viktige for menneske med nedsett funksjonsevne. Dette gjeld mellom anna tilkomst, arbeid mot diskriminering på grunnlag av nedsett funksjonsevne og tenester for menneske med nedsett funksjonsevne.

§ 2.

Kommunane skal for det formålet som er nemnt i § 1, opprette råd eller anna representasjonsordning for menneske med nedsett funksjonsevne.

I kommunar der viktige oppgåver for menneske med nedsett funksjonsevne er lagde til kommunedelsutval, gjeld føresegnene i denne lova tilsvarande for desse.

§ 3.

Fleire kommunar kan vedta å opprette felles råd eller ei anna representasjonsordning for menneske med nedsett funksjonsevne.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet:

§ 4.

Kommunane kan vedta å opprette felles råd eller ei anna representasjonsordning for menneske med nedsett funksjonsevne og eldre.

Presidenten: Fremskrittspartiet har varslet at de går imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes med 58 mot 11 stemmer. (Voteringsutskrift kl. 21.03.14)

Videre var innstillet:

§ 5.

Der det blir oppretta råd som nemnt i §§ 2 til 4, skal saker som er nemnde i § 1, leggjast fram for rådet i god tid før dei skal avgjerast. Rådet kan også sjølv ta opp saker.

Fråsegna frå rådet skal liggje ved saksdokumenta til det kommunale organet som endeleg avgjer saka.

Første ledd gjeld tilsvarande for andre representasjonsordningar så langt det høver.

§ 6.

Kommunestyra vedtek mandat for og samansetjing av råda. Reglane om forholdstalsval i §§ 36 og 37 i kommunelova gjeld ikkje ved val av råd for menneske med nedsett funksjonsevne. Leiaren og nestleiaren for rådet blir oppnemnde av kommunestyret. Tilsvarande gjeld for eventuelle andre representasjonsordningar. Oppnemninga av medlemmer skal gjelde for valperioden. Ved oppnemning av representantar for menneske med nedsett funksjonsevne i kommunen skal organisasjonane deira ha forslagsrett.

§ 7.

Kommunane skal sørgje for at dei administrative funksjonane for råda blir tekne vare på. Rådet har rett til

å uttale seg før kommunestyret opprettar sekretariat, vedtek budsjett og gir utfyllande reglar for saksbehandlninga i rådet. Reglane om utval i kommunelova gjeld tilsvarande så langt ikkje anna går fram av denne lova. Rådet skal kvart år leggje fram ei melding om verksemda si. Meldinga skal leggjast fram for kommunestyret. Tilsvarande gjeld for eventuelle andre representasjonsordningar.

§ 8.

Føresegnene i §§ 2–7 gjeld tilsvarande for fylkeskommunane så langt dei høver.

§ 9.

Lova gjeld frå den tid Kongen fastset.

§ 10.

Frå det tidspunktet lova tek til å gjelde, blir desse endringane i lov 8. november 1991 nr. 76 om kommunale og fylkeskommunale eldreråd gjort gjeldande:

I kapittel I skal ny § 4 a lyde:

Kommunane kan vedta å opprette felles råd for eldre og menneske med nedsett funksjonsevne. Kommunestyra vedtek mandatet for og samansetjinga av råda. Ved val av representantar for eldre og menneske med nedsett funksjonsevne skal organisasjonane deira ha rett til å kome med framlegg. Elles gjeld reglane i denne lova og lov av ... om råd eller anna representasjonsordning i kommunar og fylkeskommunar for menneske med nedsett funksjonsevne m.m. så langt dei høver.

I kapittel II skal ny § 8 a lyde:

Fylkeskommunane kan vedta å opprette felles råd for eldre og menneske med funksjonshemmingar. Fylkestinga vedtek mandatet for og samansetjinga av råda. Ved val av representantar for eldre og menneske med nedsett funksjonsevne skal organisasjonane deira ha rett til å kome med framlegg. Elles gjeld reglane i denne lova og lov av ... om råd eller anna representasjonsordning i kommunar og fylkeskommunar for menneske med nedsett funksjonsevne m.m. så langt dei høver.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Presidenten: Det voterer over lovens overskrift og loven i sin helhet.

V o t e r i n g :

Lovens overskrift og loven i sin helhet bifaltes enstemmig.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli sendt Lagtinget.

Votering i sak nr. 7

Presidenten: Under debatten har Eirin Faldet satt fram et forslag på vegne av Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet. Forslaget lyder:

«Ot.prp. nr. 67 (2004-2005) – om lov om statens embets- og tjenestemenn – sendes tilbake til Regjeringen.»

Komiteen hadde innstillet til Odelstinget å gjøre slikt vedtak til

L o v
om statens embets- og tjenestemenn

Kapittel 1 Generelle bestemmelser*§ 1 Lovens virkeområde*

(1) Denne lov gjelder arbeidstakere ansatt i statens tjeneste. Arbeidstakere betyr i denne lov embets- og tjenestemenn. Loven gjelder ikke statsråder, statssekretærer og politiske rådgivere.

(2) Reglene i §§ 5 og 6 gjelder ikke for tjenestemenn som ansettes ved Stortinget, Riksrevisjonen, Sametinget eller hos Stortingets ombudsmenn.

(3) Med embetsmann menes den som er utnevnt av Kongen og gitt bestalling som embetsmann, eller er konstituert av Kongen i et embete. Med tjenestemann menes enhver arbeidstaker i statens tjeneste som ikke er embetsmann.

(4) Når det foreligger særlige grunner kan Kongen i forskrift bestemme at arbeidstakere nevnt i første ledd første punktum eller grupper av arbeidstakere ikke skal omfattes av loven. Kongen kan da i stedet fastsette særlige regler.

§ 2 Forbud mot gaver i tjenesten mv.

(1) Ingen embets- eller tjenestemann må for seg eller andre motta gave, provisjon, tjeneste eller annen ytelse som er egnet til, eller av giveren er ment, å påvirke hans tjenestlige handlinger, eller som det er forbudt å motta etter bestemmelse i reglement for virksomheten.

(2) Overtredelse kan medføre oppsigelse eller avskjed.

§ 3 Reglementer

(1) Bestemmelser som etter denne lov kan fastsettes ved reglement, gis av virksomheten. Forslag til nytt eller endret reglement skal alltid legges frem til uttalelse for de tjenestemannsorganisasjoner som har forhandlingsrett etter lov 18. juli 1958 nr. 2 om offentlige tjenestetvister. Godtar ikke disse tjenestemannsorganisasjonene virksomhetens forslag, fastsettes endelig reglement eller reglementsbestemmelse av Kongen.

(2) Kongen fastsetter reglement for tjenesten ved regjeringens kontorer. Kongen kan i slikt reglement bestemme at uttalelsesretten etter § 6 tredje ledd kan legges til et kollegialt organ med representanter for arbeidsgiver og de forhandlingsberettigede tjenestemannsorganisasjonene.

Kapittel 2 Ansettelse*§ 4 Kvalifikasjonsprinsippet*

(1) I ledig embete eller stilling skal den best kvalifiserte søker for den aktuelle stillingen eller det aktuelle embetet ansettes, med mindre noe annet er bestemt i lov eller i medhold av lov.

(2) Ved vurderingen av hvem som er best kvalifisert, skal det i første rekke legges vekt på søkerens utdanning, yrkeserfaring og personlige skikkethet, sammenholdt med de kvalifikasjonskrav som er oppstilt i kunngjøringen av stillingen.

§ 5 Kunngjøring av embeter og stillinger

(1) Ledig embete eller stilling skal kunngjøres offentlig, om ikke annet er fastsatt i lov eller i medhold av lov eller i tariffavtale.

(2) Konstitusjoner og midlertidige ansettelser inntil ett år kan unntas fra kravet om offentlig kunngjøring.

(3) I reglement for virksomheten kan det fastsettes at stillinger som ikke er embeter og andre stillinger som ikke er lederstillinger kan kunngjøres bare internt i virksomheten dersom særlige forhold tilsier dette. Slikt unntak fra kravet om offentlig kunngjøring kan ikke fastsettes som alminnelig ordning. I virksomhet under omstilling kan slikt unntak likevel gjøres for en begrenset periode på inntil ett år. I reglement som omfatter utenriktjenesten kan det fastsettes at ledig embete eller stilling bare kunngjøres internt eller i bestemte virksomheter, og at kunngjøring helt kan unnlates i særlige tilfeller.

§ 6 Ansettelse

(1) Kongen kan fastsette regler om hvem som skal utarbeide forslag til ansettelse og hvem som skal ha rett til uttalelse når embetsmann skal utnevnes eller konstitueres. Det samme gjelder når tjenestemann skal beskikkes fast eller midlertidig av Kongen.

(2) Tjenestemann som er øverste leder av en virksomhet ansettes av Kongen, eller om Kongen fastsetter det, av et departement eller av et kollegialt styre for en virksomhet eller gruppe av virksomheter. Kongen kan fastsette regler om hvem som skal utarbeide forslag til ansettelse og hvem som skal ha rett til uttalelse, når et departement eller kollegialt styre skal ansette slik tjenestemann.

(3) Andre tjenestemenn enn de som er nevnt i første og annet ledd ansettes av arbeidsgiver i den enkelte statlige virksomhet. Arbeidsgivers forslag til ansettelse skal forelegges de berørte tjenestemannsorganisasjoner som har forhandlingsrett etter lov 18. juli 1958 nr. 2 om offentlige tjenestetvister, eventuelt et nærmere bestemt utvalg av disse, til uttalelse før ansettelsesvedtak fattes. Nærmere regler om saksbehandlingen ved ansettelse og hvem som har rett til å uttale seg kan fastsettes i reglement.

(4) Kongen kan i forskrift gi alminnelige retningslinjer om hvordan retten til ansettelse skal benyttes og fastsette særlige regler om saksbehandlingen ved ansettelse etter denne paragraf.

Kapittel 3 Embetsmenn

§ 7 Adgang til konstitusjon m.m.

(1) Embetsmann utnevnes fast i embete, men kan konstitueres når:

- embetsmannen bare trengs for et begrenset tidsrom eller for å utføre et bestemt oppdrag,
- embetet ennå ikke er fast organisert, eller arbeidsområdet eller virkekretsen er planlagt endret,
- embetsmannen skal gjøre tjeneste i stedet for en annen (vikar).

(2) I tilfeller som nevnt i første ledd bokstav b, kan Kongen, i stedet for å benytte konstitusjon, ta forbehold om at embetsmannen må finne seg i slike endringer i embetets arbeidsområde eller virkekrets som senere blir fastsatt.

(3) Fylkesmenn kan utnevnes på åremål.

(4) Arbeidsmiljøloven §§ 14-9, 14-10 og 14-11 gjelder ikke for embetsmenn.

(5) Innleie kan ikke benyttes til embete. Arbeidsmiljøloven § 14-14 gjelder ikke for slik innleie.

§ 8 Særregler om midlertidighet

Kongen kan i forskrift fastsette nærmere regler om utnevning av embetsmenn i åremålsstilling.

§ 9 Plikt til å overta annen stilling

(1) Embetsmenn ved regjeringens kontorer er forpliktet til å finne seg i omorganiseringer og endringer i ansvar og arbeidsoppgaver eller pålegg om å stå til rådighet for spesielle oppdrag.

(2) Embetsmenn som ikke omfattes av hovedtariffavtalen i staten og som får sine lønns- og arbeidsvilkår fastsatt i særskilt kontrakt, er forpliktet til å finne seg i omplassering til andre arbeidsoppgaver eller pålegg om å stå til rådighet for spesielle oppdrag. Dette gjelder selv om vilkårene for avskjed etter § 12 første ledd bokstav a eller b ikke er til stede. Paragrafen her gjelder ikke embetsmenn som omfattes av Grunnloven § 22 annet ledd.

§ 10 Opphør av konstitusjon

Når en embetsmann er konstituert i embetet og grunnen til at konstitusjonsformen ble benyttet er falt bort, skal vedkommende pålegges å fratre embetet. Dersom embetsmannen er utnevnt i åremålsstilling, plikter vedkommende å fratre når åremålet er utløpt. Hvis konstitusjonen eller åremålsstillingen har vart mer enn ett år, skal vedkommende ha minst en måneds varsel. Hvis embetsmannen har vært konstituert av Kongen etter forutgående kunngjøring, kan vedkommende i stedet utnevnes uten ny kunngjøring. Embetsmann utnevnt i åremålsstilling kan ikke utnevnes i embetet uten ny kunngjøring.

§ 11 Suspensjon

(1) Dersom tjenestens tarv krever det, kan en embetsmann med øyeblikkelig virkning fjernes midlertidig fra sin stilling (suspenderes) når det er grunn til å anta at vedkommende har gjort seg skyldig i adferd som kan føre til

avskjed etter § 12 første ledd bokstav c eller d. Foreligger ikke lenger slik grunn, skal suspensjonen straks oppheves. En suspensjon skal også oppheves om innledet straffefølgning innstilles eller avskjedssak for domstolene trekkes tilbake.

(2) Suspensjon skal videre oppheves om vedtak om avskjed ikke er truffet innen seks måneder. Dersom det er reist tiltale for adferd som kan begrunne avskjed etter § 12 første ledd bokstav c eller d, eller kan medføre tjenestens tap som straff, eller det er reist sivilt søksmål til fradømmelse av stillingen etter straffelovens ikrafttredelseslov § 10, kan suspensjonen forlenges med inntil seks måneder om gangen til saken er endelig avgjort. Suspensjonen kan også forlenges med inntil seks måneder om gangen hvis embetsmannen har en særlig betrodd stilling og det ville virke skadelig for tjenesten om vedkommende gjenopp tok arbeidet før avgjørelse er truffet, eller vedkommende kan forspille bevis som trengs ved avgjørelse av avskjedssaken.

(3) Dersom det er truffet vedtak om suspensjon, skal avskjedssaken fremmes uten unødig opphold.

(4) I stedet for suspensjon kan embetsmenn ved regjeringens kontorer, i Forsvaret eller utenriktjenesten midlertidig overføres til annen, mindre betrodd tjeneste. For slik overføring gjelder de samme regler som for suspensjon.

(5) Inntil det foreligger avskjedsvedtak, har en suspendert embetsmann krav på stillingens lønn. I embetsmannens lønn kan det gjøres fradrag for inntekt vedkommende måtte få ved å ta annet arbeid i suspensjonstiden.

§ 12 Avskjed

- (1) Embetsmann kan avskjediges når vedkommende
- på grunn av sykdom er varig uskikket til forsvarlig å utføre sin tjeneste,
 - ikke lenger har de kvalifikasjoner som er nødvendige eller foreskrevet for stillingen, eller av andre grunner er varig uskikket for stillingen,
 - har vist grov uforstand i tjenesten eller grovt har krenket sine tjenesteplikter eller trass i skriftlig advarsel eller irettesettelse gjentatt har krenket sine tjenesteplikter,
 - ved utilbørlig adferd i eller utenfor tjenesten viser seg uverdigg til sin stilling eller bryter ned den aktelse eller tillit som er nødvendig for stillingen.

(2) Bestemmelsene i denne paragraf begrenser ikke adgangen til å fradømme en embetsmann stillingen som straff i medhold av straffelovgivningens regler.

(3) Ved tvist om avskjed er søksmålsfristen åtte uker fra det tidspunkt underretning om vedtaket er kommet frem til embetsmannen. Dersom embetsmannen bare krever erstatning, er søksmålsfristen seks måneder.

(4) Ved søksmål fra embetsmann som nevnt i Grunnloven § 22 første ledd gjelder arbeidsmiljøloven § 15-14 tredje ledd annet punktum og fjerde ledd og §§ 17-1 og 17-7 tilsvarende.

(5) For øvrig gjelder arbeidsmiljøloven §§ 15-8, 15-9 og 15-10 tilsvarende for embetsmenn.

§ 13 Saksbehandlingsregler

(1) Embetsmann har rett til å forklare seg muntlig for vedkommende departement hvis departementet vil fremme forslag om avskjed. Embetsmann skal varsles før vedtak treffes og gis anledning til å uttale seg skriftlig innen en nærmere angitt frist.

(2) Når spørsmål om avskjed er tatt opp av den myndighet som forbereder eller avgjør saken, kan embetsmann kreve bevisopptak etter domstolloven § 43 annet ledd.

§ 14 Nærmere regler om avskjed av embetsmann i medhold av § 12 første ledd bokstav a eller b

(1) Vedtak om avskjed i medhold av § 12 første ledd bokstav a eller b kan ikke iverksettes før to uker etter at underretning om vedtaket er kommet frem til embetsmannen.

(2) Dersom embetsmannen i dette tidsrommet reiser søksmål eller skriftlig varsler arbeidsgiver om at søksmål vil bli reist, kan vedtak om avskjed ikke iverksettes før saken er rettskraftig avgjort.

(3) Etter krav fra arbeidsgiver kan retten likevel bestemme at embetsmannen skal fratre under sakens behandling dersom retten finner det urimelig at arbeidsforholdet opprettholdes under sakens behandling. Retten skal samtidig fastsette frist for iverksettelsen av vedtaket.

(4) Retten til å fortsette i stillingen gjelder ikke under ankebehandling dersom dommen fastslår at avskjeden er gyldig. Etter krav fra embetsmannen kan retten likevel bestemme at arbeidsforholdet skal fortsette inntil saken er rettskraftig avgjort.

§ 15 Vedtaksmyndighet – embetsmann og tjenestemann som ansettes av Kongen

(1) Embetsmann som nevnt i Grunnloven § 22 annet ledd kan før oppnådd aldersgrense bare avskjediges ved dom. Embetsmann som nevnt i Grunnloven § 22 første ledd kan også avskjediges av Kongen i statsråd. Kongen i statsråd treffer vedtak om suspensjon eller overføring til annen tjeneste etter § 11.

(2) Kongen kan gi vedkommende departement fullmakt til å gi embetsmann avskjed etter søknad eller ved oppnådd aldersgrense og vedta opphør av suspensjon eller konstitusjon. Det samme gjelder tjenestemann som beskikkes fast eller midlertidig av Kongen.

§ 16 Fortrinnsrett

(1) Før en embetsmann blir avskjediget fordi vedkommende

- a) på grunn av sykdom er varig uskikket til forsvarlig å utføre sin tjeneste eller
- b) ikke lenger har de kvalifikasjoner som er nødvendige eller foreskrevet for stillingen, skal embetsmannen om mulig tilbys annen passende stilling i virksomheten. Virksomheten kan fastsette en frist for å melde fra om tilbudet aksepteres.

(2) Dersom embetsmannen likevel blir avskjediget, har vedkommende fortrinnsrett til ansettelse i annen stilling i staten.

(3) Fortrinnsrett til annen stilling i staten gjelder fra avskjedstidspunktet og inntil ett år etter fratreden. Dersom embetsmannen ikke har akseptert tilbud om ansettelse i en passende stilling senest 14 dager etter at tilbudet er mottatt, faller fortrinnsretten endelig bort.

(4) Fortrinnsrett etter første til tredje ledd gjelder uansett tjenestetid. Fortrinnsretten gjelder ikke for konstituert embetsmann og gjelder heller ikke til embete eller stilling som besettes av Kongen i statsråd. Fortrinnsretten gjelder bare der embetsmannen har de nødvendige faglige og personlige egenskaper for stillingen.

(5) Arbeidsmiljøloven §§ 14-2, 14-3 og 14-4 gjelder ikke for fortrinnsrett for embetsmenn.

(6) Kongen kan i forskrift gi nærmere regler om fortrinnsrett for embetsmenn.

Kapittel 4 Tjenestemenn

§ 17 Midlertidig ansettelse og innleie

(1) Arbeidsmiljøloven § 14-11 gjelder ikke for tjenestemann som beskikkes av Kongen i statsråd.

(2) Innleie kan ikke benyttes til stilling hvor Kongen beskikker en tjenestemann. Arbeidsmiljøloven § 14-14 gjelder ikke for slik innleie.

§ 18 Vedtaksmyndighet

(1) Vedtak om oppsigelse, suspensjon og avskjed av en tjenestemann som er øverste leder av en virksomhet treffes av ansettelsesorganet.

(2) Vedtak som gjelder annen tjenestemann enn nevnt i første ledd, treffes av arbeidsgiver, med mindre det i reglement for virksomheten er bestemt at vedtaket skal treffes av annen myndighet.

(3) Nærmere regler om saksbehandlingen når vedtaksmyndigheten er lagt til et kollegialt styre kan fastsettes i reglement for den enkelte virksomhet.

Kapittel 5 Overgangsbestemmelser

§ 19 Overgangsregler – oppsigelsesfrister

Tjenestemenn som på det tidspunkt loven her trer i kraft har opparbeidet tjenestetid i samsvar med lov 4. mars 1983 nr. 3 om statens tjenestemenn m.m. §§ 9 eller 10, og som sies opp på grunn av virksomhetens forhold etter arbeidsmiljøloven § 15-7 første ledd, følger oppsigelsesfristene i de nevnte paragrafer. Oppsigelsesfristen løper fra det tidspunkt oppsigelsen er kommet frem til tjenestemannen.

§ 20 Overgangsregler – ventelønn

(1) Den som ved lovens ikrafttredelse har rett til ventelønn, beholder retten til ventelønn etter de regler som gjelder ved opphevelse av lov 4. mars 1983 nr. 3 om statens tjenestemenn m.m.

(2) For arbeidstakere i virksomheter som ved særlig lovgivning er gitt rettigheter etter lov 4. mars 1983 nr. 3 om statens tjenestemenn m.m. § 13 nr. 6, kan det i henhold til den enkelte bestemmelse i slik særlig lovgivning

tilstås ventelønn også etter opphevelse av lov 4. mars 1983 nr. 3 om statens tjenestemenn m.m.

(3) Departementet kan bestemme at arbeidstakere i navngitte statlige virksomheter kan tilstås ventelønn etter opphevelse av lov 4. mars 1983 nr. 3 om statens tjenestemenn m.m., likevel ikke slik at ventelønn tilstås for ansatte med fratredelse senere enn ett år etter lovens ikrafttredelse.

(4) Tilståelse av ventelønn etter annet og tredje ledd kan bare skje dersom vilkårene i lov 4. mars 1983 nr. 3 om statens tjenestemenn m.m. § 13 nr. 6 er oppfylt.

(5) Nærmere regler om ventelønn etter denne bestemmelse kan fastsettes av Kongen i forskrift.

(6) Lov 28. juli 1949 nr. 26 om Statens Pensjonskasse § 20 første ledd bokstav f skal fortsatt gjelde for dem som har ventelønn etter den tidligere bestemmelsen i lov 4. mars 1983 nr. 3 om statens tjenestemenn m.m. § 13 nr. 6 også etter denne bestemmelsens opphevelse.

§ 21 *Overgangsregler – vartpenger*

(1) Medlemmer i Statens Pensjonskasse som ved opphevelse av lov 4. mars 1983 nr. 3 om statens tjenestemenn m.m. har rett til vartpenger etter lov 28. juli 1949 nr. 26 om Statens Pensjonskasse § 24 tredje ledd, kan motta vartpenger etter de regler som gjelder ved opphevelsen.

(2) Lov 28. juli 1949 nr. 26 om Statens Pensjonskasse § 20 første ledd bokstav f skal fortsatt gjelde for dem som har vartpenger etter den tidligere bestemmelsen i § 24 tredje ledd også etter denne bestemmelsens opphevelse.

§ 22 *Overgangsregler – personalreglementer*

Personalreglementer som er gitt med hjemmel i lov 4. mars 1983 nr. 3 om statens tjenestemenn m.m. er gyldige inntil de blir opphevet eller avløst av nytt reglement for virksomheten, men ikke lenger enn to år etter denne lovs ikrafttredelse.

Kapittel 6 Avsluttende bestemmelser

§ 23 *Ikrafttredelse*

(1) Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer.

(2) Fra samme tid oppheves lov 4. mars 1983 nr. 3 om statens tjenestemenn m.m. Kongen kan bestemme at reglene i lov 4. mars 1983 nr. 3 om statens tjenestemenn m.m. §§ 3 og 7 med forskrifter fortsatt skal gjelde i en begrenset periode ved ansettelser i undervisnings-, forsker- og utdanningsstillinger ved universiteter og høyskoler.

§ 24 *Endringer i andre lover*

Fra lovens ikrafttredelse gjøres følgende endringer i andre lover:

1. Lov 28. juli 1949 nr. 26 om Statens Pensjonskasse endres slik:

§ 20 første ledd bokstav f oppheves. Nåværende bokstav g blir ny bokstav f.

§ 24 tredje ledd oppheves.

§ 27 annet ledd tredje punktum skal lyde:

Bestemmelsen i dette ledd gjelder også *permittert medlem*.

2. I lov 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven) skal § 3 annet ledd tredje punktum lyde:

Vedtak om oppsigelse, *suspensjon* eller avskjed som treffes av et *statlig*, kommunalt eller fylkeskommunalt organ, er unntatt fra reglene om *forhåndsvarsel* i § 16 og klage i §§ 28 til 34.

3. Lov 30. august 1991 nr. 71 om statsforetak endres slik:

§ 4 annet punktum skal lyde:

Lov 18. juli 1958 nr. 2 om offentlige tjenestetvister (tjenestetvistloven) og *lov om statens embets- og tjenestemenn (embets- og tjenestemannsloven)* gjelder ikke for ansatte i statsforetak.

§ 55 tredje ledd oppheves.

Nåværende § 55 fjerde ledd blir nytt tredje ledd og skal lyde:

Kongen kan i forskrift eller for det enkelte tilfelle gi nærmere bestemmelser om overføring av virksomhet til statsforetak etter første og annet ledd.

4. Lov 12. mai 1995 nr. 22 om universiteter og høyskoler endres slik:

§ 29 skal lyde:

Ved tilsettinger m.m. ved institusjoner under denne lov gjelder de alminnelige regler i *lov om statens embets- og tjenestemenn*, med de særregler som følger av loven her, for stillinger som omfattes av *embets- og tjenestemannsloven*.

§ 31 skal lyde:

Tilsetting i teknisk eller administrativ stilling skjer i *samsvar med reglene i lov om statens embets- og tjenestemenn*, hvis ikke styret selv skal foreta tilsetting, *jf. § 32 nr. 1*.

§§ 33, 34 og 35 oppheves.

5. Lov 7. mai 2004 nr. 21 om Riksrevisjonen endres slik:

§ 5 annet ledd skal lyde:

Bestemmelsene i *lov om statens embets- og tjenestemenn § 5 om kunngjøring av embeter og stillinger* og § 6 om *ansettelse* gjelder så langt de passer.

6. Lov 2. juli 2004 nr. 59 om personell i Forsvaret endres slik:

§ 4 første ledd skal lyde:

Befal og vervede mannskaper tilsettes på de vilkår som er fastsatt i *lov om statens embets- og tjenestemenn (embets- og tjenestemannsloven)* med de avvik som følger i eller i medhold av denne lov.

§ 4 fjerde ledd skal lyde:

Departementet gir regler om hvem som skal tilsette befal og vervede mannskaper, og om fremgangsmåten ved tilsetning. Reglene kan fravike *embets- og tjenestemannsloven*.

§ 8 annet ledd skal lyde:

Avdelingsbefal, kontraktsbefal og vervede mannskaper kan etter endt tilsetningsforhold ikke gjøre gjeldende fortrinnsrett etter *arbeidsmiljølovens regler*.

§ 13 annet ledd skal lyde:

Embets- og tjenestemannsloven §§ 5 og 6 kommer ikke til anvendelse under tjenestegjøring i internasjonale operasjoner.

Presidenten: Det voteres alternativt mellom innstillingen og forslaget fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet.

V o t e r i n g :

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslaget fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet bifaltes innstillingen med 40 mot 29 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 21.04.18)

Presidenten: Det voteres over lovens overskrift og loven i sin helhet.

Presidenten antar at Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet også her vil stemme imot. – Det nikkes.

V o t e r i n g :

Lovens overskrift og loven i sin helhet bifaltes med 38 mot 28 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 21.04.46)

Presidenten: Lovvedtaket vil bli sendt Lagtinget.

Votering i sak nr. 8

Presidenten: Under debatten er det satt fram to forslag. Det er

- forslag nr. 1, fra Trond Giske på vegne av Arbeiderpartiet og Senterpartiet
- forslag nr. 2, fra Ola T. Lånke på vegne av Høyre og Kristelig Folkeparti

Forslag nr. 2 kommer til erstatning for innstillingens forslag til vedtak under § 1-1.

Presidenten vil gjøre oppmerksom på at opprinnelig var Sosialistisk Venstreparti med på forslag nr. 1, men de har under debatten signalisert at de går inn for forslaget som kommer til erstatning for innstillingens forslag til vedtak under § 1-1.

Forslag nr. 1, fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet, tas opp til votering. Forslaget lyder:

«I lov 4. desember 1992 nr. 127 om kringkasting gjøres følgende endring:

§ 1-1 femte ledd skal lyde:

Med skjult reklame menes muntlig eller visuell presentasjon i programmer av en vareprodusents eller en tjenesteleverandørs varer, tjenester, navn, varemerke eller virksomhet, dersom presentasjonen fra kringkastingforetakets side skjer forsettlig for å tjene reklameformål og publikum kan villedes med hensyn til presentasjonens art. Slik presentasjon anses som forsettlig særlig dersom den skjer mot betaling eller lignende godtgjøring.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet ble med 49 mot 20 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 21.05.57)

Komiteen hadde innstillet til Odelstinget å gjøre slikt vedtak til

I o v

om endringer i lov 4. desember 1992 nr. 127 om kringkasting

I

Lov 4. desember 1992 nr. 127 om kringkasting blir endra slik:

§ 1-1 nytt femte ledd skal lyda:

Med skjult reklame menes presentasjon av en vare, tjeneste, sak eller idé dersom presentasjonen skjer bevisst i markedsføringsøyemed og publikum kan villedes med hensyn til presentasjonens art av markedsføring. Slik presentasjon anses som bevisst markedsføring særlig dersom den skjer mot betaling eller lignende godtgjøring.

Presidenten: Her foreligger det altså et nytt forslag fra Høyre og Kristelig Folkeparti som erstatter innstillingens forslag til vedtak. Forslaget lyder:

«I Lov 4. desember 1992 nr. 127 om kringkasting gjøres følgende endring:

§ 1-1 femte ledd skal lyde:

Med skjult reklame menes muntlig eller visuell presentasjon i programmer av en vareprodusents eller en tjenesteleverandørs varer, tjenester, navn, varemerke eller virksomhet, dersom presentasjonen skjer forsettlig for å tjene reklameformål og publikum kan villedes med hensyn til presentasjonens art. Slik presentasjon anses som forsettlig særlig dersom den skjer mot betaling eller lignende godtgjøring.»

Sosialistisk Venstreparti har varslet at de støtter forslaget fra Høyre og Kristelig Folkeparti, og Senterpartiet har varslet at de nå vil støtte det subsidiært.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Høyre og Kristelig Folkeparti bifaltes med 43 mot 26 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 21.06.43)

Presidenten: Paragrafens femte og sjette ledd blir etter dette sjette og sjuende ledd.

Videre var innstillet:

§ 2-2 skal endrast slik:

Omgrepet «nærkringkasting» endrast til «lokalkringkasting».

Referansen til «lov av 23. juni 1995 nr. 39 om telekommunikasjon (teleloven)» blir erstatta med «lov 4. juli 2003 nr. 83 om elektronisk kommunikasjon (ekomloven)».

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet:

Ny § 3-3 skal lyda:

§ 3-3 *Forbud mot skjult reklame*

Kringkasteren skal ikke sende innslag som inneholder skjult reklame.

Presidenten: Presidenten regner med at Fremskrittspartiet vil stemme imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes med 54 mot 11 stemmer. (Voteringsutskrift kl. 21.07.15)

Videre var innstillet:

§ 3-4 tredje ledd skal lyda:

Sponsede program skal ikke oppmuntre til kjøp eller leie av sponsors eller tredje parts produkt eller tjenester, herunder ved å inneholde spesielle salgsfremmende henvisninger til slike produkt eller tjenester, *jf. likevel § 3-5.*

Ny § 3-5 skal lyda:

§ 3-5 *Premier i kringkastingsprogram*

I program der det forekommer premier får §§ 3-3 og 3-4 tredje ledd ikke anvendelse for premiepresentasjonen så lenge denne ikke er mer omfattende enn den informasjonen som med rimelighet er nødvendig for å orientere publikum om premien. Presentasjonen må ikke omfatte opplysninger om giveren eller andre av giverens produkter. Muntlig opplysning om hvem som er giver, er likevel tillatt. Det skal særlig vises varsomhet ved presentasjon av premier i barneprogram.

Kongen kan i forskrift gi nærmere regler om utforming av premiepresentasjoner.

Overskrifta til kapittel 4 skal lyda:

Videresending i kringkastingsnett mv.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet:

§ 4-4 tredje ledd skal lyda:

Dersom valg av hvilke kringkastingsendinger som skal videresendes i kabelnettet ikke er gjennomført i samsvar med bestemmelsene i eller i medhold av denne lov, kan Medietilsynet pålegge kabeleier eller den som disponerer kabelnettet å gjennomføre nytt valg.

Noverande tredje ledd blir nytt fjerde ledd.

§ 4-5 skal lyda:

Medietilsynet kan i forskrift eller enkeltvedtak forby videresending av fjernsynskanaler som

- a) sender reklame i strid med norsk lov
- b) sender program med pornografi eller vold i strid med norsk lov eller andre program som i alvorlig grad kan skade mindreåriges fysiske, psykiske og moralske utvikling
- c) sender program som kan være skadelige for barn eller ungdom når videresendingen skjer på tidspunkt barn eller ungdom er en dominerende seergruppe eller
- d) sender program som norsk rett har funnet stridende mot straffelovens § 135 a.

Medietilsynet kan i forskrift eller enkeltvedtak forby salg, utleie eller markedsføring av innretninger eller tjenester som i det vesentlige har som formål å gi tilgang til fjernsynskanaler eller program som nevnt i første ledd bokstav b eller d.

Kongen gir i forskrift nærmere regler om unntak fra forbudet i første ledd bokstav a og om prosedyrer m.v. i forbindelse med nedlegging av forbud etter første og andre ledd.

Presidenten: Fremskrittspartiet har varslet at de vil stemme imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes med 55 mot 11 stemmer. (Voteringsutskrift kl. 21.07.47)

Videre var innstillet:

§ 4-6 blir oppheva.

§ 10-1 første ledd skal lyda:

Med bøter eller fengsel inntil 6 måneder straffes den som forsettlig eller uaktsomt grovt eller gjentatte ganger overtrer bestemmelsene i § 2-1 første eller tredje ledd,

§ 2-4, § 2-7, § 3-1 andre ledd, § 4-5 første ledd bokstav b og d, og kapittel 9 eller forskrift eller enkeltvedtak gitt med hjemmel i disse bestemmelser. Medvirkning straffes på samme måte.

§ 10-1 tredje ledd første punktum skal lyda:

Overtrødelse eller medvirkning til overtrødelse av bestemmelser gitt i eller i medhold av kapittel 9, jf. § 10-1 første ledd, kan straffes uten hinder av de begrensninger som følger av straffelovens §§ 12, 12 a og 13 første og andre ledd.

§ 10-2 skal lyda:

Når denne lov eller bestemmelse eller vilkår fastsatt i medhold av loven er overtrådt, kan Medietilsynet gi den som er ansvarlig for overtrødelsen advarsel.

§ 10-3 første og andre ledd skal lyda:

Medietilsynet kan ved overtrødelse av bestemmelsene i kapittel 2, 3, § 6-4, § 8-1 og § 8-2 eller forskrift eller enkeltvedtak fastsatt i medhold av disse bestemmelsene, ilagge den som er ansvarlig for overtrødelsen overtrødelsesgebyr til staten beregnet etter nærmere regler fastsatt av Kongen.

Kongen kan gi regler om forhøyet gebyr ved gjentatt overtrødelse. Medietilsynet kan i særlige tilfeller frafalle ilagt overtrødelsesgebyr.

Ny § 10-4 skal lyda:

§ 10-4 Tvangsmulkt

For å sikre at plikter etter bestemmelsene i kapittel 2, 3 og 4 og § 6-4, § 8-1 og § 8-2 eller forskrift eller enkeltvedtak fastsatt i medhold av disse bestemmelsene blir oppfylt, kan Medietilsynet ilagge den ansvarlige for oppfyllelsen tvangsmulkt.

Tvangsmulkten kan fastsettes som en løpende mulkt eller som et engangsbeløp. Ved løpende mulkt kan Medietilsynet bestemme at mulkten enten skal begynne å løpe en uke etter vedtaket om tvangsmulkt, eller fra en særskilt

fastsatt frist for oppfyllelse av plikten dersom denne fristen er utløpt uten at plikten er oppfylt. Ved tvangsmulkt i form av et engangsbeløp kan Medietilsynet bestemme at mulkten skal betales ved en særskilt fastsatt frist for oppfyllelse av plikten dersom denne fristen er utløpt uten at plikten er oppfylt.

Tvangsmulkt tilfaller statskassen og er tvangsgrunnlag for utlegg.

Medietilsynet kan i særlige tilfeller redusere eller frafalle påløpt tvangsmulkt.

Kongen kan i forskrift fastsette nærmere bestemmelser om illeggelse av tvangsmulkt, herunder om vilkår for tvangsmulkt og om tvangsmulktens størrelse og renter ved forsinket betaling.

Noverande §§ 10-4 og 10-5 blir §§ 10-5 og 10-6.

II

Denne lova trer i kraft frå det tidspunktet Kongen fastset. Dei enkelte reglane kan setjast i kraft til ulik tid.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Presidenten: Det voteres over lovens overskrift og loven i sin helhet.

V o t e r i n g :

Lovens overskrift og loven i sin helhet bifaltes enstemmig.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli sendt Lagtinget.

S a k n r . 9

Referat

Presidenten: Det foreligger ikke noe referat.

Møtet hevet kl. 21.10.